

Bulletin slovenskej advokácie

NEPREHLIADNITE!

**Povinné platby
advokátov s. 45**

**Plastové preukazy
s čipom – poplatky**

**(Ne)možnosť
dvojitého potrestania
advokátov a prokurátorov**

**Právo OČTK sťahť
a právo každého nebyť
nezákonne sťahovaný**

**K odporovateľnosti
schválenej dohody
o vyriadení BSM**

**Ne/zákonnosť
vznesených obvinení
a perspektíva uplatňovania
náhrady škody**

**Účinky dohody
o vyriadení BSM
v katastrálnej praxi**

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax

Vychádza šesťkrát do roka (dvojmesačník)

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Vydáva Slovenská advokátska komora

Kolárska 4, 813 42 Bratislava

IČO: 30 795 141

ADVOKÁTSKA
KOMORA
SLOVENSKÁ

Redakčná rada

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)

JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)

prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.

prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.

doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.

doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.

doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.

JUDr. Soňa Mesiarkinová

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

JUDr. Ondrej Mularčík

prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.

JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

JUDr. Eva Sihelníková, PhD.

JUDr. Alexander Škrinár, CSc.

prof. JUDr. Marek Števec, DrSc.

JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

Redakcia

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadá Ondrišová (02 204 227 28)

ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová (02 204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová (02/204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Uzávierka odbornej časti: 13. 2. 2023

Uzávierka redakčnej časti: 15. 2. 2023

Číslo bolo zverejnené 20. 2. 2023

K obálke: Z odovzdávania cien víťazom
Publikačnej súťaže BSA na Novoročnom
stretnutí právnikov 12. januára 2023.
Foto Vladislav Zigo

bulletin slovenskej advokácie 1/2023

Obsah

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Chcem prispieť k tomu, aby bola advokácia
v spoločnosti vnímaná ako rešpektovaná profesia
JUDr. Matej Marhavý
- 6 **DISKUSIA**
Premičanie pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
- 7 **NEPREHLIADNITE**
Zmena poplatkovej politiky
v súvislosti s plastovým preukazom advokáta s čipom a certifikátmi

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 8 (Ne)možnosť dvojitého potrestania advokátov a prokurátorov
Mgr. Šimon Bleho
- 12 Právo orgánov činných v trestnom konaní stíhať
a právo každého nebyť nezákonne stíhaný
JUDr. Stanislav Sojka, PhD.
- 16 K odporovateľnosti súdom schválenej dohody o vyporiadaní BSM
doc. JUDr. Peter Molnár, PhD., JUDr. Miroslava Kušníriková, PhD.
- 23 Ne/zákonnosť vznesených obvinení
a perspektíva uplatňovania náhrady škody
JUDr. Ivana Mokrá
- 32 Účinky dohody o vyporiadaní bezpodielového
spoluvlastníctva manželov v katastrálnej praxi
JUDr. Lucia Filagová

JUDIKATÚRA

- 40 Právna otázka relevantná v dovolacom konaní v zmysle §421 CSP
- 42 Hodinová sadzba odmeny za právne služby advokáta
ako nekalá zmluvná podmienka

ADVOKÁCIA

SAK

- 45 Oznámenie SAK o povinných platbách advokátov
- 46 Správy a udalosti
- 48 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 49 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 50 Koncipientske okienko
- 52 Úprava zovňajšku advokáta na súdnom pojednávaní
- 54 Novoročné stretnutie právnikov

ZAHRANIČIE

- 56 LAWYEREX: Advokáti na zahraničných stážach
- 57 Povinnosť mlčanlivosti advokáta – používanie označenia advokát
- 60 Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

ZAÚJÍMAVOSTI

- 70 **LITERATÚRA**
- 63 Decízne systémy
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
- 64 Sedemdesiat rokov od tragickej smrti advokáta Vladimíra Clementisa
2. časť
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 67 Blahoželanie JUDr. Bartolomejovi Kaščákovi k životnému jubileu

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Do redakcie (**ondrisova@sak.sk**) treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný a vedecký článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
 2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
 3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
 4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb je potrebné uviesť akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
 5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
 6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov** vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
 7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu 290 × 343 pixelov** (rozmer 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
 8. **Maximálny odporúčaný rozsah** odborného a vedeckého článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. Rozsah poznámok pod čiarou nesmie prekročiť 25 % rozsahu textu. K recenzii je potrebné dodať scan obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.
 9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujete s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku. **Redakčná rada posudzuje anonymizované články.**
 10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
 11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
 12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.
 13. **Všetky príspevky sú povinne recenzované.**
Recenzné konanie sa riadi princípmi anonymného, objektívneho posudzovania príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.
Recenzenti sú určení redakčnou radou Bulletinu slovenskej advokácie v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký alebo odborný príspevok však posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovatelia postupujú v recenznom konaní podľa všeobecne platných zásad na posudzovanie príspevkov zasielaných do vedeckých a odborných právnických časopisov, **postupujú objektívne a nestranne na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií so zohľadnením náročnosti spracovania témy, aktuálnosti, odbornej úrovne a používania odbornej terminológie, formálneho spracovania, použitia vedeckých metód spracovania, vedeckého prínosu a primeranosti rozsahu.**
Kvalita príspevku sa posudzuje najmä podľa jeho originalnosti a dôležitosti pre poznanie a rozvoj práva. Záver o chýbajúcej originalnosti alebo bezvýznamnosti príspevku musí byť podložený odkazom na už uverejnené práce alebo na skutočnosti, z ktorých vyplýva, že príspevok neprináša žiadne poznatky pre vedu alebo prax.
Recenzenti predložia recenzné posudky redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu alebo v rovnakej lehote navrhnú jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.
Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene redakčnej rady. Na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorovi určí primeraná lehota. Po jej uplynutí redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne, ako naloží s príspevkom.
Po recenznom konaní o publikovaní všetkých príspevkov rozhoduje redakčná rada. Výsledok recenzného konania nezaväzuje redakčnú radu; redakčná rada však zásadne vychádza z jeho výsledku.
-

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

dúfam, že nie som v stave podenkovkej radosti po osobných stretnutiach v úvode roka s niektorými advokátmi, sudcami a prokurátormi (post covidový vis-à-vis efekt). Chcem veriť, že okrem osláv všetkých 30-tych výročí zdôrazňujeme dnes viac to, čo nás hodnotovo a zásadovo spája než rozdeľuje – kompetentnosť, korektnosť, rešpekt. Normálnosť sa vracia k stolom, aj keď nie sú okrúhle. Vecná a odborná diskusia o interpretácii zmyslu a účelu právnych noriem a inštitútov je v právnom štáte nevyhnutná, aj ak sa doktrinálne alebo judikované názory rozchádzajú. A nielen diskusia vychádzajúca z „flash správ“ a podcastov, ale aj o tých z rubriky „skutočná súdna sieň“ či „klient náš každodenný“.

Ale o inom som chcela. O rozpočte a ekonomike SAK. Primárnym cieľom Predsedníctva SAK je nastavenie tohtoročného rozpočtu čo možno najviac reálne s ohľadom na predvídateľné náklady, teda s prihliadnutím na výšku výdavkov jednotlivých „kapitol“ podľa minulých období, inflačnú rezervu, a tak, aby bol ideálne vyrovnaný. Zaužívaným bodom rokovania P SAK a RK SAK je revízia zásadných mesačných výdavkových položiek, kvartálne zhrnutia a sledovanie plnenia rozpočtu v percentuálnom vyjadrení. Sú činnosti a funkcie, z hľadiska financovania pre fungovanie komory kľúčové a principiálne. Vnútorý systém matriky advokátov a koncipientov, systém vzdelávania koncipientov, advokátske skúšky, činnosť disciplinárnych orgánov, poradných skupín, medzinárodné vzťahy, ale aj budovanie stavovskej identity v regiónoch.

Iste, rozpočtovo nevieme všetko predvídať. Niektoré rozhodnutia v predsedníctve dozrievajú pomaly, iné rýchlejšie zhodnotením za a proti. Potom sú rozhodnutia, ktoré sprevádzajú presvedčivé emócie a presvedčení rečníci. Či komoru presťahovať do nepochybne štýlovej, zrekonštruovanej, priestorovo veľkorysej národnej kultúrnej pamiatky z portfólia investičnej spoločnosti, alebo zrekonštruovať našu budovu na Kolárskej ulici. Tradície, inovácie, úcta, modernizácia, historický odkaz – pestrý koktejl emócií popri suchej reči čísiel. Skrátim to. V decembri bol podaný návrh na vydanie stavebného povolenia na rekonštrukciu budovy na Kolárskej ulici ako prvý krok k realizácii zámeru prinavrátiť nášmu stavovskému sídlu opäť dôstojnosť, identitu, glanc. Tak, aby miesto prvého kontaktu aparátu komory s advokátmi, (opäť trochu eufórie) vzájomných stretnutí pri káve, oficiálne a rokovacie priestory, ale aj prednáškové zodpovedali modernému, funkčnému, otvorenému konceptu.

Predsedníctvo SAK minulý rok riešilo aj otázku zefektívnenia nákladov na vydávanie Bulletinu slovenskej advokácie. Otázka nikdy nestála či ho zachovať. So všetkou úctou a vážnosťou k odbornému časopisu, na ktorý sme právom hrdí, sa rozhodovanie týkalo iba frekvencie jeho vydávania a formy distribúcie. Od januára tohto roku aj mandátne a komerčné certifikáty na advokátskych preukazoch budú prvýkrát uhrádzať advokáti priamo certifikačnej autorite (podrobnosti sú zverejnené na stránke komory).

Zhmuté a podčiarknuté. Rutinné, zabehané, ustálené procesy sú komfortné a rýchle riešenia zriedka prinesú želaný efekt. Tak je to aj s internými nastaveniami v rámci komory, všetci cítime, kde je ešte priestor racionalizovať, zlepšiť, zefektívniť. Výzvou tohto roka je racionalizácia nákladov na elektronizáciu a v ideálnom nastavení financovanie rozvoja či modernizácie prevažne prostredníctvom európskej podpory z výzvy vyhlásenej Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (mirri) pre taký operačný program, v rámci ktorého môže byť komora oprávneným žiadateľom. Všetko má svoje ale... Okrem zásadnej a principiálnej požiadavky, že nezávislosť komory musí byť zachovaná aj pri čerpaní verejných zdrojov, rébusu, aká bude deformácia nákladov rozpočtu do budúcnosti treba položiť jednoduché otázky, aký reálny cieľ má tento elektronický ekosystém pre komoru, ale najmä advokátov plniť, a ako bude pre nich prínosom. Jazyk „ítečkárov“ býva magicko-technický. Nik z nás mu nemusí rozumieť čo do kódovania, hlavné je oprášiť ho od technikálií a chápať, že akýkoľvek prínos je v jednoduchosti systému (užívateľskom komforte), zmysluplnej funkcionalite (na čo má slúžiť) a v pomere nákladov a miere využitia.

Na záver mi, kolegovia advokáti, dovoľte krátku informáciu súvisiacu s našimi individuálnymi rozpočtami – 19. 01. 2023 bola na portáli Slov-Lex zverejnená predbežná informácia o pripravovanej novelizácii Vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Komora pripravila materiál, ktorý reflektuje nielen na infláciu, nárast nákladov advokátskych kancelárií a potrebu zvýšenia tarifnej odmeny, ale aj na niektoré výkladové a aplikačné problémy, ktoré sa týkajú napríklad dohody o podielovej odmene, alebo rozhodovania o trovách konania v trestnom konaní (§1 ods. 4).

Mgr. Alexandra Čižmáriková
podpredsedníčka SAK

ROZHOVOR

Chcem prispieť k tomu, aby bola advokácia v spoločnosti vnímaná ako rešpektovaná profesia

Od septembra 2022 sa na základe výsledkov volieb na konferencii advokátov v júni 2021 stal náhradným členom Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory. JUDr. Matej Marhavý odpovedá na otázky redakcie BSA.

■ Aká bola vaša motivácia kandidovať do predsedníctva komory?

Slovenská advokátska komora ako inštitúcia, ktorá zastrešuje stavovské veci advokátov má na Slovensku výnimočné postavenie. Advokáti okrem iného vystupujú ako sprostredkovatelia medzi spoločnosťou, teda klientmi, ktorých zastupujú a orgánmi verejnej moci. V tomto smere hrá advokácia

jednu z kľúčových úloh nielen v zabezpečovaní ústavného práva na obhajobu, ale aj v rámci záujmu verejnosti o právo ako prirodzenej súčasť života každého jednotlivca. Dovolím si tvrdiť, že máloktorá záujmová samospráva je predmetom takéhoto celospoločenského záujmu. Práve preto sú predsedovia Slovenskej advokátskej komory, rovnako ako napríklad dekáni právnických fakúlt, vystavení omnoho väčšiemu spoločenskému a mediálnemu záujmu. Ten však nie je prioritne zameraný na stavovské záležitosti advokátov, ale na právo ako také, reprezentujúce ich pracovný nástroj.

Celospoločenský záujem so sebou nesie aj veľkú zodpovednosť a nároky na advokátov, na ich vystupovanie, obliekanie a správanie sa v mediách pomerne prísnych etických pravidiel. Takýmto spôsobom sa advokácia vyvíja všade vo svete už veľmi veľa rokov. Na druhej strane, sú tu aj dynamické požiadavky doby ako elektronizácia a dopyt po rýchlej dostupnosti informácií. Skĺbiť všetky tieto aspekty do harmonického celku je veľmi zložitá úloha. V rámci svojej advokátskej praxe som dospel do štádia, kedy by som chcel byť súčasťou tohto procesu vychádzajúceho z ustálených premis advokácie a jej historického vývoja na jednej strane a z dynamiky doby na strane druhej. K rozhodnutiu kandidovať do Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory som dospel postupne a prirodzene, aj vzhľadom na moje aktivity v oblasti dodržiavania princípov právneho štátu.

■ Ako ste vnímali činnosť komory pred nástupom do predsedníctva komory a ako ju vnímate teraz?

Slovenská advokátska komora bola pre mňa vždy veľmi dôstojným reprezentantom a príslym kontrolórom advokátskeho stavu. Jej hlavnou úlohou v minulosti aj teraz boli najmä vnútorné záležitosti advokácie, výchova koncipientov a vzde-

lávania advokátov. Pokiaľ ide o druhý spomínaný aspekt, teda reagovanie na celospoločenský a mediálny záujem o právo ako také, v minulosti komora zaujímala skôr zdržanlivý prístup. Tento trend sa však zmenil počas funkcie predsedu Viliama Karasa a rozvíja sa aj ďalej pod dohľadom súčasného predsedu Martina Puchallu. Myslím si, že Slovenská advokátska komora by v dôležitých spoločenských otázkach právneho charakteru nikdy nemala rezignovať na formovanie jasného a zrozumiteľného názoru, toto je napokon aj základná úloha advokáta pri vysvetľovaní úkonu právnej služby svojmu klientovi. Tento trend preto vnímam veľmi pozitívne. Tým však samozrejme nechcem povedať, že vnútorné záležitosti advokácie sú menej dôležité, práve naopak. Ide iba o to, sklbiť v reprezentácii komory záujmy advokátov a záujmy spoločnosti a médií o právo ako také. Vytvorenie takejto harmónie pokladám za základnú výzvu nastavenia fungovania komory v najbližšej budúcnosti.

■ **Verejne ste známy aj ako jeden z lídrov Iniciatívy advokátov za právny štát. Čo boli ciele tohto projektu a podarilo sa Vám ich naplniť?**

Iniciatíva advokátov za právny štát, ktorú som zakladal spolu s Maricou Piroškovou, vznikla s podporou Slovenskej advokátskej komory a svoju činnosť s komorou od počiatku koordinovala. Dôvodom jej vzniku boli trendy smerujúce k dehonoriácii advokátov – obhajcov vykonávajúcich obhajobu v závažných kauzách, a to spochybňovaním úloh a poslania advokácie, zasahovaním do nezávislosti advokácie a v konečnom dôsledku dokonca aj do kriminalizácie advokátov za výkon ich práce. Proti takýmto negatívnym trendom sa postavilo verejne viac ako sto advokátov a aj samotná komora listom „amicus curiae“ vo veci nezákonne väzobne stíhaného advokáta Martina Ribára. Prepustením M. Ribára na slobodu, na základe prelomového nálezu ústavného súdu, iniciatíva naplnila svoj účel.

■ **Ako vnímate vývoj v oblasti právneho štátu v súčasnosti?**

Vývoj znamená proces a proces znamená postupovanie v čase k určitému cieľu. Ak máme právny štát vnímať ako cieľ, ku ktorému sa chceme priblížiť, tak akékoľvek kroky k takémuto priblíženiu je potrebné vnímať pozitívne. Rovnako je však potrebné oceniť aj demokratický systém brzd a protiváh, ktorý niekedy paradoxne laická verejnosť vníma ako brzdu k dosahovaniu právneho štátu ako želaného cieľa. Opak je však pravdou. Systém brzd a protiváh sa už v osnovách občianskych náuk na stredných školách vyučuje ako systém fungovania každého demokratického zriadenia. Je preto normálne, že v demokracii sa veci vyvíjajú pomalšie, a niekedy sa aj dobré myšlienky presadzujú ťažšie. Môžem len súhlasiť so slovami bývalého predsedu Slovenskej advokátskej komory a súčasného ministra spravodlivosti Viliama Karasa, že ak sa majú na dosiahnutie princípov právneho štátu používať akékoľvek „skratky“, ich následkom môže byť jedine veľká frustrácia.

■ **V čase tohto rozhovoru odborná verejnosť očakávala predstavenie návrhov za legislatívne zmeny Trestného zákona. Čo od týchto zmien očakávate? Naplnia sa ňou podľa Vás aspoň niektoré dlhodobé požiadavky odbornej obce?**

V danom prípade ide o prvú veľkú rekodifikáciu trestných kódexov od roku 2005. Od tohto času až dodnes odznelo z odbornej obce veľmi veľa konštruktívnej kritiky a bolo vydané veľké množstvo ustálenej judikatúry, ktorá dosiaľ do trestných kódexov nebola zakomponovaná. Z uvedeného dôvodu, aj z pohľadu právnej istoty a dôvery v písané právo, vnímam rekodifikáciu trestných kódexov ako správny krok prichádzajúci v najvyššom čase. Vzhľadom na to, že rekodifikácia je zložitý proces vykonávaný za rozsiahlej spoluúčasti odbornej obce, verím, že jej požiadavky budú vo výsledku naplnené.

■ **Čomu sa v rámci činnosti predsedníctva komory chcete prioritne venovať?**

Chcel by som nadviazať pri práci na pôde komory na hodnoty a nechcem, aby to vyznelo pateticky, aj na étos Iniciatívy advokátov za právny štát, ktorá už ukončila svoju činnosť. Je mi veľmi blízky záujem spoločnosti o právo, no na druhej strane nemám rád jej infantilné vnímanie úspešného advokáta ako nenásytného žraloka v obleku, ktorý je ochotný právo obchádzať alebo dokonca ho zneužívať pre svoj vlastný prospech. Toto antagonistické vnímanie náhľadu spoločnosti na právo a na právnik-advokáta, by som chcel zmeniť, respektíve presadzovať zmenu v rámci kolektívneho rozhodovania v predsedníctve.

■ **Čo je podľa Vás najlepší projekt SAK v poslednom období?**

Minulý rok bola Slovenská advokátska komora spolu s dvoma právnickými fakultami, najvyšším súdom a generálnou prokuratúrou spoluorganizátorom medzinárodnej odbornovo-vedeckej rozpravy zameranej na zlepšenie dodržiavania zákonnosti v prípravnom konaní a na jeho efektívnejší priebeh. Význam tejto konferencie vidím najmä v tom, že sa v nej pomenovali nezákonné postupy v trestných konaniach, ale tiež sa predostreli konštruktívne spoločné návrhy a postupy, ktoré by zabezpečili zvýšenie garancie zákonnosti a efektivity právneho konania za súčasného zabezpečenia práv obvinených. Napĺňanie týchto spoločných konštruktívnych návrhov v praxi by malo byť predmetom ďalšieho ročníka tejto medzinárodnej konferencie.

Pre oblasť obchodného práva považujem za veľmi významné zriadenie Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory. Napriek veľkému množstvu rozhodcovských súdov v slovenskom podnikateľskom prostredí, dlhodobo absentuje možnosť efektívneho a rýchleho rozhodovania obchodných sporov arbitrážnou inštitúciou, ktorá by bola všeobecne vnímaná ako nezávislá a spravodlivá. Osobne som presvedčený, že Rozhodcovský súd Slovenskej advokátskej komory môže tento dopyt spoločnosti naplniť, čomu nasvedčuje aj nedávne podpísanie dohody o spolupráci s Úniou podnikových právnikov.

DISKUSIA

Premlčanie pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu **office@sak.sk**. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Takzvaná strata výhody splátok je štandardným hmotnoprávnym inštitútom, ktorý je súčasťou civilného kódexu od jeho vzniku (pôvodne v § 80 OZ a od 1. 1. 1992 v § 565 OZ). Ide o právny stav, keď sa v dôsledku omeškania dlžníka s plnením niektorej zo splátok stane naraz splatným celý zvyšok pohľadávky, čím sa negujú účinky rozloženia dlhu na jednotlivé splátky. Samotná strata výhody splátok podľa § 565 OZ nastane iba v prípade, ak veriteľ dlžníka na zaplatenie celej neuspokojenej pohľadávky vyzve, a to najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Dohodu o podmienkach straty výhody splátok obsahujú predovšetkým kontrakty vo finančnom sektore, najmä úverové zmluvy, leasingové zmluvy a pod., ktoré umožňujú tzv. predčasné alebo mimoriadne zosplatenie.

Na zákonný § 565 OZ nadväzuje druhá veta § 103 OZ, v zmysle ktorej ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane splatným celý dlh, začne plynúť premlčacia lehota od splatnosti nesplnenej splátky. Veriteľ totiž môže uplatniť svoje oprávnenie smerujúce k strate výhody splátok ihneď po omeškaní so splátkou, čím je legitimizované sprísnenie začiatku plynutia premlčacej lehoty, obdobne ako vyvodila judikatúra pri aplikácii § 563 OZ (R 28/1984, R 91/2004 a R 17/2017 ods. 13 a nasl.).

Toto pravidlo v konečnom dôsledku skracuje premlčaciu lehotu v neprospech veriteľa, pretože kým mu vznikne nárok na zaplatenie celej pohľadávky (*actio nata*, spravidla až po doručení výzvy, resp. žiadosti na plnenie celého dlhu), uplynie neefektívne vo vzťahu k tejto pohľadávke určitá časť premlčacej lehoty. Vo väčšine prípadov však nejde o výrazný časový úsek, keďže veriteľ môže pohľadávku „predčasne zosplatiť“ iba do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky, ktorá je najčastejšie mesačná.

Do takto nastavených základných pravidiel vniesla nejasnosti novelizácia Občianskeho zákonníka zákonom č. 379/2008 Z. z., ktorý s účinnosťou od 1. 11. 2008 zaviedol osobitnú normatívu pre spotrebiteľské záväzkové vzťahy. „Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote

nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.“ (aktuálne § 53 ods. 9 OZ; od 1. 11. 2008 do 30. 6. 2011 § 53 ods. 8 OZ).

Pri spotrebiteľskej zmluve má teda dlžník k dispozícii minimálne tri mesiace po omeškaní so splátkou, pričom musí byť veriteľom aspoň 15 dní vopred upozornený na uplatnenie oprávnenia požadovať splnenie celého dlhu. Pre splátky s periodicitou kratšou ako tri mesiace je tým súčasne modifikované všeobecné pravidlo o povinnosti veriteľa vykonať toto oprávnenie do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Pri typickej mesačnej splátke by totiž nebol veriteľ schopný vyzvať spotrebiteľa na splnenie celého dlhu pred splatnosťou ďalšej mesačnej splátky, ak majú medzičasom uplynúť aspoň tri mesiace.

Ustanovenie § 53 ods. 9 OZ nie je racionálne kompatibilné ani so spomínaným § 103 OZ, ktorého druhá veta vymedzuje začiatok plynutia premlčacej lehoty od splatnosti tej splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. To v pragmatických súvislostiach znamená, že veriteľovi plynie premlčacia lehota pre celý zvyšok pohľadávky už od splatnosti omeškanej splátky, pre nezaplatenie ktorej môže dosiahnuť stratu výhody splátok najskôr o tri mesiace.

Veriteľ sa dostáva do právne bizarnej situácie, keď sa počas minimálne troch mesiacov nemôže úspešne domáhať svojho práva na zaplatenie celého zvyšku pohľadávky, pretože tomu bráni § 53 ods. 9 OZ, avšak počas celej tejto doby mu plynie premlčacia lehota. Nárok sa za daných okolností čiastočne premlčuje pred reálnou možnosťou jeho uplatnenia na súde, čo je v rozpore so základným § 101 OZ, ale aj s podstatou inštitútu premlčania. Veriteľ má k dispozícii skrátenú premlčaciu lehotu, ktorej dĺžka nie je trojročná, resp. 36 mesačná, ale iba 33 mesačná.

Stav, keď veriteľ bez vlastného zavinenia nemôže uplatniť svoju pohľadávku žalobou na súde, pretože mu v tom bráni právna úprava, avšak počas celej doby trvania tejto zákonnej prekážky mu plynie premlčacia lehota, je neakceptovateľný z hľadiska doktríny racionálneho zákonodarcu, princípu právnej istoty a vnútornej bezrozpornosti právneho poriadku. Veriteľovi nemôže byť týmto spôsobom skrátená premlčacia lehota, ktorej zákonná dĺžka je tri roky, resp. 36 mesiacov, na lehotu v trvaní 33 mesiacov.

V rámci rozhodovacej praxe na okresných a krajských súdoch dochádza napriek týmto argumentom k spoločnej aplikácii § 53 ods. 9, § 103 a § 565 OZ takým spôsobom, že nároky veriteľov voči spotrebiteľom, uplatnené žalobou v posledných troch mesiacoch štandardnej premlčacej lehoty, sú považované za premlčané. Keďže premlčaný nárok zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať (§ 54a OZ), vedie to *ad absurdum* k zamietnutiu žaloby.

Naznačený aplikačný problém v spotrebiteľských záväzkových vzťahoch rozhodne nie je nový, o čom svedčia aj závery odbornej verejnosti, ktorá na interpretačný konflikt medzi spornými ustanoveniami Občianskeho zákonníka poukazuje už dlhšiu dobu; pozri najmä HLUŠÁK, M.: *Premĺčanie a niektoré ďalšie otázky pri strate výhody splátok*. Súkromné právo č. 3/2019, str. 109 a nasl.

Zásadný prielom v judikatúre priniesli tri rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, prijaté pred koncom roka 2022, a to uznesenie zo dňa 29. 11. 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2020, uznesenie zo dňa 30. 11. 2022 sp. zn. 5Cdo/224/2021 a uznesenie zo dňa 15. 12. 2022 sp. zn. 4Cdo/132/2021.

Dovolací súd vo všetkých uvedených rozhodnutiach dospel k záveru, že aplikácia § 103 OZ by za daných okolností viedla k narušeniu právnej istoty a k nespravodlivým dôsledkom pre veriteľa, ktoré nemožno ospravedlniť ani zvýšeným záujmom na ochrane spotrebiteľa. Zároveň by bol vo všeobecnosti narušený princíp rovnosti subjektívnych práv, keďže veriteľa

v spotrebiteľských vzťahoch by boli oproti iným veriteľom znevýhodnení skrátenou premlčacou lehotou. Najvyšší súd SR preto konštatoval, že je nevyhnutné pristúpiť k teleologickej redukcii uplatnenia druhej vety § 103 OZ na záväzkové právne vzťahy, na ktoré sa použije § 53 ods. 9 OZ. Plnohodnotná aplikácia oboch týchto ustanovení súčasne nie je prípustná.

V súhrne teda uzavrel, že „*Aplikácia osobitného ustanovenia § 53 ods. 9 OZ v spotrebiteľských vzťahoch vylučuje uplatnenie pravidla podľa druhej vety § 103 OZ. Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, pri premlčaní práva dodávateľa na zaplatenie celej pohľadávky pri strate výhody splátok (§ 565 OZ) sa začiatok plynutia premlčacej lehoty spravuje všeobecným ustanovením § 101 OZ.*“ (4Cdo/132/2021, ods. 26).

Alebo inými slovami „*Podľa § 103 OZ plynie pri strate výhody splátok premlčacia lehota celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 OZ (všeobecne) začne premlčacia lehota plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15 dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvý krát (§ 101 OZ).*“ (7Cdo/268/2020, ods. 24 a 5Cdo/224/2021, ods. 28). ■

NEPREHLIADNITE

ZMENA POPLATKOVEJ POLITIKY

v súvislosti s plastovým preukazom advokáta s čipom a certifikátmi

Od 1. januára 2023 komora neuhrádza výdavky spojené s výrobou preukazov a vydávaním certifikátov advokátom. Suma za vyhotovenie preukazu, ako aj za vydanie certifikátov ostala bez zmien. Poplatok preukazu spolu s certifikátmi je 72 eur, poplatok za samotné certifikáty je 35 eur v prípade ich vydania na komore (aj naďalej je komora registračnou autoritou pre D. Trust certifikačnú autoritu). Pri podaní žiadosti o vydanie následných certifikátov pred koncom ich platnosti bude advokát presmerovaný na platobnú bránu certifikačnej autority a dokončenie žiadosti bude podmienené úhradou poplatku vo výške 34,80 eur (zvyšhodnená suma pre členov komory).

Koniec certifikácie čipu na Starcos 3.5

Na staršom type plastového preukazu advokáta s čipom, ktorý je označený ako Starcos 3.5, končí certifikácia čipu k 31. decembru 2023. Po tomto dátume daný typ preukazu už nebude viac slúžiť ako bezpečné úložisko pre kvalifikovaný mandátny certifikát advokáta (QMC). Od 1. januára 2023

preto každého, kto bude podávať žiadosť o vydanie následných certifikátov, systém vyzve na výmenu karty za novší typ (Starcos 3.7). Podanie žiadosti o vydanie následného certifikátu je možné dokončiť aj bez návštevy komory, ak v čase jej podania disponuje advokát preukazom typu Starcos 3.7 a zároveň nedošlo k zmene podstatných náležitostí certifikátov (napr. zmena priezviska, alebo zmena dokladu totožnosti, na ktorý zneli pôvodné certifikáty). Ak sa Vás týka uvedená situácia, komora Vám v prípade záujmu zabezpečí výrobu a doručenie nového preukazu. Pre viac informácií kontaktujte komoru na certifikaty@sak.sk.

Viac informácií k zmenám v súvislosti s plastovým preukazom advokáta s čipom je dostupných na webovej stránke komory v *Aktualitách* v článku „Zmeny vo vzťahu k advokátskemu preukazu s čipom po 1. 1. 2023“ zo dňa 25. 11. 2022 a tiež v sekcii *Pre členov* po prihlásení sa v časti *Elektronická komunikácia advokáta – Elektronický preukaz advokáta – Zmeny po 1. 1. 2023*.

(Ne)možnosť dvojitého potrestania advokátov a prokurátorov¹

Mgr. Šimon Bleho

Predkladaný článok sa venuje možnosti dvojitého postihu za trestný čin a disciplinárny delikt pri totožnosti skutku, ak daný delikt spácha advokát alebo prokurátor.

Článok uvádza dôvody, prečo pri prokurátoroch nie je možný dvojitý postih a zároveň tento právny stav porovnáva s dvojitým postihom u advokátov.

V závere autor predkladá návrh de lege ferenda.

Téma (ne)možnosti dvojitého postihu v právnických profesiách je momentálne veľmi aktuálnou témou.² Vzhľadom na skutočnosti, že článok k dvojitému postihu prokurátorov už bol vydaný,³ rozhodli sme sa vydať k tejto téme odlišný názor a uviesť aj argumenty, prečo zastávame odlišný názor.

Momentálne v právnickej obci prevláda ustálený názor, že je v súlade s judikatúrou ESĽP aj vnútroštátnym právnym poriadkom dvojitý postih v rámci disciplinárneho a trestného konania.⁴ S daným názorom sa stotožňujeme, zároveň je potrebné dodať, že existujú prípady, kedy vnútroštátna právna úprava priznáva väčší rozsah práv než judikatúra ESĽP a v takýchto prípadoch

Mgr. Šimon Bleho
pôsobí ako doktorand na Právnickej fakulte Univerzity Komenského, na katedre Správneho a environmentálneho práva. Zároveň pôsobí aj

v právnej praxi a publikačne sa primárne venuje témam na pomedzí správneho trestania a trestného práva.

nemožno aplikovať dvojitý postih. Účelom predkladaného článku je posúdiť možnosť dvojitého postihu za totožný skutok, ktorý je disciplinárnym deliktom a trestným činom zároveň pri advokátoch a prokurátoroch. Je potrebné poukázať na rozdielnosť vnútroštátnej úpravy pri otázke *ne bis in idem* aj napriek skutočnosti, že judikatúra ESĽP je v tejto otázke pomerne ustálená.

Cieľom článku je posúdiť ne/možnosť dvojitého postihu za spáchanie disciplinárneho deliktu a trestného činu vo vzťahu k prokurátorom a advokátom. Zároveň tiež vyjadriť

dôvody, prečo momentálna právna úprava má podľa nášho názoru nedostatky a zamyslieť sa tiež na rozsahom aplikácie *ne bis in idem* v prípade totožnosti skutku, ak ide o disciplinárny delikt a trestný čin zároveň.

K možnosti dvojitého postihu za disciplinárny delikt a trestný čin

V otázke možnosti dvojitého postihu za totožný skutok, ktorý je disciplinárny delikt a trestný čin existuje dnes ustálená judikatúra, podľa ktorej je možné vyvodiť disciplinárnu aj trestnú zodpovednosť zároveň.⁵ Samozrejme, treba skúmať naplnenie Engel kritérií⁶ a neopomenúť, že existujú rozhodnutia ESĽP, podľa ktorých aj niektoré disciplinárne konania⁷ spĺňajú podmienky

1 Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-20-0436 Nová právna úprava správneho trestania.

2 ČENTÉŠ, J., BELEŠ, A.: K možnosti súbehu disciplinárneho konania a trestného konania proti prokurátorovi. Dostupné na: <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a854-k-moznosti-subehu-disciplinarneho-konania-a-trestneho-konania-proti-prokuratorovi>, KOVÁČ, M.: Prečo disciplinárne a trestné stíhanie prokurátora alebo sudcu pre ten istý skutok nie je porušením zásady *ne bis in idem*? In: Bulletin slovenskej advokácie, BSA 1-2/2022, s. 28.

3 Tamtiež

4 Tamtiež

5 Rozsudok NS SR, sp. zn. 5To 9/2010, zo dňa 7. októbra 2010, Uznesenie NS ČR, sp. zn. 8Tdo/397/2012, zo dňa 26. apríla 2012.

- 6 Rozhodnutie ESĽP Engel a ostatní vs. Holandsko, sťažnosť č. 5100/71, zo dňa 8. júna 1976.
- 7 Rozhodnutie ESĽP Campbell a Fell vs. Spojené Kráľovstvo, sťažnosť č. 7819/77, zo dňa 28. júna 1984.
- 8 Účelom článku nie je posudzovanie jednotlivých kritérií vo vzťahu k disciplinárnym konaniam, pretože túto skutočnosť považujeme za veľmi dobre známu v rámci právnickej obce.
- 9 Napríklad vyškrtnutie zo zoznamu advokátov.
- 10 Rozhodnutie ESĽP Kadubec vs. Slovenská republika, sťažnosť č. 27061/95, zo dňa 2. septembra 1998, Rozhodnutie ESĽP Lauko vs. Slovenská republika, sťažnosť č. 26138/95, zo dňa 2. septembra 1998.
- 11 Rozsudok NS SR, sp. zn. 5To 9/2010, zo dňa 7. októbra 2010.
- 12 Tamtiež
- 13 Uznesenie NS ČR, sp. zn. 8Tdo/397/2012, zo dňa 26. apríla 2012.
- 14 Vzťahujúci sa aj na disciplinárne konania
- 15 ČENTĚŠ, J., KURILOVSKÁ, L., ŠIMOVIČEK, I., BURDA, E. a kol.: Trestný poriadok II. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2021, s. 190.
- 16 Rozhodnutie ESĽP A a B vs. Nórsko, sťažnosť č. 24130/11 a č. 29758/11, zo dňa 15. novembra 2016.
- 17 BLEHO, Š.: Aplikovateľnosť dvojitého postihu podľa rozhodnutia A a B proti Nórsku v právnom poriadku SR, Justičná Revue, 74, 2022, č. 2, s. 203.

Engel kritérií a tým sú brané ako trestné obvinenia, čo znamená, že sa na ne vzťahuje *ne bis in idem* a teda disciplinárne rozhodnutie vytvára prekážku *res iudicata* pre trestné konanie v tom istom skutku.

Pri posudzovaní splnenia Engel kritérií⁸ vo vzťahu k disciplinárnym deliktom je najviac sporné tretie kritérium, najmä, ak hrozí tá najprisnejšia sankcia v rámci disciplinárnych konaní – zbavenie oprávnenia vykonávať povolanie.⁹ Je nevyhnutné vnímať disciplinárnu sankciu ako sankciu, ktorá zabezpečuje etiku a disciplínu v rámci verejnoprávnej inštitúcie, teda jej účel je zabezpečovací a nie preventívno-represívny, ako napríklad pri priestupkoch, ktoré majú trestnú povahu v zmysle judikatúry ESĽP.¹⁰ Na základe uvedeného zastávame názor, že disciplinárne konania nemajú trestnú povahu podľa čl. 6 Európskeho Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Rovnaký názor je vyjadrený aj v Slovenskej alebo Českej judikatúre. V rozhodnutí NS SR¹¹ vo vzťahu k trestnej povahe disciplinárneho konania sa uvádza: „Keďže v prípade jeho disciplinárneho previnenia ide, z hľadiska všeobecného záujmu a z hľadiska adresáta normy, o delikt osoby so zvláštnym statusom týkajúci sa partikulárneho záujmu, teda v tomto prípade sa nejedná o trestnú vec v zmysle Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“¹² Rovnaký názor vyjadril aj NS ČR.¹³

Vo vzťahu k uvedenému je možné si položiť otázku, či takýmto výkladom nie je porušený účel zásady *ne bis in idem*. Treba uviesť, že práve naopak, až príliš extenzívny výklad¹⁴ zásady *ne bis in idem* by poprel samotný účel disciplinárnych konaní. Disciplinárna sankcia má zásadne interný účinok do vnútra konkrétnej verejnoprávnej ustanovizne na rozdiel od iných správnych deliktov a v prípade nemožnosti dvojitého postihu by nemohol byť naplnený účel jednak trestného konania a tiež disciplinárneho konania, čo pri iných druhoch správnych deliktov neplatí pre ich externý účinok sankcií.¹⁵

Z danej tézy vychádza tiež zákonodarca v § 215 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, avšak dané ustanovenie bolo až do vydania rozhodnutia A. a B. proti Nórsku¹⁶ minimálne diskutabilne rozporné s judikatúrou ESĽP vo vzťahu k priestupkom a iným správny deliktom.¹⁷

Možnosť dvojitého postihu prokurátorov

Vo vzťahu k možnosti dvojitého postihu prokurátorov za disciplinárny delikt pri zachovaní totožnosti skutku bol publikovaný článok,¹⁸ podľa ktorého je možné prokurátorovi uložiť trest v disciplinárnom aj v trestnom konaní za totožný skutok. Vo vzťahu k možnosti dvojitého postihu prokurátorov sa treba zamerať na § 188 ods. 3 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch (ďalej len „**Zákon o prokurátoroch**“). Dané ustanovenie je negatívnu definíciou disciplinárneho previnenia prokurátora/právneho čakatela prokurátora.¹⁹ Z daného ustanovenia vyplýva, že ak totožný skutok formálne napĺňa skutkovú podstatu disciplinárneho previnenia, ale zároveň je trestným činom alebo priestupkom, tak disciplinárnym previnením kvôli negatívnej definícii disciplinárneho previnenia nebude. Ide o rovnakú negatívnu definíciu, aká je vyjadrená v zákone o priestupkoch,²⁰ ktorej účelom je zamedziť dvojitému postihu pri totožnosti skutku, ak skutok je disciplinárnym previnením prokurátora a trestným činom zároveň.²¹ Danú hmotnoprávnu úpravu do 30. 11. 2021 dopĺňala nekonštruktívna procesnoprávna úprava, ktorá naopak dvojité postihu za trestný čin a správny delikt umožňovala. Ďalšie dôvody neprípustnosti disciplinárneho konania boli vyjadrené v § 198 ods. 1 písm. a) a b) Zákona o prokurátoroch, avšak dôvod neprípustnosti podľa písm. b) bol, podľa nášho názoru, v rozpore s § 188 ods. 3 Zákona o prokurátoroch.

Ustanovenie § 198 ods. 1 písm. b.) Zákona o prokurátoroch stanovovalo: „Disciplinárne konanie nemožno začať, a ak sa už začalo, nemožno v ňom pokračovať a musí sa zastaviť, ak uplynuli dva roky, od nadobudnutia právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku súdu za ten istý skutok.“ V zmysle citovaného ustanovenia teda nebolo možné za ten istý skutok vyvodiť disciplinárnu zodpovednosť proti prokurátorovi a trestnú zodpovednosť iba v tom prípade, ak od nadobudnutia právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku uplynuli dva roky. Zo znenia citovaného ustanovenia jasne vyplýva, že ak dvojročná lehota od právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku neuplynula, tak vyvodiť disciplinárnu a trestnú zodpovednosť možné bolo. To znamená, že § 198 ods. 1 písm. b) Zákona o prokurátoroch v podstate umožňovalo vyvodiť za rovnaký skutok

zodpovednosť v disciplinárnom aj v trestnom konaní pod podmienkou dodržania dvojročnej objektívnej lehoty. Naopak, v zmysle § 188 ods. 3 Zákona o prokurátoroch to možné nebolo.

Zmätočnosť disciplinárnej úpravy prokurátorov priniesla novela zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch.²² V tejto novele sa do znenia zákona dostal § 188 ods. 3 Zákona o prokurátoroch, v ktorom bola negatívna definícia disciplinárneho previnenia. Avšak ustanovenia, ktoré rozoberáme v odseku vyššie, teda § 198 ods. 1 písm. b) Zákona o prokurátoroch zostali nezmenené podľa staršej právnej úpravy, ktorá neobsahovala negatívnu definíciu disciplinárneho previnenia. To spôsobilo, že procesná úprava disciplinárneho konania prokurátorov bola koncipovaná tak, ako keby neobsahovala negatívnu definíciu disciplinárneho previnenia. Prijatím zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu SR (ďalej len „Disciplinárny poriadok NSS SR“) sa predmetné procesné ustanovenie²³ zo zákona o prokurátoroch odstránilo, avšak stále v zákone o prokurátoroch zostalo hmotnoprávne ustanovenie § 188 ods. 3, na základe ktorého nie je možné vyvodiť disciplinárnu a trestnú zodpovednosť za totožný skutok. Je možné si položiť otázku, či je vhodné, ak nie je možné voči prokurátorom vyvodiť disciplinárnu a trestnú zodpovednosť za totožný skutok. Zároveň je uvedené potrebné vnímať v kontexte Disciplinárneho poriadku NSS SR, podľa ktorého § 26 ods. 1 písm. e) je možné dvojité potrestanie za totožný skutok v trestnom a disciplinárnom konaní prokurátora. To znamená, že momentálna právna úprava v tejto veci si odporuje rovnako ako predchádzajúca. Aj na základe § 26 ods. 1 písm. e) Disciplinárneho poriadku NSS SR je jasne vidieť, že zákonodarca má záujem, aby mohli prebiehať trestné a disciplinárne konanie súbežne, avšak zákonodarca opomenul upraviť § 188 ods. 3 zo zákona o prokurátoroch, ktorý je problematický.

Možnosť dvojitého postihu advokátov

Vo vzťahu k možnosti dvojitého postihu advokátov je dôležité pripomenúť, že v zmysle judikatúry EŠLP aj disciplinárne konanie, v ktorom hrozí vyčiarknutie zo zoznamu advokátov nie je trestným obvinením podľa čl. 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.²⁴ Zároveň na rozdiel od Zákona o prokurátoroch, zákon č. 586/2014 Z. z. o advokácii (ďalej len Zákon o advokácii) ani advokátsky disciplinárny poriadok neobsahuje ustanovenie, podľa ktorého by nebolo možné dvojité potrestanie v disciplinárnom a trestnom konaní za totožný skutok. Podľa § 14 písm. c) advokátskeho disciplinárneho poriadku²⁵ sa musí disciplinárne konanie voči advokátovi zastaviť, ak bol za totožný skutok potrestaný, pričom tento trest bol aj vo vzťahu k disciplinárnemu konaniu dostatočný. Z uvedeného ustanovenia jasne vyplýva možnosť dvojitého postihu za totožný skutok. Zároveň si je možné položiť otázku, či sa *ne bis in idem* na disciplinárne konanie advokáta nevzťahuje na základe toho, že na disciplinárne konania advokátov sa aplikuje zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok a tým eventuálne môžu spĺňať prvé Engelovské kritérium. Vo vzťahu k uvedenému je potrebné spomenúť judikatúru EŠLP,²⁶ podľa ktorej aplikácia trestných noriem na disciplinárne konanie nemôže naplniť prvé Engelovské kritérium.

Je možné si tiež položiť otázku, či je spravodlivé, že pri disciplinárnych konaniach advokátov sa neuplatňuje zásada *ne bis in idem*, čo znamená, že je možné uložiť dva tresty v odlišných konaniach za totožný skutok. Nad takto položenou otázkou však je potrebné uvažovať spôsobom, či by bolo vhodné, aby advokátovi, ktorý spáchal úmyselný trestný čin nebolo možné uložiť žiadny disciplinárny trest. Je možné oponovať, že v prípade spáchania úmyselného trestného činu prichádza k obligatórnemu vyčiarknutiu zo zoznamu advokátov podľa § 7 ods. 1 písm. d) zákona o advokácii. Avšak aj vyčiarknutie zo zoznamu advokátov podľa § 7 ods. 1 písm. d) zákona o advokácii je potrebné vnímať ako sankciu, ktorá je však uložená bez disciplinárneho konania.

Na základe uvedeného potom neexistuje vhodný argument, prečo by nemohlo duplicitne prebiehať trestné a disciplinárne konanie za totožný skutok. Zároveň je potrebné si uvedomiť, že je vhodnejšie, ak prebehne disciplinárne konanie skôr než trestné, pretože to je jeho účelom – zabezpečiť dostatočne rýchlo disciplínu v rámci určitej verejnoprávnej ustanovizni.²⁷ Tiež je potrebné neopomenúť, že aj keď by sa viedlo disciplinárne a trestné konanie za totožný skutok, tak v disciplinárnom konaní sa nedokazuje spáchanie trestného činu, ale hrubé porušenie napríklad etických pravidiel, čo je menej spoločensky nebezpečná činnosť, než spáchanie trestného činu a nevyžaduje si takú mieru dokazovania, získavania dôkazov. V kontexte uvedeného a možnosti

18 ČENTÉŠ, J., BELEŠ, A.

K možnosti súbehu disciplinárneho konania a trestného konania proti prokurátorovi. Dostupné na: <http://www.pravne-listy.sk/clanky/a854-k-moznosti-subehu-disciplinarneho-konania-a-trestneho-konania-proti-prokuratorovi>, KOVÁČ, M. Prečo disciplinárne a trestné stíhanie prokurátora alebo sudcu pre ten istý skutok nie je porušením zásady *ne bis in idem*? In: Bulletin slovenskej advokácie, BSA 1-2/2022, s. 28.

19 Znenie: „Disciplinárnym previnením nie je konanie, ktoré je trestným činom alebo priestupkom.“ Táto negatívna definícia pôsobí rovnako ako negatívna definícia priestupku.

20 § 2 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch.

21 SREBALOVÁ, Mária a kol.: Zákon o priestupkoch. 2. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020, s. 11.

22 Zákon č. 401/2015 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

23 § 198 ods. 1 písm. b) zákon o prokurátoroch.

24 Pozri strany č. 1, 2.

25 Dostupný na: https://www.sak.sk/web/sk/cms/document/241/-section/245/_event/open

26 Rozhodnutie EŠLP Ramos Nunes de Carvalho e Sá vs Portugalsko, sťažnosť č. 55391/13, zo dňa 6. 11. 2018.

27 HAMULÁKOVÁ, Z., HORVAT, M.: Základy správneho práva trestného. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, s. 213.

28 Argumenty v danom odseku platia aj pre disciplinárne konania prokurátorov.

dvojitého postihu je tiež potrebné si uvedomiť, že orgány verejnej moci majú fungovať na základe dôvery zo strany verejnosti, pričom táto by bola vážne ohrozená, ak by voči trestne stíhaným osobám vykonávajúcim právnické profesie nebolo možné viesť disciplinárne konanie.²⁸

Záver

Na základe uvedených skutočností konštatujeme, že v prípade totožnosti skutku, ak ide o disciplinárny delikt a trestný čin je možné advokátovi uložiť trest v disciplinárnom aj v trestnom konaní, avšak toto neplatí pri prokurátoroch. V texte poukazujeme na nesprávnosť právnej úpravy *ne bis in idem* v disciplinárnych konaniach prokurátorov, ktorá bola spôsobená § 188 ods. 3 zákona o prokurátoroch. Je možné si položiť otázku, či je vhodné a spravodlivé vo vzťahu k ostatným právnym profesiám a tiež vo vzťahu k účelu disciplinárnych konaní, ak je možnosť dvojitého postihu vylúčená iba pri prokurátoroch. Preto ako návrh *de lege ferenda* navrhujeme odstrániť § 188 ods. 3 zo zákona o prokurátoroch, čím by právna úprava bola rovnaká pri právnických profesiách a zároveň by mohol byť naplnený účel disciplinárnych konaní tak, ako je vyjadrený v judikatúre ESĽP a tiež v rámci § 26 ods.1 písm. e) Disciplinárneho poriadku NSS SR. ■

RESUMÉ

(Ne)možnosť dvojitého potrestania advokátov a prokurátorov

Autor v článku predkladá odlišný názor na možnosť dvojitého postihu za disciplinárny delikt prokurátora, ktorý je zároveň trestným činom. Uvádza argumenty, prečo prokurátor nemôže byť potrestaný za totožný skutok v disciplinárnom aj v trestnom konaní zároveň. Autor komparuje právnu úpravu *ne bis in idem* pri disciplinárnych konaniach advokátov s prokurátormi. V článku sa opiera o aktuálnu vnútroštátnu judikatúru aj judikatúru ESĽP. V závere autor predkladá návrh *de lege ferenda*, ktorý by odstránil nesprávnosť právnej úpravy *ne bis in idem* v disciplinárnych konaniach prokurátorov.

SUMMARY

Doctrine of Double Jeopardy with Respect to Lawyers and Prosecutors

The author presents a different view on the possibility to twice punish a prosecutor on disciplinary charges which at the same time constitute a criminal offence. He argues why a prosecutor cannot be punished twice for the same conduct in disciplinary and criminal proceedings at the same time. The author compares *ne bis in idem* legal principles in disciplinary proceedings conducted against lawyers with those applicable to prosecutors. He draws upon both recent national case law and the ECHR case law. At the end of the article the author puts forward a *de lege ferenda* proposal that would remedy misapplication of the *ne bis in idem* principles in disciplinary proceedings against prosecutors.

ZUSAMMENFASSUNG

(Un-)Möglichkeit einer doppelten Bestrafung von Rechtsanwälten und Staatsanwälten

Der Verfasser bietet in seinem Artikel eine abweichende Auffassung von einem möglichen Regress wegen Disziplindelikt eines Staatsanwaltes, das zugleich auch eine Straftat ist, an. Er nennt Rechtfertigungsgründe, weshalb ein Staatsanwalt wegen einer identischen Tat in einem Disziplinarverfahren sowie in einem Strafverfahren zugleich nicht bestraft werden kann. Der Autor vergleicht die Rechtsregelung *ne bis in idem* bei Disziplinarverfahren der Rechtsanwälte mit den der Staatsanwälte. Im Artikel stützt er sich auf die aktuelle innenstaatliche Judikatur sowie die Judikatur des Europäischen Gerichtshofes für Menschenrechte. Zum Schluss bietet der Autor den *de lege ferenda* Entwurf, der die Unrichtigkeit der Rechtsregelung *ne bis in idem* in den Disziplinarverfahren gegen Staatsanwälte, beheben könnte.

Právo orgánov činných v trestnom konaní stíhať a právo každého nebyť nezákonne stíhaný

JUDr. Stanislav Sojka, PhD.

Právo orgánov činných v trestnom konaní vydať uznesenie o začatí trestného stíhania, respektíve uznesenia o vznesení obvinenia v zmysle § 199, resp. 206 Trestného poriadku znamená zároveň aj ich povinnosť nevydávať takéto uznesenia v prípade, že nie sú splnené zákonné podmienky pre takýto postup.

Z úvodného ustanovenia Trestného poriadku vyplýva, že táto právna norma upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené, ich páchatelia boli podľa zákona spravodlivo potrestaní a výnosy z trestnej činnosti boli odňaté, pričom v rámci celého trestného procesu je potrebné rešpektovať základné práva a slobody fyzických a právnických osôb.

Z následných ustanovení Trestného poriadku zjednodušene napísané vyplýva, že za náležité zistenie trestných činov majú zodpovednosť orgány činné v trestnom konaní, spravodlivé potrestanie majú

v kompetencii súdy a všetky tieto orgány pri využívaní týchto kompetencií musia dodržiavať základné práva a slobody tak fyzických ako aj právnických osôb.

Medzi dôležité práva orgánov činných v trestnom konaní, ktorými sú policajti a prokurátor, patrí začať trestné stíhanie a vzniesť obvinenie. Avšak na druhej strane medzi základné práva každého občana, ktoré zaručuje Ústava Slovenskej republiky, konkrétne v článku 17 odsek 2 (ďalej len Ústava) patrí, že nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený inak, než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon (toto právo vyplýva aj z ustanovenia 2 odsek 1 Trestného poriadku). Ak by som to mal zjednodušiť,

tak ako orgány činné v trestnom konaní majú právo po začatí trestného stíhania niekoho obviňovať, podozrivý má právo nebyť obvinený v prípade, ak na to neboli splnené všetky zákonné podmienky.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že každé uznesenie o začatí trestného stíhania vo veci (bez vzneseného obvinenia), ako aj o vznesení obvinenia preskúmava prokurátor v rámci jeho dozoru. Aj preto sa často stáva, že policajti sa pri niektorých medializovaných prípadoch v súvislosti so zákonnosťou, respektíve nezákonnosťou začatia trestného stíhania, alebo vznesením obvinenia bránia tým, že spis predsa preskúmal prokurátor. K tomu je potrebné uviesť, že ak zákonodarca zveril oprávnenie prokurátorovi vykonávať dozor nad policajtom, či už v rámci predprípravného, alebo prípravného konania, to ešte neznamená, že zo strany policajtov by mohlo byť bežné začaté trestné stíhanie, alebo vznesené obvinenie aj nezákonným spôsobom. Ak sa tak stane, je zákonnou povinnosťou prokurátora takéto uznesenie ako nezákonné zrušiť. Vydanie uznesenia o začatí trestného stíhania alebo vznesení obvinenia nemôže závisieť od ľubovôle policajta v závislosti od toho, o koho ide, ale len a len od splnenia zákonných podmienok, ktoré sú jednoznačne uvedené v § 199 a § 206 Trestného poriadku. Rovnaké podmienky by mali byť smerodajné aj pre dozorového prokurátora.

V súvislosti s vydávaním uznesení o začatí trestného stíhania, alebo uznesení o vznesení obvinenia je potrebné poukázať na ustanovenia Trestného poriadku, konkrétne § 199 odsek 3 Trestného poriadku,

JUDr. Stanislav Sojka, PhD.

je absolventom Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach, absolventom doktorandského štúdia

na katedre trestného práva Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach.

Pôsobil ako prokurátor a v súčasnosti pôsobí ako sudca na Okresnom súde v Michalovciach.

respektíve § 206 odsek 3 Trestného poriadku, z ktorých vyplýva, že uznesenie o začatí trestného stíhania musí obsahovať opis skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za akých k nemu došlo, o aký trestný čin v tomto skutku ide, a to jeho zákonným pomenovaním a uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona, pričom uznesenie neobsahuje odôvodnenie. Uznesenie o vznesení obvinenia zase musí obsahovať označenie osoby, voči ktorej sa vznáša obvinenie, opis skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za ktorých k nemu došlo tak, aby skutok nemohol byť zamenený s iným skutkom, zákonného pomenovania trestného činu, o ktorý v tomto skutku ide, a to aj s uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona a skutočností, ktoré odôvodňujú vznesenie obvinenia.

Tieto ustanovenia by mali byť rešpektované v každom jednom prípade, nehľadiac na osobu podozrivého. Ak je niekto podozrivý z nejakého trestného činu, tak najprv orgány činné v trestnom konaní musia zistiť, či sa nejaký skutok stal, kedy a kde sa stal, za akých okolností, či takéto konanie napĺňa znaky trestného činu, ak áno, tak akého. Až na základe týchto zistených skutočností môže byť vydané uznesenie o začatí trestného stíhania. Ak je navyše na základe vykonaných dôkazov zistený aj dôvodne podozrivý zo spáchania tohto trestného činu, v tom prípade môže byť vydané aj uznesenie o vznesení obvinenia. Ak v uznesení chýbajú vyššie uvedené skutočnosti, tak ide o nezákonné uznesenie a prokurátor by mal takéto uznesenie zrušiť ako nezákonné. Úlohou orgánov činných v trestnom konaní nie je čím skôr niekoho stíhať, ale len zákonným spôsobom stíhať v prípade, že sú na takýto postup splnené zákonné podmienky bez ohľadu na to, kto je v tej ktorej dobe pri politickej moci.

Uznesenia orgánov činných v trestnom konaní bez konkretizácie času a miesta a porušenie práva na obhajobu

V poslednom období sa stáva, že sú vydávané uznesenia napríklad typu, že skutok sa stal v presne nezistenom čase, na presne nezistenom mieste (a dokonca v súvislosti s podozrením z údajnej korupcie bol v prípade sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky skutok formulovaný tak, že k nemu malo dôjsť nielenže v presne nezistenom čase, na presne nezistenom mieste, ale dokonca aj v presne nezistenej veci – uznesenie o vznesení obvinenia zrušil ako nezákonné generálny prokurátor SR. Zaujímavé v tomto prípade je, že takéto uznesenie nevydal policajt, ale dokonca prokurátor). Ako sudca, ale aj ako bývalý prokurátor zastávam jednoznačne názor, že takéto uznesenia nie je možné považovať za zákonné a aj všetky nasledujúce úkony, ktoré budú, respektíve boli vykonané. Ak takéto uznesenia boli, sú, budú vydané policajtom, podľa môjho názoru prokurátorovi neostáva iná možnosť, ako predmetné uznesenia zrušiť ako nezákonné.

Takýto postup je nevyhnutný, ak orgány činné v trestnom konaní chcú postupovať zákonným spôsobom v zmysle ustanovení Trestného poriadku. Nikto totiž nemôže, alebo nemal by začať trestné stíhanie a stíhať niekoho len preto, že to niekto chce, alebo, že je to politicky očakávané. Nie je správne a ani zákonné vydávať uznesenia bez akéhokoľvek určenia času alebo miesta spáchania skutku s očakávaním, že v priebehu dokazovania sa tieto skutočnosti upresnia. Je samozrejme možné, že v priebehu trestného konania dôjde k upresneniu času, respektíve miesta spáchania trestného činu, avšak v súvislosti s upresnením času, respektíve miesta spáchania skutku je potrebné rozlišovať jeho upresnenie oproti už uvedenému času a miestu, uvedenému v uzneseniach o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia a jeho žiadnemu neurčeniu v týchto uzneseniach, respektíve určeniu tým spôsobom, že ku skutku došlo v presne nezistenom čase a na presne nezistenom mieste. Ak totiž nejakú skutočnosť právna norma vyžaduje, tak tá skutočnosť musí byť v uznesení aj uvedená. Najmä, ak je to podstatná skutočnosť a takouto skutočnosťou uvedenie času a miesta spáchania trestnej činnosti určite je.

Uvedenie týchto dôležitých skutočností nie je dôležité len z hľadiska totožnosti skutku, ale aj z hľadiska zabezpečenia práva na obhajobu. Právo, ktoré tiež patrí k základným právam každého obvineného je garantované aj v Ústave (článok 50), ale aj v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd (článok 16 odsek 3) a tieto práva je nevyhnutné rešpektovať pri postupe orgánov činných v trestnom konaní.

Ak obvinený v súvislosti s obvinením nevie, kedy mal spáchať trestný čin a ani na ktorom mieste ho mal spáchať, potom ani nevie, ako sa má brániť proti takémuto nejasnému obvineniu, pretože ani nevie, z akého obdobia má predkladať prípadné svoje alibi, spočívajúce napríklad v tom, že v kritickom

čase nemohol byť na kritickom mieste, pretože bol niekde úplne inde. Ako má predložiť dôkaz na svoju obranu z určitého obdobia, keď ani nevie, kedy sa mal skutku, z ktorého je obvinený, dopustiť? Ako má predložiť dôkaz na svoju obranu, že na určitom mieste v stíhanom období nebol, keď ani nevie, na ktorom mieste sa mal skutok stať?

Nepripustnosť sťažnosti proti uzneseniu neznamená akceptovanie nezákonnosti

Je síce pravdou, že uznesenie o začatí trestného stíhania vo veci neobsahuje odôvodnenie a nie je proti nemu prípustná sťažnosť, avšak to neznamená, že začať trestné stíhanie je možné pre hocijako naformulovaný skutok, ktorý formálne napĺňa znaky trestného činu, ale v skutočnosti tomu tak nie je. Nepripustnosť sťažnosti proti vydanému uzneseniu o začatí trestného stíhania nemôže byť dôvodom na jeho nezrušenie v prípadoch, v ktorých bolo vydané bezdôvodne, za účelom vykonávania procesných úkonov, ktoré môžu byť vykonávané pred súdom, teda len z dôvodu sprocesnenia úkonov, aby mohli byť použité na súde. Respektíve nemôže byť dôvodom na nezrušenie v prípadoch bez uvedenia času a miesta spáchania skutku. Prokurátor je povinný zo zákona v rámci dozoru aj bez podania sťažnosti preskúmať každé takéto rozhodnutie a v prípade nespĺnenia zákonných podmienok pre jeho vydanie takéto uznesenie zrušiť. A to bez ohľadu na to, o aké podozrenie ide a bez ohľadu na to, kto je podozrivý.

Môže sa stať, že vyššie uvedené uznesenie (bez uvedenia miesta a času spáchania, alebo vydané bezdôvodne) nie je zrušené prokurátorom, alebo dokonca je podaná obžaloba. Dôvodom je skutočnosť, že tak rozhodol prokurátor, ktorý je pánom prípravného konania. Podľa môjho názoru v takýchto prípadoch ide nielenže o nezákonný postup policajta, ale aj o nezákonný postup prokurátora, ktorý nemá oporu v Trestnom poriadku a nič na tom nemení ani skutočnosť, že by v priebehu dokazovania už bol konkretizovaný skutok ohľadne miesta a času, pretože neskoršie zistený čas a miesto spáchania po vydaní nezákonného uznesenia či už o začatí trestného stíhania, alebo o vznesení obvinenia nezahŕňa nezákonnosť týchto uznesení z prípravného konania a tým pádom ani nemôže zhojiť nezákonnosť a na súde nepoužiteľnosť ani ďalších vykonaných dôkazov, vykonaných po vydaní predmetných uznesení.

Nezákonnosť uznesení – dôvod na odmietnutie obžaloby

V uvedených prípadoch preto podaním obžaloby nevidím dôvod určovať termín hlavného pojednávania (s poukazovaním na tú skutočnosť, že pánom prípravného konania je prokurátor, ktorý je aj nositeľom dôkazného bremena a v závislosti od vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní má súd rozhodnúť). Nikto nespochybnuje hlavné postavenie prokurátora v prípravnom konaní, avšak to neznamená, že môže podať obžalobu na niekoho a teda postaviť ho pred súd bez splnenia všetkých zákonných podmienok, splnenie ktorých od neho požaduje Trestný poriadok od začatia trestného stíhania.

Z § 234 odsek 1 Trestného poriadku vyplýva, že ak výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania dostatočne odôvodňujú postavenie obvineného pred súd, tak prokurátor podá obžalobu príslušnému súdu. Toto ustanovenie však nie je možné hodnotiť izolujúco od iných ustanovení Trestného poriadku, alebo ústavy. Ak totiž zákonodarca zveril moc prokurátorovi podať na obvineného obžalobu, tak mu ju zveril, ako vyplýva z vyššie citovaného ustanovenia, len v prípade jeho dostatočne odôvodneného postavenia pred súd, ktoré bude len v prípade, ak celé trestné stíhanie bude vykonané zákonným spôsobom, t. j. ak bude začaté zákonným spôsobom a všetky nasledujúce dôkazy budú vykonané zákonným spôsobom a toto celé konanie bude nasvedčovať tomu, že je to obvinený, kto spáchal trestný čin.

Ak je už len samotné uznesenie o začatí trestného stíhania, alebo uznesenie o vznesení obvinenia bez uvedenia konkrétneho miesta, respektíve času, tak nie je možné konštatovať zákonné a odôvodnené postavenie obvineného pred súd prokurátorom, pretože v tom prípade obvinený nebol stíhaný spôsobom, ako to ustanovuje Trestný poriadok v § 2. Ak teda obvinený nebol stíhaný zákonným spôsobom, dochádza u obvineného aj k porušeniu článku 17 Ústavy, ktorý duplikuje povinnosť zákonného spôsobu stíhania, ustanovenú v Trestnom poriadku tým, že nikoho nemožno stíhať, alebo pozbaviť osobnej slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Z toho je zrejme, že

ak chýbajú vo vyššie uvedených uzneseniach základné zákonné náležitosti, ktoré si vyžaduje pre ich vydanie príslušná právna norma, v trestnom práve Trestný poriadok, tak pri podaní obžaloby prokurátorom súdu dochádza nielen k porušeniu § 2 odsek 1 Trestného poriadku, ale aj k porušeniu § 234 odsek 1 Trestného poriadku, ale aj k porušeniu článku 17 odsek 2 Ústavy.

Na základe vyššie uvedeného je nevyhnutné prijať záver, že v takýchto prípadoch je obžaloba na obvineného nezákonná a teda obvinený je nezákonne postavený pred súd a neexistuje žiadny zákonný dôvod, aby pri takomto porušení nielen ustanovení Trestného poriadku, ale aj základného práva v zmysle článku 17 Ústavy dochádzalo k ďalšiemu porušovaniu tohto základného práva obvineného ešte aj tým, že súd určí termín hlavného pojednávania, na ktorom bude rozhodovať o vine či nevine obvineného len z toho dôvodu, že prokurátor sa rozhodol podať súdu obžalobu.

Je samozrejmé, že v prípadoch zákonného postavenia obvineného pred súd je správny postup, keď súd na hlavnom pojednávaní rozhodne na základe vykonaných dôkazov, buď zo strany prokurátora alebo obžalovaného o vine, či nevine obvineného a to pri vyhodnotení, či prokurátor uniesol, alebo neuniesol dôkazné bremeno. Ale pri neodôvodnenom postavení obvineného pred súd na základe porušení ustanovení Trestného poriadku a aj článku Ústavy je potrebné považovať takýto postup za zbytočný, ktorý len naďalej porušuje práva obvineného a jediným správnym a zákonným rozhodnutím v takýchto prípadoch je odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi. Len takéto rozhodnutie súdu totiž urýchlene zamedzí ďalšiemu porušovaniu práv obvineného, ktoré sa začalo už v prípravnom konaní orgánmi činnými v trestnom konaní tým, že boli vydané nezákonné uznesenia o začatí trestného stíhania, respektíve uznesenia o vznesení obvinenia políciou, ktoré prokurátor nezrušil napriek ich zjavnej nezákonnosti.

Je samozrejme oprávnením orgánov činných v trestnom konaní na základe príslušných ustanovení Trestného poriadku stíhať podozrivé osoby, avšak na strane druhej je právom každej osoby nebyť nezákonne stíhaný. ■

RESUMÉ

Právo orgánov činných v trestnom konaní stíhať a právo každého nebyť nezákonne stíhaný

Autor poukazuje vo svojom príspevku na nevyhnutné splnenie zákonných podmienok pri vydávaní uznesení o začatí trestného stíhania, respektíve vznesení obvinenia orgánmi činnými v trestnom konaní, najmä v súvislosti s neuvádzaním konkrétneho miesta a času spáchania skutku s tým, že pri absencii takéhoto postupu a podaní obžaloby je zákonným postupom zo strany súdu odmietnutie obžaloby.

SUMMARY

The Right of Law Enforcement Agencies to Prosecute and Everyone's Right Not To Be Unlawfully Prosecuted

The author focuses on the statutory requirements law enforcement agencies should meet when issuing resolutions on the initiation of criminal proceedings or on bringing pre-trial charges, especially in connection with their failure to specify the place and time when and where the criminal offence was committed; the author points out that if such requirements are not met and an indictment is filed, the court should dismiss the case if it is to comply with applicable legal rules.

ZUSAMMENFASSUNG

Das Recht der Strafverfolgungsbehörden auf die Verfolgung und das Recht jedes einzelnen rechtswidrig nicht verfolgt zu sein

Der Autor weist in seinem Beitrag auf die dringend notwendige Erfüllung von gesetzlichen Voraussetzungen beim Erlassen des Beschlusses über die Einleitung der Strafverfolgung bzw. bei der Erhebung der Beschuldigung durch die Strafverfolgungsbehörden, insbesondere dann, wenn der konkrete Tatort oder der Zeitpunkt der begangenen Tat nicht angegeben worden sind damit, dass bei Absenz einer solchen Vorgangsweise und bei der Klageerhebung die Abweisung der Klage seitens des Gerichtes ein gesetzkonformer Vorgang ist.

K odporovateľnosti súdom schválenej dohody o vyporiadaní BSM¹

doc. JUDr. Peter Molnár, PhD.

JUDr. Miroslava Kušnířiková, PhD.

Civilné sporové konanie je prostriedkom na ochranu ľudských hodnôt, ktoré sú (podľa názoru účastníka právneho vzťahu) ohrozené, alebo porušené. Napriek základnej charakteristike civilného sporového procesu ako sporu o právo je želateľným výsledkom sporového konania jeho ukončenie zmierom, o uzavretie ktorého sa súd má dokonca vždy pokúsiť, čím de lege lata právna úprava preferuje ukončenie konania schválením súdneho zmiery pred autoritatívnym súdnym rozhodnutím.² Z procesného hľadiska v predmetnom spôsobe ukončenia sporového konania vystupuje do popredia princíp hospodárnosti konania a súd nezaujíma autoritatívny postoj k predmetu konania. Z hmotnoprávneho pohľadu je potrebné zaoberať sa otázkou vplyvu schválenia dohody súdom vo forme zmiery na ochranu veriteľa pred prípadným ukrátením.

1. Úvodné poznámky

Jedným z dôsledkov uzavretia manželstva je vznik režimu bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“), v dôsledku ktorého manželia nadobúdajú majetok (okrem výnimiek normovaných v § 143 OZ)³ do bezpodielového spoluvlastníctva. Tento režim je prejavom rovného postavenia manželov, predstavuje majetkovú istotu obidvoch manželov a prispieva k užívaniu hodnôt manželského spoluzitia. Svojím trvaním je režim BSM naviazaný na manželstvo – vzniká⁴ uzavretím manželstva (reálnym obsahom sa naplní nadobudnutím „prvého majetku“) a zánikom manželstva takisto zaniká. Výnimočne (v taxatívne uvedených prípadoch – § 148 OZ, § 148a ods. 2 OZ, uložením trestu prepadnutia majetku alebo vyhlásením konkurzu na majetok dlžníka – manžela) môže dôjsť k zániku BSM aj za trvania manželstva. Zánik režimu BSM znamená, že manželia (bývalí manželia) už ďalší majetok nenadobúdajú do bezpodielového spoluvlastníctva. Bez ohľadu na to, či zánik BSM nastal zánikom manželstva alebo počas trvania manželstva, vyvstáva potreba jeho vyporiadania, tzn. vyporiadania masy majetku, patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva.

2. Spôsoby vyporiadania BSM a aplikácia zásad jeho vyporiadania

V rovine súkromného práva sa prioritizuje dohoda manželov alebo bývalých manželov o vyporiadaní BSM. Ak vyporiadanie týmto spôsobom nie je úspešné alebo možné, môže ktorýkoľvek z nich podať žalobu na súd a dôjde k jeho vyporiadaniu súdom. Pokiaľ k uzavretiu dohody o vyporiadaní BSM alebo k podaniu žaloby nedôjde v lehote troch rokov od zániku alebo zrušenia BSM,⁵ dochádza k vyporiadaniu BSM priamo zo zákona.

Vyporiadanie BSM zo zákona sa vykoná spôsobom uvedeným v kogentnom § 149 ods. 4 OZ.⁶

Naproti tomu vyporiadanie BSM dohodou alebo súdom na základe žaloby by sa malo spravovať zásadami normovanými v § 150 OZ. V tejto súvislosti je potrebné podotknúť, že nejde o kogentné ustanovenie (zákon nedodržiavanie týchto zásad nesankcionuje neplatnosťou dohody o vyporiadaní BSM) a modifikácia normovaných zásad pri vyporiadaní BSM dohodou ako aj pri rozhodnutí súdu je možná.

1 Príspevok je publikovaný v rámci projektu VEGA č. 1/0765/20 s názvom Ochrana ľudských hodnôt v súkromnom práve v kontexte moderných trendov a prebiehajúcej rekodifikácie súkromného práva.

2 SEDLAČKO, F. In. ŠTEVČEK, M., a kol. *Civilné právo procesné. Úvod do civilného procesu a sporové konanie*. Praha: C. H. Beck, 2022, str. 241; ŠTEVČEK M. In.: ŠTEVČEK M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha: C. H. Beck, 2016. str. 557

3 . K uvedenému bližšie pozri aj VOJČÍK, P. In.: VOJČÍK, P. a kol. *Občianske právo hmotné*. Praha: Aleš Čeněk, 2021, str. 325

4 Výnimkou je situácia, ak manželstvo uzatvára po začatí konkurzného konania úpadca kedy je vznik BSM navia-

zaný až na zrušenie konkurzu (§ 53 ods. 5 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Na základe dohody manželov si títo taktiež môžu vyhradiť vznik BSM ku dňu zániku manželstva (§ 143a ods. 2 OZ).

5 Právoplatnosť rozsudku o rozvoze manželstva, o určení neplatnosti manželstva, o zrušení BSM za trvania manželstva, o uložení trestu prepadnutia majetku, alebo uznesenia o vyhlásení konkurzu na majetok manžela. Pre úplnosť, k zániku manželstva (a tým aj BSM, ak nebolo zrušené skôr) dochádza aj smrťou manžela alebo právoplatnosťou rozsudku o vyhlásení za mŕtveho, v týchto prípadoch však bude BSM vyporiadané v rámci dedičského konania (§ 195 CMP).

6 „Ak do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou alebo ak bezpodielové spoluvlastníctvo manželov nebolo na návrh podaný do troch rokov od jeho zániku vyporiadané rozhodnutím súdu, platí, pokiaľ ide o hnutelné veci, že sa manželia vyporiadali podľa stavu, v akom každý z nich veci z bezpodielového spoluvlastníctva pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti výlučne ako vlastníci užívajú. O ostatných hnutelných veciach a o nehnuteľných veciach platí, že sú

V prípade uzatvorenia dohody o vyporiadaní BSM sa zásady podľa § 150 OZ dostávajú do priamej interakcie so zásadou zmluvnej voľnosti jej účastníkov. V tejto súvislosti Vojčík,⁷ i Fabiánová⁸ uvádzajú, že zásady obsiahnuté v § 150 OZ by sa mali primerane aplikovať aj pri mimosúdnom vyporiadaní BSM dohodou, avšak v dôsledku uplatnenia zásady zmluvnej voľnosti môžu byť účastníkmi potlačené, až celkom vylúčené a nemožno vylúčiť ani vyporiadanie BSM v pomere „všetko a nič“.

V súvislosti s vyporiadaním BSM dohodou je potrebné podotknúť, že široká súkromnoprávna zmluvná voľnosť účastníkov dohody je sekundárne „vyvážená“ inštitútom odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 42a a nasl. OZ, ktorý umožňuje veriteľovi dlžníka domáhať sa, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony, pokiaľ (i) spadajú do dikcie § 42a ods. 2 až 5 OZ a (ii) zároveň ukracujú uspokojenie jeho pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. V naznačenom prípade, pokiaľ účastníci dohody o vyporiadaní BSM vyporiadajú majetok nerovnomerným⁹ spôsobom, ktorým dôjde k ukráteniu veriteľa účastníka dohody, môže sa veriteľ proti druhému účastníkovi dohody domáhať neúčinnosti tohto právneho úkonu voči svojej osobe.

V súdnom konaní o vyporiadaní BSM je v merite súd v súlade s ústavným princípom legality (čl. 2 ods. 2 ústavy) povinný držať sa zásad pre vyporiadanie BSM, normovaných v § 150 OZ, čo znamená, že zákonom stanovený odklon od prezmovanej parity je možný v prípade existencie individuálnych okolností prejednávanej veci, ktoré súd identifikuje a náležite odôvodní. V konaní o vyporiadaní BSM súd štandardne rozhoduje rozsudkom, v ktorom autoritatívne a s konštitutívnymi účinkami vyporiada masu majetku, tvoriacu BSM.

Ako v každom sporovom konaní, aj v prípade vyporiadania BSM je možné, že konanie neskončí meritórnym rozhodnutím, ale schválením zmiernu.¹⁰ Vyporiadanie BSM dohodou manželov (bývalých manželov) v spojení s inštitútom odporovateľnosti (ako prostriedku ochrany veriteľa proti jeho ukráteniu dvojstranným právnym úkonom dlžníka) nás privádza k otázke, ktorá je hlavnou témou tohto príspevku: Je možné odporovať vyporiadaniu BSM aj v prípade, keď bol (potenciálne ukracujúci) právny úkon uskutočnený v rámci konania o vyporiadaní BSM a túto dohodu schválil súd vo forme uznesenia o schválení súdneho zmiernu?

3. Súdny zmiern ako spôsob skončenia sporu

3.1. Odstránenie sporu o právo

Skutočnosťou, opodstatňujúcou existenciu konkrétneho sporového konania je spor o právo a vôľa žalobcu vyriešiť tento spor súdnou cestou. Žalobca sa obracia na súd ako orgán štátu so žiadosťou o ochranu svojho tvrdeného ohrozeného alebo porušeného práva, o „rozsúdenie“ sporu, t. j. o ujatie autoritatívneho názoru súdu na predmet sporu.

Ak spor o právo prestane existovať, prebiehajúce súdne konanie stráca svoj význam a už nie je potrebné hmotnoprávny vzťah sporových strán usporiadať vrchnostensky autoritatívnym názorom súdu. K odstráneniu „sporového momentu“¹¹ môže, logicky, dôjsť dosiahnutím dohody sporových

Doc. JUDr. Peter Molnár, PhD. vyštudoval Právnickú fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Je sudcom Ústavného súdu SR a vysokoškolským učiteľom na Ka-

tedre občianskeho práva svojej alma mater. Vedecky a pedagogicky sa venuje civilnému právu procesnému a exekučnému právu. Je autorom a spoluautorom viacerých monografií, komentárov, vysokoškolských učebníc a vedeckých prác. Je externým členom pedagogického zboru Justičnej akadémie SR a náhradným členom Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia).

JUDr. Miroslava Kušníriková, PhD. absolvovala magisterské štúdium na Právnickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Je vysokoškolskou učiteľkou na Katedre občianskeho práva tejto fakulty. Vedecky a peda-

gogicky sa zameriava na civilné právo procesné a občianske právo hmotné. Zároveň pôsobí ako advokátska koncipientka v Advokátskej kancelárii GOGA a spol., s. r. o.

strán o predmete sporu (v konaní o vyporiadanie BSM to bude uzavretie dohody o vyporiadaní masy BSM), a teda vyriešením sporu spôsobom, vyhovujúcim obidvom účastníkom právneho vzťahu.

Po dosiahnutí hmotnoprávnej dohody majú strany sporu dve možnosti – zastaviť konanie a dohodu realizovať mimoprocesne, alebo túto dohodu premietnuť aj do procesnej roviny jej schválením súdom a konanie tak ukončiť síce „len“ nemeritórnym rozhodnutím, ale s účinkom vykonateľnosti obsahu dohody.

3.2. Korekčné mechanizmy súdu

Ako vyplýva z už uvedeného, zmier je možné považovať za dohodu sporových strán, predložením ktorej tieto vylučujú v konaní vydanie „klasického“ rozsudku, v ktorého výroku by sa premietlo autoritatívne rozhodnutie súdu o predmete konania a žiadajú, aby súd stranami predloženú dohodu schválil, čím uznesenie o schválení súdneho zmiernu nahradí rozsudok. Z uvedeného dôvodu sa tak súdny zmier¹² oprávnenne označuje aj ako „surogát“ rozsudku.¹³

Odlíšnosť uznesenia o schválení súdneho zmiernu oproti klasickému rozsudku tkvie v prvom rade v tom, že uznesenie o schválení zmiernu nepredstavuje *res iudicata* ale predstavuje *rei transactae*,¹⁴ a teda je na procesnej taktike sporovej strany, či v inom súdnom konaní bude jeho existencia tvrdená a preukázaná. Uvedené je priamym dôsledkom skutočnosti, že uznesenie, ktorým bol súdny zmier schválený, nie je meritórnym rozhodnutím. Odlíšnosť zmiernu spočíva aj v tvorbe skutkového a právneho základu uznesenia o schválení súdneho zmiernu. Skutkový základ klasického meritórného rozhodnutia je tvorený jednotlivými spôsobmi jeho budovania,¹⁵ a to podľa kvalifikovanosti a včasnosti uplatnenia prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany strán sporu.¹⁶ Skutkovým základom súdneho zmiernu v konaní o vyporiadanie BSM je s poukazom na § 148 CSP samotná dohoda o vyporiadaní BSM, ako štandardný dvojstranný právny úkon medzi manželmi alebo bývalými manželmi, *prima facie* posúdená konajúcim súdom len čo do zistenia, či stranami navrhovaný zmier je alebo naopak nie je v rozpore s právnymi predpismi.¹⁷

V tejto súvislosti vyvstáva otázka, čo konkrétne konajúci súd posudzuje v rámci skúmania rozporu navrhovaného zmiernu s právnymi predpismi, ktorého neexistencia je esenciálnou podmienkou schválenia súdneho zmiernu (§ 148 ods. 2 CSP časť vety za bodkočiarkou). V rozhodovacej činnosti súdov sme identifikovali dva spôsoby posudzovania. Prvý prístup spočíva v skúmaní a posudzovaní náležitosti právneho úkonu vo všeobecnej rovine, t. j. bez zohľadnenia tej skutočnosti, že ide špecificky o dohodu o vyporiadaní BSM, čím sa súd *de facto* obmedzuje na skúmanie všeobecných náležitostí platnosti právneho úkonu. Pri druhom prístupe súd posudzuje tento právny úkon v širšom kontexte, ktorý zahŕňa nielen základné náležitosti právnych úkonov, ale rozširuje sa o posudzovanie otázky jeho nerozpornosti so zásadami obsiahnutými v § 150 OZ (t. j. zásadami pre vyporiadanie BSM).

Na základe skúmania súdnych rozhodnutí je možné konštatovať, že prvý prístup zastáva väčšia časť súdov prvej inštancie. V tejto súvislosti napríklad Okresný súd Žilina uviedol: „súd zdôrazňuje, že je potrebné rešpektovať vôľu strán sporu, ktoré sú ochotné uzavrieť dohodu týkajúcu sa aj vyporiadania jednotlivých vecí, resp. časti majetku patriaceho do BSM a to bez ohľadu na zásady uvedené v § 150 Občianskeho zákonníka.“¹⁸ Obdobne tak Okresný súd Trenčín poukázal na skutočnosť, že: „uzavretý súdny zmier v konaní o vyporiadaní spoločného majetku strán sporu je v súlade so zákonom, nakoľko vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva dohodou nemusí nutne rešpektovať rovnosť podielov, tzv. princíp parity ako základnej zásady pre vykonanie vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva (§ 150 Občianskeho zákonníka), a pretože bol zmier uzavretý v súlade s právnymi predpismi a hmotným právom, vrátane trov konania, rešpektoval súd vôľu strán a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia a súdny zmier schválil.“¹⁹ Okresný súd Liptovský Mikuláš v odôvodnení svojho uznesenia²⁰ vyslovene uvádza, že v prípade schvaľovania zmiernu posudzuje výlučne otázku platnosti zmluvy a neskúma jeho výhodnosť, resp. nevýhodnosť,²¹ nakoľko podľa vysloveného názoru súdu by skúmanie tohto aspektu bolo v rozpore s princípom rovnosti zbraní: „V súlade s citovanými právnymi ustanoveniami súd schválil stranami sporu predložený zmier, ktorý strany sporu navrhli súdu schváliť, nakoľko tento zmier ako hmotnoprávna dohoda strán sporu nebol v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Súd v prípade schválenia zmiernu nestanovuje autoritatívne práva a povinnosti sporových strán, ale len posudzuje súlad uzavretého zmiernu s hmotným právom (najmä z hľadiska prípadnej neplatnosti právneho úkonu – zmiernu podľa § 37 a násl. Občianskeho zákonníka a pod.). Súd posudzuje výlučne toto kritérium, a nie napríklad výhodnosť či nevýhodnosť uzavretej dohody (zmiernu), pretože by tým porušil princíp rovnosti zbraní.“

v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. To isté platí primerane o ostatných majetkových právach, ktoré sú pre manželov spoločné.“

7 VOJČÍK, P. In.: VOJČÍK, P. a kol. *Občianske právo hmotné*. Praha: Aleš Čeněk, 2021, str. 342

8 FABIÁNOVÁ, Z. In.: ŠTEVČEK, M. a kol. *Občiansky zákonník I. § 1 – 450. Komentár*. Praha: C. H. Beck, 2015, str. 1093

9 Uvažujúc o dlhu jedného z manželov, vzniknutom za trvania manželstva, nemožno vylúčiť nespokojnosť veriteľa jedného z (bývalých) manželov ani s paritným vyporiadanim masy BSM, pretože aj toto vyporiadanie „zmenšuje“ majetok dlžníka, avšak pokiaľ dôjde k zrušeniu alebo zániku BSM, jeho vyporiadanie je obligatívnym následkom takejto právnej skutočnosti a paritné vyporiadanie „ohrozuje“ veriteľa najmenej. Pokiaľ veriteľ disponuje exekučným titulom, bolo jeho úlohou iniciovať exekučné konanie a dosiahnuť zexekvovanie majetku patriaceho do BSM ešte pred jeho vyporiadanim [pozri § 35 ods. 3 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov].

10 súd má v zmysle § 148 ods. 1 veta druhá CSP povinnosť sporové strany k zmiernu nabádať

- 11 k uvedenému pozri ČOLLÁK, J. Spor(ový moment) ako tajomný fenomén – predmet sporu ako kľúč k právomoci prejednávacích (decíznych) systémov: úvahy o vzniku súkromného práva procesného?. In: *Košické dni súkromného práva III. Recenzovaný zborník vedeckých prác*. Košice: ŠafárikPress 2021, str. 177 – 206
- 12 Inštitút zmiernosti poznal aj predchádzajúci procesný predpis. Nová úprava v Civilnom sporovom poriadku sa výraznejšie zamerala na odstránenie terminologických a výkladových nejasností spojených s § 99 ods. 1 OSP a vypustila podmienku, že spôsob ukončenia sporu zmiernosťou prichádza do úvahy len v prípade, „ak to povaha veci pripúšťa...“ (ktorá mohla mať svoje opodstatnenie v čase, kedy súčasťou OSP boli aj nesporové konania, v ktorých účastníci konania neboli oprávnení disponovať predmetom konania). Zmena sa dotkla aj možnosti napádať uznesenie, ktorým bol zmier schválený, nakoľko v zmysle § 99 ods. 4 OSP bola v trojročnej lehote počítanej od právoplatnosti uznesenia o schválení súdneho zmiernosti prípustná žaloba o jeho neplatnosť, ktorá svoje uplatnenie v Civilnom sporovom poriadku nenašla, čo evokuje posilnenie zmiernosti a jeho „nedotknuteľnosť“. Hoci Civilný sporový poriadok, na rozdiel od Občianskeho súdneho poriadku (§ 99 ods. 4) explicitne

Rozšírený prieskum v naznačenom smere realizoval napríklad Okresný súd Humenné, ktorý v odôvodnení uznesenia²² poukázal na to, že: „súd schválil zmier, ktorý strany sporu uzatvorili, lebo bol uzatvorený v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a zodpovedá princípom § 150 Občianskeho zákonníka“.

Pri úvahe o rozšírenom prieskume sa núka aj prieskum prípadného rozporu dohody o vyporiadaní BSM s dobrými mravmi. Tento aspekt však súdy v skúmaných rozhodnutiach neaplikovali.

Vzhľadom na recentnú právnu úpravu nie je podľa nášho názoru možné prijať záver, že postup súdu prvej inštancie, pri ktorom nerealizuje tzv. rozšírený prieskum zahŕňajúci skúmanie stranami predloženej dohody o vyporiadaní BSM aj z pohľadu dodržania zásad pre jeho vyporiadanie, je nesprávny. Ako sme poukazyvali vyššie, súd pri schvaľovaní súdneho zmiernosti nevyporiadava BSM štandardným spôsobom, ale len *prima facie* preskúmava predloženú dohodu v rozsahu neexistencie jej rozporu so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Keďže nedodržanie zásad pre vyporiadanie BSM podľa § 150 OZ účastníkmi dohody o vyporiadaní BSM zákon nesankcionuje neplatnosťou predmetnej dohody, prípadný nesúlad medzi pomerom vyporiadania BSM a zásadami uvedenými v § 150 OZ nepredstavuje rozpor so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Navyše, v tejto súvislosti je osobitne potrebné zdôrazniť, že prieskum súdu prvej inštancie vôbec nezahŕňa skúmanie možného ukracovania potenciálneho veriteľa dlžníka, obdobne tak ani skúmanie existencie vymáhateľnej pohľadávky v čase, kedy konajúci súd posudzuje splnenie podmienok pre schválenie súdneho zmiernosti. Ako protiargument pri tomto konštatovaní by nepochybne mohlo zaznieť, že tieto aspekty súd neskúma ani pri štandardnom vyporiadaní BSM zavŕšenom vydaním meritórneho rozhodnutia, avšak, ako sme už uviedli, v štandardnom priebehu konania je súd v zásade povinný aplikovať zásadu parity garantujúcu rovnomerné vyporiadanie, ktoré vylučuje ukrátenie veriteľa, a prípadné nerovnomerné vyporiadanie je podmienené odôvodneným a preskúmateľným zistením existencie výnimočných okolností konkrétneho prípadu.

Z procesnoprávnej roviny potenciálne prichádza do úvahy skúmať navrhovaný súdny zmier v kontexte princípu zákazu zneužitia práva.²³ Konajúci súd by mohol využiť predovšetkým dopytovacie oprávnenie v zmysle § 150 ods. 2 CSP, ktorým by zisťoval dôvod, pre ktorý strany navrhli v predloženej dohode vyporiadať BSM v rozpore s princípom parity podľa § 150 OZ, a tiež sa dotazoval ohľadom prípadnej existencie vymáhateľných záväzkov strán sporu. Uvedené je však relativizované tým, že v danom prípade strany konajú v zhode a aj v prípade zamlčania určitých skutočností je potrebné mať na zreteli, že uplatňovanie prejednávacieho princípu súd limituje v možnosti vykonávať dôkazy za účelom overenia existencie veriteľov strany sporu (napríklad vyžiadanim výpisu z registra dlžníkov bankových a nebankových subjektov),²⁴ pričom veriteľov súkromných pohľadávok voči strane sporu (napríklad titulom zmluvy o pôžičke) súd nevie zistiť vôbec. Je tak potrebné skonštatovať, že koncepcia sporového procesu umožňuje súdu zistiť rozhodujúce skutočnosti len veľmi obmedzene. Nakoniec, opätovne uvádzame, že pokiaľ by aj súd (pomocou dopytovacieho oprávnenia) dospel k presvedčeniu, že stranami požadované schválenie dohody o vyporiadaní BSM je zjavným zneužitím práva, spočívajúcim v ukrátení veriteľa strany sporu, súd nie je oprávnený zamietnuť návrh na schválenie súdneho zmiernosti z tohto dôvodu, a to v dôsledku absencie sankcie pre túto konkrétnu situáciu (čl. 5 veta druhá CSP v spojení s § 148 CSP).²⁵

Po konštatovaní nedisponovania korekciami zo strany konajúceho súdu považujeme za potrebné vyrovnáť sa s otázkou možnej „obraný“ veriteľa proti takémuto usporiadaniu pomerov medzi dlžníkom a jeho (bývalým) manželom.

3.3. Účinky schválenia dohody o vyporiadaní BSM ako súdneho zmiernosti vo vzťahu k veriteľovi účastníka dohody

V prípade schválenia dohody o vyporiadaní BSM v podobe súdneho zmiernosti je zásadnou otázkou, či sa stranami sporu predložená dohoda formálne a „dôsledkovo“ schválením „transformuje“ zo štandardného dvojstranného právneho úkonu na súdne rozhodnutie, alebo si táto dohoda naďalej zachováva „status“ právneho úkonu a jej premietnutie do skutkového základu a výroku uznesenia o schválení zmiernosti reflektuje výlučne na skutočnosť, že došlo k jej predloženiu v prebiehajúcom súdnom konaní, súd ju posúdil ako platný právny úkon a manifestuje ňou možnosť skončenia konania a spôsob, akým sporové strany usporiadali svoj hmotnoprávny vzťah.

Táto otázka je kruciólnou pre veriteľa manžela (bývalého manžela) v prípadoch, kedy bolo BSM vyporiadane neparitným spôsobom, ktorý radikálnym znížením majetku dlžníka ohrozuje uspokojenie

veriteľovej pohľadávky, a od odpovede na túto otázku závisí prípustnosť odporovacej žaloby podľa § 42a a nasl. OZ. Po tom, čo dohoda o vyporiadaní BSM „získala punc“ súdneho rozhodnutia, sa postoj k otázke jej odporovateľnosti rôzni a všeobecné súdy zaujímajú (čiastočne) odporujúce si právne názory.

Okresný súd Galanta²⁶ zamietol odporováciu žalobu veriteľa voči súdnemu zmiernu schválenému v súdnom konaní, ktorým bola schválená dohoda sporových strán o vyporiadaní BSM. V odôvodnení rozsudku uviedol: „V predmetnom prípade účastníkmi uzavretá dohoda pred otvorením pojednávania vo veci ako súdny zmier bola súdom schválená a tým pádom táto dohoda bola povýšená na súdne rozhodnutie. Pričom tieto účinky zmiernu ako hmotnoprávnej dohody, ktorá nahrádza rozsudok ako meritórne rozsúdenie sporu zostali zachované aj podľa Civilného sporového poriadku a to aj napriek absencii výslovnej normy o účinkoch zmiernu, keď je doktrínálne nesporné, aké účinky zmiernu pre sporové strany vyvoláva. Vzhľadom na túto skutočnosť je jednoznačné, že dohoda, ktorú účastníci uzavreli resp. súdny zmier bola súdom schválená formou uznesenia a táto dohoda resp. súdny zmier tým, že bol súdom schválený nadobudol účinky právoplatného rozsudku, teda akoby súd rozhodol rozsudkom vo veci samej a preto je právne nemožné takúto dohodu úspešne napadnúť žalobou o vyslovenie jej neúčinnosti...“. Krajský súd Trnava v potvrdzujúcom rozsudku²⁷ uviedol: „Dohodu manželov o vyporiadaní vecí nadobudnutých v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, je možné napadnúť zo strany veriteľa žalobou o neúčinnosť právneho úkonu. Pokiaľ však strany sporu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov uzavru počas konania zmier o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a súd zmier schválil, teda rozhodne vo veci samej, nemožno napadnúť zmier žalobou o neúčinnosť schváleného zmiernu, nakoľko ide o súdne rozhodnutie a je vylúčené domáhať sa odporovateľnosti súdneho rozhodnutia.“ Dikcia prvoinštančného, ako aj odvolacieho rozhodnutia evokuje nenapadnuteľnosť dohody o vyporiadaní BSM ako takej, ak táto bude „povýšená“ na súdne rozhodnutie v podobe uznesenia o schválení súdneho zmiernu.

Najvyšší súd SR vo svojom nedávnom rozhodnutí²⁸ vyslovil právny názor, podľa ktorého dohode o vyporiadaní BSM je možné odporovať, nie je však možné odporovať uzneseniu, ktorým bol schválený súdny zmier. V posudzovanom prípade súd prvej inštancie vyhovel odporovacej žalobe veriteľa, ktorou napadol neúčinnosť schváleného súdneho zmiernu. Na odvolanie žalovanej krajský súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol s poukazom na účinky súdneho zmiernu ako súdneho rozhodnutia. Dovolací súd zároveň zvýraznil hmotnoprávny charakter dohody a k dovolacej argumentácii žalobcu (že žaloval neúčinnosť samotnej dohody o vyporiadaní BSM) považoval za potrebné vyjadriť sa preskúmaním žaloby s konštatovaním, že z petitu žaloby vyplýva atakovanie zmiernu schváleného uznesením súdu a nie dohody o vyporiadaní BSM. Zo spôsobu vyrovnania sa s uvedeným argumentom vyvodzujeme, že skutočnosť, či žalobca napadol dohodu o vyporiadaní BSM (dvojstranný hmotnoprávny úkon) alebo uznesenie o schválení súdneho zmiernu považoval dovolací súd za relevantnú.

Udržateľnosť žalovania samotnej dohody o vyporiadaní BSM ako dvojstranného hmotnoprávneho úkonu a nie uznesenia o schválení zmiernu zvýraznil aj Ústavný súd SR v náleze,²⁹ ktorým vyhovel ústavnej sťažnosti žalobcu proti kasačnému uzneseniu najvyššieho súdu.³⁰ V konaní o odporovacej žalobe, smerujúcej proti dohode o vyporiadaní BSM (ktorá bola v konaní o vyporiadaní BSM schválená ako súdny zmier) okresný súd žalobe vyhovel.³¹ Na odvolanie žalovaného krajský súd³² rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a konštatoval, že dohoda o vyporiadaní BSM schválená súdnym zmiernom nevylučuje možnosť odporovateľnosti, nakoľko ide o dvojstranný právny úkon. Najvyšší súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil s odôvodnením, že odvolací súd neposkytol odpoveď na najdôležitejšiu právnu otázku – otázku možnosti odporovania dohody o vyporiadaní BSM schválenej súdnym zmiernom. Za tejto situácie ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 Dohovoru), kasačné rozhodnutie dovolacieho súdu zrušil a konštatoval, že odvolací súd poskytol na kľúčnú právnu otázku akceptovateľnú odpoveď.

Záväzný právny názor ústavného súdu ohľadom argumentácie odvolacieho súdu, vyslovený vo vyššie uvedenom náleze, najvyšší súd pri opätovnom prejednaní dovolania nepochopiteľne ignoroval a znovu zrušil rozhodnutie krajského súdu, argumentujúc nemožnosťou odporovať dohode o vyporiadaní BSM schválenej súdnym zmiernom, pretože ide o súdne rozhodnutie.³³ Ústavný súd ústavnej sťažnosti proti v poradí druhému dovolaciemu rozhodnutiu vyhovel,³⁴ vytknúc najvyššiemu súdu nerešpektovanie kasačnej záväznosti nálezu ústavného súdu s upozornením na skutočnosť, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nedáva sťažovateľovi odpoveď na jeho

neupravuje účinky súdneho zmiernu, Števec poukazuje, že nepochybne sa jedná o účinky obdobné ako vyvoláva právoplatné meritórne rozhodnutie (k uvedenému pozri ŠTEVČEK, M. In: ŠTEVČEK M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár.* Praha: C. H. Beck. 2016. str. 562).

13 ŠTEVČEK M. In.: ŠTEVČEK M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár.* Praha: C. H. Beck. 2016. str. 557

14 k uvedenému pozri ŠTEVČEK M. In.: ŠTEVČEK M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár.* Praha: C. H. Beck. 2016. str. 562

15 k uvedenému pozri MOLNÁR, P. In: ŠTEVČEK M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár.* Praha: C. H. Beck. 2016. str. 794 a nasl.

16 k osobitostiam budovania skutkového základu v konaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva s ohľadom na využívanie inštitútu sudcovskej koncentrácie konania bližšie pozri KOLÍVEKOVÁ, V. *Budovanie skutkového základu v konaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva.* In: *Košické dni súkromného práva III. Recenzovaný zborník vedeckých prác.* Košice. ŠafárikPress 2021. str. 226 – 236

17 Ako poukazuje Najvyšší súd SR v uznesení zo dňa 19. októbra 2010, sp. zn. 5 M Cdo 11/2009, „pri rozhodovaní

o schválení zmiery je súd povinný skúmať, či zmiernie nie je v rozpore s právnymi predpismi. Predpokladom pre schválenie zmiery nie je zistenie skutkového stavu veci v takom rozsahu, aký je inak potrebný pre autoritatívne rozhodnutie súdu. Dokazovaním je však potrebné zistiť skutkové podklady pre posúdenie, či zmiernie nie je v rozpore s právnymi predpismi kogentnej povahy, poprípade či ich neobchádza.“

- 18 Uznesenie Okresného súdu Žilina zo dňa 26. augusta 2021, sp.zn. 2Pc/3/2016
- 19 Uznesenie Okresného súdu Trenčín zo dňa 21. septembra 2021, sp.zn. 11PC/4/2016
- 20 Uznesenie Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 27. septembra 2021, sp.zn. 21C/6/2019
- 21 v prejednávanej veci sa síce nejednalo o konanie o vyporiadaní BSM, avšak odôvodnenie súdu prvej inštancie ohľadom rozsahu súdneho prieskumu zmiernie schvaľovaného v súdnom konaní považujeme za aplikovateľné aj pre nami skúmané konanie o vyporiadaní BSM a v ňom navrhnuté schválenie súdneho zmiernie
- 22 Uznesenie Okresného súdu Humenné zo dňa 24. septembra 2021, sp.zn. 6C/43/2020
- 23 k zneužitiu práva pozri ČOLLÁK, J. *Zneužitie práva v súkromnom práve*. Praha: C. H. Beck. 2018. str. 76
- 24 nejedná sa o výnimku v zmysle § 185 ods. 2 CSP

nosný argument, podľa ktorého je potrebné rozlišovať medzi uznesením o schválení súdneho zmiernie a dohodou, ktorá bola daným uznesením schválená.

4. Závery

Pokiaľ ide o posudzovanie sporovými stranami uzavretej dohody o vyporiadaní BSM súdom pred jej schválením ako súdneho zmiernie, de lege lata považujeme za nereálny „široký“ prieskum jej súladu so zákonom. Nakoniec, ani pri štandardnom priebehu konania, v ktorom súd rozhoduje rozsudkom s konštitutívnymi účinkami, súd nepreskúmava prípadné ukračovanie veriteľa sporovej strany. Tento dôsledok dohody o vyporiadaní BSM (a akejkolvek inej dohody) súd skúma až a len na základe odporovacej žaloby veriteľa.

Právo odporovať ukračovaniu právneho úkonu dlžníka (právo domáhať sa jeho neúčinnosti) je dôležitým nástrojom ochrany vlastníckeho práva veriteľa. Ak v súdnom konaní dôjde k vyporiadaniu BSM dohodou manželov (bývalých manželov) a súd túto dohodu schváli po formálnom „užšom“ prieskume (posúdenie skutočnosti, či strany disponujú predmetom konania a či dohoda je platným právnym úkonom), vyporiadanie BSM je primárne založené na zmluvnej autonómii strán a nie je výsledkom meritórneho rozhodnutia, ktoré by vychádzalo zo zásad normovaných v § 150 OZ. Odopretie súdnej ochrany ukračenému veriteľovi s odôvodnením, že BSM bolo vyporiadané súdnym rozhodnutím (resp. že „dohoda bola povýšená na súdne rozhodnutie“) a preto vyporiadaniu nie je možné odporovať, vyvoláva otázky hraničiace s odopretím základného práva na súdnu ochranu. Absolútna nemožnosť napadnúť vyporiadanie BSM, ku ktorému došlo dohodou v priebehu súdneho konania, by podnecovala k úvahám o zneužívaní konštrukcie „žaloba – dohoda – zmiernie“ práve na obídenie inštitútu odporovateľnosti právnych úkonov. Dôsledky tejto konštrukcie by (dovedené *ad absurdum*) mohli byť takéto: „úmysel ukrátiť veriteľa – predstieraný spor – žaloba – predloženie ukračovacej dohody – schválenie dohody súdom – odopretie súdnej ochrany veriteľa“.

Na otázku, položenú v príspevku (či sa stranami sporu predložená dohoda „transformuje“ zo štandardného dvojstranného právneho úkonu na súdne rozhodnutie, alebo si táto dohoda naďalej zachováva „status“ právneho úkonu a jej premietnutie do skutkového základu a výroku uznesenia o schválení zmiernie reflektuje len jej predloženie v prebiehajúcom súdnom konaní, jej posúdenie súdom ako platného právneho úkonu, možnosť skončenia konania a konkrétny spôsob, akým sporové strany usporiadali svoj hmotnoprávny vzťah), odpovedáme, že dohoda svoj charakter dvojstranného právneho úkonu nestráca, pretože súd túto dohodu (t. j. konkrétny spôsob vyporiadania masy BSM) prevzal do svojho rozhodnutia „len“ ako procesným právom aprobovaný dvojstranný hmotnoprávny úkon strán sporu, vyvolávajúci následok v procesnej rovine v podobe skončenia sporu. Čo do zachovania charakteru a ďalšej existencie hmotnoprávneho úkonu možno túto situáciu pripodobniť vzdaniu sa práva žalobcom v priebehu konania – ide o hmotnoprávny úkon, realizovaný voči súdu. Tento hmotnoprávny úkon vyvolá procesný následok (zamietnutie žaloby), ale aj po zamietnutí žaloby „úkon vzdania sa práva“ zostáva existovať, usporiadanie právneho vzťahu (zánik žalovaného práva) bolo spôsobené týmto hmotnoprávnym úkonom a výsledok sporu (záporné meritórne rozhodnutie) je dôsledkom hmotnoprávneho stavu, vyvolaného vzdaním sa práva.

Na druhej strane však nemožno opomenúť, že v praxi navonok, voči tretím osobám, je takto dosiahnuté vyporiadanie BSM demonštrované spravidla uznesením o schválení súdneho zmiernie, nie samotnou dohodou o vyporiadaní. Príkladom je vyporiadanie nehnuteľného majetku, ktoré sa do katastra nehnuteľností zapisuje záznamom na základe právoplatného uznesenia o schválení zmiernie (súd podľa § 48 ods. 6 vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov doručuje po právoplatnosti uznesenia elektronicky katastru nehnuteľností). Pokiaľ by manželia (bývalí manželia) predložili katastru nehnuteľností na vklad vlastníckeho práva dohodu o vyporiadaní BSM, uzavretú v priebehu konania o žalobe, ale objektívne po uplynutí troch rokov od zániku BSM, návrh na vklad by kataster nehnuteľností zamietol, súc názoru o prekludovaní práva na vyporiadanie BSM dohodou a jeho zákonnom vyporiadaní.

Súdna prax, aj keď nie dostatočne jednoznačne a jednotne, nevyklučuje odporovateľnosť samotnej dohody o vyporiadaní BSM, ktorá bola následne súdom schválená ako súdny zmiernie. Na čom

sa súdna prax zhoduje, je nemožnosť odporovať uzneseniu o schválení súdneho zmiernu, nakoľko v tomto prípade sa jedná o rozhodnutie súdu, a nie o dvojstranný právny úkon.

Domnievame sa, že riešenie tejto právnej otázky si zaslúži zjednotenie najvyšším súdom, a to vo forme veľkého senátu (podmienky na predloženie veci veľkému senátu sú aktuálne splnené po kasačnom náleze ústavného súdu), alebo občianskoprávneho kolégia (§ 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). ■

RESUMÉ

K odporovateľnosti súdom schválenej dohody o vyporiadaní BSM

Cieľom článku je bližší pohľad na konkrétne aspekty súdom schválenej dohody o vyporiadaní BSM. Autori sa snažia poskytnúť odpoveď na otázku, či je možné odporovať vyporiadaniu BSM aj v prípade, keď bol (potenciálne ukracujúci) právny úkon uskutočnený v rámci konania o vyporiadanie BSM a túto dohodu následne schválil súd vo forme uznesenia o schválení súdneho zmiernu. Jednoznačné zodpovedanie otázky o prípustnosti odporovacej žaloby voči dohode o vyporiadaní BSM, ktorá bola schválená v konaní o vyporiadaní BSM v podobe súdneho zmiernu považujeme za zásadnú pre ochranu práv potenciálne dotknutých veriteľov v prípade nerovnomerného vyporiadanie BSM stranami sporu. Riešenie tejto právnej otázky s ohľadom na identifikované (čiastočne) odporujúce si právne názory všeobecných súdov by si zasluhovalo zjednotenie zo strany najvyššieho súdu.

SUMMARY

Court-Approved Marital Property Settlement Agreements as Voidable Acts

The authors focus on specific aspects of a court-approved marital property settlement agreement. They aim to answer the question whether the distribution of marital property – even in the case an act (potentially depriving the other spouse of his/her share) was done during the marital property distribution proceedings and this agreement was subsequently approved by the court in the form of a consent order – may be voided. The unequivocal answer to the question whether an action Pauliana against a marital property settlement agreement approved by the court in the form of a consent order is admissible is in the authors' opinion essential for the protection of the rights of potentially affected creditors in the event of the unequal distribution of marital property by disputing parties. Unification of this legal problem in the light of (partly) conflicting legal opinions expressed by general courts by the Supreme Court would be more than welcome.

ZUSAMMENFASSUNG

Zur Anfechtbarkeit der gerichtlich bewilligten Vereinbarung über die Auseinandersetzung der ehelichen Gütergemeinschaft

Das Ziel des Artikels ist, konkrete Gesichtspunkte einer gerichtlich bewilligten Vereinbarung über die Auseinandersetzung der ehelichen Gütergemeinschaft, zu betrachten. Die Verfasser des Artikels sind bemüht, die Antwort auf die Frage anzubieten, es möglich ist, die Auseinandersetzung der Gütergemeinschaft der Ehegatten auch dann anzufechten, wenn das (potentiell beeinträchtigende) Rechtsgeschäft im Rahmen des Verfahrens, geführt wegen Auseinandersetzung der ehelichen Gütergemeinschaft, vorgenommen wurde und das Gericht danach die Vereinbarung in Form des genehmigenden Beschlusses zum gerichtlichen Vergleich bewilligt hat. Die eindeutige Antwort auf die Frage der Zulässigkeit der Anfechtungsklage gegen eine Vereinbarung über die Auseinandersetzung der ehelichen Gütergemeinschaft, die im Verfahren zur Auseinandersetzung der Gütergemeinschaft in Form der gerichtlichen Schlichtung bewilligt wurde, halten wir hinsichtlich des Schutzes der Rechte von eventuell betroffenen Gläubigern im Fall einer nicht gleichmäßigen Auseinandersetzung der ehelichen Gütergemeinschaft durch die Prozessparteien, für grundsätzlich. Für die Lösung dieser Rechtsfrage in Bezug auf identifizierte (teilweise) widersprechende rechtliche Auffassungen der allgemeinen Gerichte wäre deren Einigung seitens des Obersten Gerichtes förderlich.

25 na rozdiel od § 58 CSP alebo § 452 ods. 2 CSP

26 Rozsudok Okresného súdu Galanta zo dňa 16. októbra 2017, sp. zn. 23C/161/2014

27 Rozsudok Krajského súdu Trnava zo dňa 14. novembra 2018, sp. zn. 24Co/21/2018

28 Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. októbra 2019, sp. zn. 2 Cdo 219/2019

29 Nález Ústavného súdu SR zo dňa 28. januára 2020, sp. zn. I. ÚS 260/2019

30 Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. augusta 2018, sp. zn. 2 Cdo 141/2017

31 Rozsudok Okresného súdu Žilina zo dňa 9. novembra 2015, sp. zn. 8 C 108/2014

32 Rozsudok Krajského súdu Žilina zo dňa 25. mája 2016, sp. zn. 7 Co 100/2016

33 Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. júna 2021, sp. zn. 2 Cdo 54/2020

34 Nález Ústavného súdu SR zo dňa 28. marca 2022, sp. zn. IV. ÚS 36/2022

Ne/zákonnosť vznesených obvinení a perspektíva uplatňovania náhrady škody¹

JUDr. Ivana Mokrá

Aktivita orgánov činných v trestnom konaní sa v kontexte aktuálnej situácie na slovenskej scéne výrazne zvýšila. Túto skutočnosť je možné odôvodniť aj odhaľovaním čoraz závažnej trestnej činnosti, v kontexte ktorej je nevyhnutné aplikovať aj také procesné úkony, ktoré flagrantne zasahujú do základných práv a slobôd osôb obvinených z predmetnej trestnej činnosti. Príkladom možno uviesť najmä zaisťovací inštitút v podobe väzby. Aj keď je dotknutá skutočnosť pochopiteľná, je potrebné v tejto spojitosti klásť dôraz aj na to, aby boli predmetné úkony vykonávané v intenciách zákonnosti, legitímnosti a v neposlednom rade proporcionality. Za predpokladu absencie uvedených atribútov je povinnosťou orgánov niest objektívnu zodpovednosť za ich konanie. Táto skutočnosť odráža nielen právny následok nezákonného postupu, ale aj požiadavku na prívlastok určitého štátu ako právny. Predkladaný príspevok sústreďí pozornosť na aktuálnosť inštitútu vznesenia obvinenia a vybrané problémy, ktoré v spojitosti s ním v aplikačnej praxi vznikajú. V nadväznosti na uvedené upozorňuje aj na možnosť poškodeného (obvineného) pri naplnení zákonom predpokladaných dôvodov, uplatniť náhradu škody, v kontexte ktorej je však možné pozorovať určitú rozporupnosť.

¹ Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-19-0050. This work was supported by Slovak Research and Development Agency under the Contract No. APVV-19-0050

1. Stručný úvod do problematiky vznesenia obvinenia

Trestné právo ako samostatné právne odvetvie verejného práva naplňa v očiach verejnosti preventívnu, represívnu, regulatívnu, ale aj ochrannú funkciu. Avšak, uplatnenie menovaných funkcií je možné len prostredníctvom konkrétnych inštitútov, či procesných úkonov, ktoré vychádzajú z Trestného poriadku (ďalej tiež „TP“), Trestného zákona (tiež „TZ“) či iných súvisiacich právnych predpisov.

K zmieneným inštitútom je možné priradiť aj vznesenie obvinenia, ktorého jednou z funkcií je poskytnúť priestor orgánom činným v trestnom konaní (ďalej tiež „OČTK“) na vykonanie procesných úkonov, ktorých realizácia intenzívne zasahuje do práv osôb už obvinených či už v podobe zaisťovacích inštitútov (väzba, zatknutie), vyšetrenia duševného stavu prípadne niektorých dôkazných prostriedkov s cieľom naplniť účel samotného trestného konania, ktorým je náležité objasnenie trestnej činnosti a spravodlivé potrestanie páchatela. V tejto spojitosti je však potrebné uviesť, že základnými predpokladmi

zákonnosti jeho využitia je vychádzajú z relevantných ustanovení TP predchádzajúce začatie trestného stíhania, odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba a dodržanie obsahových náležitostí uznesenia o vznesení obvinenia. Týmto postupom sa tiež zaisťuje, aby nikto nebol neopodstatnene trestne stíhaný.²

JUDr. Ivana Mokrá je absolventkou Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave (2021) kde v súčasnosti pôsobí aj ako interná doktorandka na Katedre trestného

práva a kriminológie. Rovnako pôsobí aj ako advokátska koncipientka v advokátskej kancelárii v Trnave.

Napriek zaručeniu prezumpcie nevinoty až do momentu právoplatného rozhodnutia o vine a treste obvineného, vyjadruje obvinenie „vyšší stupeň pravdepodobnosti, že je páchatelom skutku, v ktorom sa zisťuje trestný čin“³ aj z tohto dôvodu dochádza momentom vznesenia obvinenia k výraznému zásahu do jeho súkromného a osobného života, cti a dobrej povesti.⁴ Vznesenie obvinenia možno taktiež označiť za určitý predstupeň podania obžaloby. Aj keď nie je možné stotožniť procesný úkon vznesenia obvinenia a podania obžaloby, ktoré sa okrem iného výrazne odlišuje v kvalite odôvodnenia, či iných obsahových náležitostiach a výsostné právo na podanie obžaloby zákonodarca ustanovil výlučne prokurátorovi, je potrebné zdôrazniť, že uplatnením ako vznesenia obvinenia tak podania obžaloby sa mení nielen procesné postavenie osoby, ale narastá aj miera pravdepodobnosti odsúdenia a možných zásahov do ľudských práv a slobôd osôb dotknutých týmito procesnými úkonmi.

Zákonodarca teda pristúpil k umožneniu odvrátiť tento zásah a motivovať najmä členov organizovaných, zločineckých alebo teroristických skupín k spolupráci s OČTK a súdmi formou dočasného odloženia vznesenia obvinenia (§ 205 TP). Aby však bolo možné pristúpiť k jeho uplatneniu treba preukázať, že bez súčinnosti s podozrivým by objasnenie trestnej činnosti bolo podstatne sťažené. Uvedený inštitút však nemožno aplikovať ak ide o návodcu, organizátora alebo objednávateľa trestného činu v súvislosti s ktorým sa trestná činnosť objasňuje.⁵

Nosnú úlohu plní vznesenie obvinenia aj z hľadiska zachovania totožnosti skutku. Inými slovami, obžalobu je možné podať len pre skutok, pre ktorý sa vznieslo obvinenie (§ 234 ods. 2 TP) a súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu. Sumarizujúc uvedené, spĺňa inštitút vznesenia obvinenia v trestnom konaní početné funkcie a je preto na mieste venovať mu osobitný druh pozornosti.

Činnosť OČTK spočíva v početných procesných úkonoch vedúcich k zdokumentovaniu trestnej činnosti a odhaleniu jej páchatela. Napriek tomu, že miera odhaľovania a úspešného potrestania páchatela pomerne narastá, narastá aj početnosť trestných činov vrátane procesných pochybení vyskytujúcich sa v činnosti či už policajtov alebo prokurátorov pri zanedbaní dozornej činnosti. Aj z tohto dôvodu bude v predkladanom príspevku upriamená pozornosť na najčastejšie sa vyskytujúce pochybenia, ku ktorým v rámci činnosti či už policajtov alebo prokurátorov pri vznesení obvinenia dochádza, ako aj na to, aký vplyv môžu mať na rozhodnutie o vine a treste obvineného.

2. Vybrané problémy vyskytujúce sa v aplikačnej praxi

2.1. Akcesorita vo vzťahu k začatiu trestného konania

Na príklade rozhodnutia Krajského súdu v Nitre (tiež „KS NR“) sp. zn. 1 To/88/2018 z dňa 5. 2. 2019 bude poukázané na nedodržanie v poradí prvej zmienenej podmienky v podobe absencie začatia trestného stíhania.

Vychádzajúc z dotknutého rozhodnutia prišlo dňa 25. 2. 2014 k vydaniu uznesenia o začatí trestného stíhania „vo veci“ pre prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) TZ na tom skutkovom základe, že „v dobe najmenej od dňa 22. 7. 2013, na rôznych miestach v služobnom obvode OR PZ v Komárne doposiaľ nezistení príslušníci PZ služobne zaradení na okresnom dopravnom inšpektoráte OR PZ Komárno, pri výkone dohľadu nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky, najmä pri meraní rýchlosti motorových vozidiel, vodičom ktorí prekročia najvyššiu dovolenú rýchlosť jazdy alebo sa dopustia iného priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, za spáchané priestupky ukladajú blokové pokuty v rôznej výške, následne po prijatí finančnej hotovosti od páchatelov priestupkov im príslušníci PZ nevystavujú kontrolné ústrižky v súlade so skutočnosťou a v administratívnych pomôckach tieto priestupky nevykazujú, resp. ich prejednanie vykazujú v rozpore so skutočnosťou a finančnú hotovosť si ponechávajú pre vlastnú potrebu.“⁶

Pre dôvodné podozrenie, že vyššie uvedené konanie naďalej pokračuje sa OČTK rozhodli použiť agenta pre zabezpečenie obrazovo – zvukového záznamu, ktorý by zaznamenal vedenie blokového konania podozrivými voči priestupcom na úseku cestnej premávky. Agent zabezpečil obrazovo – zvukový záznam o spôsobe prejednaní priestupku na úseku cestnej premávky v blokovom konaní jedným z podozrivých príslušníkov Policajného zboru konkr. F. N. voči agentovi ako priestupcovi, ku ktorému došlo 11. 4. 2014.

Na podklade uvedeného pristúpil vyšetrovateľ dňa 23. 10. 2015 k vzneseniu obvinenia podľa § 206 ods. 1 TP z dôvodu, že „dňa 11. 4. 2014 sa v čase výkonu štátnej služby príslušníka PZ pri výkone

3 Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 3/ 2010 zo 17. 2. 2010

4 Rozsudok Krajského súdu Bratislava sp. zn. 6 CO/437/ 2015 z 2. 2. 2015

5 ČENTÉŠ, J. a kol. 2019. *Trestný poriadok. Veľký komentár*. 4. akt. vyd. Žilina: EURO-KÓDEX, s. r. o., 2019, str. 486. ISBN 978-80-8155-087-4 tiež v ŠIMOVČEK, I. a kol. 2019. *Trestné právo procesné*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019, str. 192 – 193. ISBN 978-80-7380-768-9

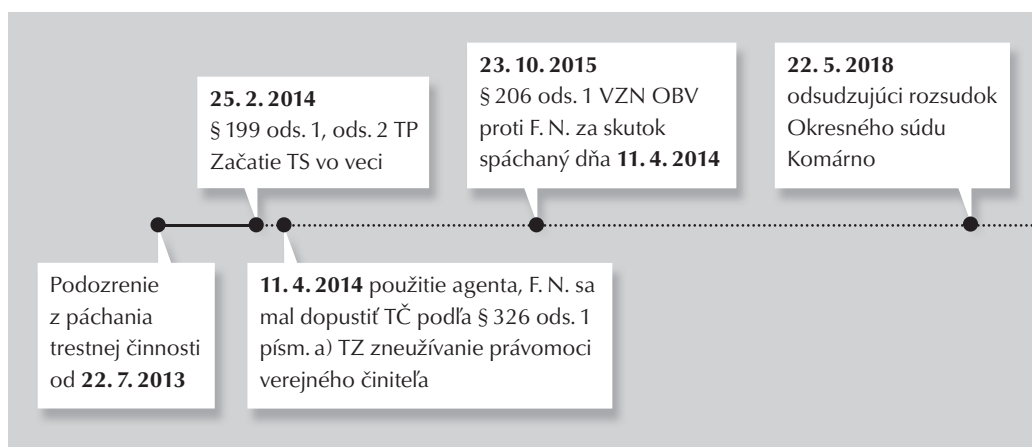
6 Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 1 To/88/2018 z 5. 2. 2019

7 Tamže

dohľadu nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky spolu s npor. Ing. A. T., zastavili osobné motorové vozidlo, ktoré viedol J. P., ktorý sa počas jazdy dopustil priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky tým, že prekročil najvyššiu dovolenú rýchlosť jazdy v obci, kde za tento priestupok mu por. F. N. uložil blokovú pokutu vo výške 100 eur a následne po prijatí finančnej hotovosti mu nevydal kontrolné ústrižky ako potvrdenie o zaplatení pokuty, pričom v administratívnych pomôckach por. F. N. vykázal za priestupok osoby J. P. pokutu vo výške 60 eur a zvyšok finančnej hotovosti vo výške 40 eur si ponechal pre vlastnú potrebu a taktiež uvedenú sankciu úmyselne nezaevidoval v informačnom systéme evidencie vodičov.⁷

Následne, po vykonaní procesných úkonov a zabezpečení dôkazov prišlo k podaniu obžaloby, na základe ktorej Okresný súd Komárno (tiež „OS KO“) odsúdil obvineného za vyššie uvedený prečin. Avšak to, čo v tomto prípade možno označiť za sporné, je samotný spôsob ne/začatia trestného stíhania.

Situácia bola nasledovná:

Vzhľadom na vyššie uvedenú chronológiu situácie je možné spozorovať problém, ktorý vychádza z § 199 TP a § 206 TP dotýkajúcich sa prvej podmienky zákonnosti vznesenia obvinenia a to, že obvinenie možno vzniesť len za skutok, pre ktorý bolo aj začaté trestné stíhanie. *Argumentom a contrario*, nie je možné vzniesť obvinenie pre iný skutok, než pre ten, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie (ak to dôkazná situácia umožňuje, možno pristúpiť k § 206 ods. 2 TP).

Uznesenie o začatí trestného stíhania, ktoré vydal vyšetrovateľ dňa 25. 2. 2014 skutkovo pokrýva len trestnú činnosť páchanú od 23. 7. 2013 do 25. 2. 2014. Uvedeným krokom si OČTK len zabezpečili zákonnú možnosť využitia agenta, ktorý dňa 11. 4. 2014 vyhotovil záznam o protiprávnom prejedaní priestupku. Avšak použitie uvedeného dôkazu nie je možné späťne, t. j. na trestnú činnosť vychádzajúcu z uznesenia o začatí trestného stíhania vydaného dňa 25. 2. 2014. Skutok, ktorého sa mal F. N. dopustiť 11. 4. 2014 tak bol novým (resp. ďalším) skutkom, na ktorý sa nemohlo vzťahovať uznesenie o začatí trestného stíhania z 25. 2. 2014. Pre tento skutok nebolo začaté trestné stíhanie (viď prerušovaná čiara absencie začatia trestného stíhania) a preto mu ani nemohlo byť zákonným spôsobom vznesené obvinenie dňa 23. 10. 2015.

KS NR v tejto veci uviedol, že opomenutie začatia trestného stíhania pre skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, je neodstrániteľnou podstatnou procesnou chybou trestného konania. V zmysle teórie plodov z otráveného stromu, ak nezačatie trestného stíhania je nezákonné, tak aj vznesenie obvinenia a ďalšie v trestnom konaní vykonávané procesné úkony, ako aj obžaloba a napadnutý rozsudok súdu I. stupňa je tiež nezákonný.

Aj z tohto dôvodu KS NR zrušil rozhodnutie OS KO tak, že oslobodil spod obžaloby obžalovaného F. N., ktorý sa mal dopustiť skutku právne posúdeného ako prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písmeno a) TZ z dôvodu, že súd nemal za preukázané, že skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný sa stal.⁸

V dotknutom prípade vyšetrovateľovi nič nebránilo postupovať podľa § 206 ods. 3. TP a jedným uznesením začať trestné stíhanie a tiež vzniesť obvinenie, následne použiť záznam agenta ako dôkaz vo vedenom trestnom stíhaní spolu s použitím ďalších dôkazných prostriedkov či už výsluchov svedkov, agenta, obvineného a iných a za predpokladu podania obžaloby dosiahnuť úspešné odsúdenie obvineného.

8 Rozsudok Krajského súdu Nitra sp.zn. 1 To/88/2018 z 5. 2. 2019

2.2. Absencia formálneho obvinenia pri existencii materiálneho obvinenia

V predchádzajúcom príklade bolo poukázané na situáciu absencie začatia trestného stíhania a následného nezákonného vznesenia obvinenia. V tomto prípade k uplatneniu § 199 ods. 1 TP síce prišlo, inými slovami, trestné stíhanie začaté bolo a chronológia postupu bola taktiež dodržaná, ale s ohľadom na skutočnosti, ktoré predchádzali začatiu trestného stíhania „vo veci“ bolo na mieste pristúpiť k začatiu trestného stíhania proti konkrétnej osobe t. j. postupu podľa § 206 ods. 2 TP.

Vychádzajúc z uznesenia Krajského súdu v Bratislave (ďalej „KS BA“) sp. zn. 2TO/13/2015 bolo dňa 12. 8. 2013 uznesením vyšetrovateľa začaté trestné stíhanie vo veci zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. b) TZ. Následne, dňa 14. 2. 2014 bolo vznesené obvinenie pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. b), 139 ods. 1 písm. c) TZ, pričom obvinenému bolo toto uznesenie oznámené 26. 2. 2014 a sťažnosť obvineného proti uzneseniu bola zamietnutá. Na tomto podklade bola následne podaná obžaloba, ktorú však okresný súd po zistení závažných procesných chýb (§ 244 ods. 1 písm. h) TP) odmietol. Proti tomuto rozhodnutiu prokurátor podal sťažnosť, ktorú následne krajský súd zamietol.

Črtajúci sa problém v súvislosti s analyzovanou problematikou je možné pozorovať najmä v spôsobe formulácie uznesenia o začatí trestného stíhania „vo veci“ preto, „že neznámy páchatel' vystupujúci pod menom J. Š. od presne nezisteného času až do mesiaca február 2013 v bližšie neustálenom byte na B. ulici č. X. v B., doposiaľ nezisteným spôsobom sexuálne zneužíval maloletú dcéru S. A. L., narodenú v roku X.“⁹

Z uvedeného znenia je viac než zrejmé, že v čase začatia trestného stíhania mal vyšetrovateľ k dispozícii dostatočné množstvo informácií indikujúcich možného páchatela uvedeného zločinu. Súd v tejto veci dôvodil, že viesť trestné stíhanie „vo veci“ so zjavne známym a špecifikovaným páchatelom tiež menovaným bez toho, aby bolo zároveň vznesené obvinenie tejto osobe je neprípustné. Na tomto podklade vznikla situácia, kedy podozrivý síce materiálne obvinený bol, no atribút formálneho obvinenia absentoval, na základe čoho došlo k odopretiu procesných práv, ktoré by mu ako obvinenému prináležali, napr. nazerať do spisu, zvoliť si obhajcu či podávať opravné prostriedky.¹⁰

Na podklade vyššie uvedeného okresný súd uznesením odmietol obžalobu a vec vrátil prokurátorovi z dôvodu vážnych procesných pochybení OČTK vrátane porušenia práva na obhajobu a sťažnosť proti dotknutému uzneseniu KS BA zamietol.

Súd tiež zdôraznil, že trestné stíhanie „vo veci“ nesmie predstavovať spôsob, prostredníctvom ktorého dôjde k obmedzeniu procesných práv obvineného, a ktorým si OČTK uľahčia činnosť dokazovania bez povinnosti zachovávať kontradiktórnosť.

2.3. Včasnosť vznesenia obvinenia

V nadväznosti na vyššie uvedené uznesenie KS BA, ktoré bolo obsiahnuté aj v stanoviskách NS SR z roku 2016, zákonite vyvstáva otázka, je lepšie vzniesť obvinenie osobe predčasne a zachovať tak kontradiktórnosť, poskytnúť priestor pre dostatočné uplatnenie práva na obhajobu obvineným, ale postupovať s veľkým rizikom, či vznesené obvinenie preukáže dôvodnosť alebo je lepšie pristúpiť k vzneseniu obvinenia oneskorene na podklade dostatočne preukázaných skutočností, ale na úkor hospodárnosti konania v súvislosti s absenciou dodržania kontradiktórnosti a následnej povinnosti opakovania niektorých procesných úkonov?

Pomerne exaktné stanovisko v tejto veci predostrel Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej „ÚS SR“) v jednom zo svojich rozhodnutí, v ktorom sa zaoberal námietkou sťažovateľa domáhajúceho sa porušenia § 206 ods. 1 TP, podľa ktorého má byť uznesenie o vznesení obvinenia vydané bez meškania.

V dotknutom prípade bolo dňa 12. 11. 2014 začaté trestné stíhanie vo veci pre skutok ku ktorého spáchaniu malo prísť 24. 10. 2014 pričom k vzneseniu obvinenia voči sťažovateľovi pre zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 a ods. 2 písm. a) a b) TZ s poukazom na § 138 písm. d) a i) a na § 140 písm. c) TZ, ako aj za prečin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 268 písm. a) TZ s poukazom na § 138 písm. d) a i) TZ prišlo až 28. 4. 2015. Sťažovateľ poukazoval najmä na fakt oneskoreného vznesenia obvinenia vzhľadom na to, že mal za preukázané, že v predmetnej trestnej veci nebolo potrebné rozsiahle a obťažné dokazovanie, keďže išlo o konkrétne trestné oznámenie spoľahlivo popisujúce skutok na podklade ktorého malo dôjsť k okamžitému uplatneniu § 206 ods. 2 a teda, začatia trestného stíhania voči konkr. osobe.¹¹

9 Uznesenie Krajského súdu Bratislava sp. zn. 2TO/13/2015 z 26. 3. 2015

10 Uznesenie Krajského súdu Bratislava sp. zn. 2TO/13/2015 z 26. 3. 2015

11 Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 485/2015-12 z 12. 8. 2015

12 Tamže

13 Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Zachar a Čierny proti Slovenskej republike č. 29376/12 a 29384/ z 21. 7. 2015

14 „I. Právna kvalifikácia skutku vymedzeného v uznesení o vznesení obvinenia musí zodpovedať konformnému výkladu práva v jeho principiálnych štandardoch tak, aby vyšetrovateľ nemohol použitím nesprávnej právnej kvalifikácie (miernejšej) znevýhodniť obvineného v tom, že ho ukráti o právo na obhajobu už od okamihu vznesenia obvinenia. Je neprípustné tolerovať nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku, najmä v prípade, ak policajt posúdi skutok „miernejšie“, ako by mal byť správne posúdený. V takýchto prípadoch totižto policajt manipulačným spôsobom „zavádza“ obvineného, čím hrubo porušuje jeho právo na obhajobu.“ Judikát Jt. 13/2011 trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Žiline prijatý 16. 11. 2011

15 Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Zachar a Čierny proti Slovenskej republike č. 29376/12 a 29384/ z 21. 7. 2015

ÚS SR síce námietku sťažovateľa neakceptoval, ale zdôraznil, „že prípadné oneskorené vznesenie obvinenia môže mať vplyv na zákonnosť dôkazov získaných v prípravnom konaní v čase medzi začatím trestného stíhania a vznesením obvinenia, pretože oneskorené vznesenie obvinenia môže v praxi znamenať obmedzenie obhajobných práv obvineného, ktorý do vznesenia obvinenia nemá žiadnu možnosť do priebehu začatého a prebiehajúceho vyšetrovania zasahovať.“¹²

Následne dodal, že pokiaľ bol sťažovateľ aj naďalej presvedčený o oneskorení vznesenia obvinenia, mal využiť inštitút možnosti zrušenia právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní generálnym prokurátorom.

2.4. Zamlčanie skutočnej povahy obvinenia

Vznesenie obvinenia môže v ojedinelých prípadoch predstavovať v rukách príslušných orgánov aj určitý nástroj manipulácie vedeného trestného konania, na základe ktorého dochádza k porušeniu ustanovení práva obvineného na obhajobu a aj samotného spravodlivého prejednaní veci deklarovaného v článku 6 Európskeho dohovoru ľudských práv (ďalej tiež „EDĽP“). Obdobný prípad prejednával Európsky súd pre ľudské práva (ďalej tiež „ESĽP“) vo veci Zachar a Čierny proti Slovenskej republike č. 29376/12 a 29384/12 v rámci ktorého, sa sťažovatelia M. Z. a T. Č. domáhali porušenia čl. 6 ods. 1 a 3 písm. a), b), c), d) EDĽP s odôvodnením, že vo vedenom trestnom konaní v ktorom boli obvinení z obchodovania s drogami došlo k „svojoľnému zľahčeniu skutočnej povahy obvinenia v počiatočnom štádiu konania, čím ich štátne orgány pozbavili povinnej právnej pomoci, bez ktorej urobili priznania ku skutkom kladeným im za vinu a ktoré boli následne proti nim použité pred súdmi.“¹³

Problém, na ktorý sťažovatelia upozornili a na ktorý v obdobnom prípade poukázal aj Krajský súd v Žiline v jednom zo svojich judikátov prijatých trestnoprávnym kolégiom¹⁴ bol nasledovný: po začatí trestného stíhania „vo veci“ pre podozrenie z nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov v zmysle § 172 ods. 1 písm. c) TZ a zaistení dvoch digitálnych váh, rôzneho náčinia používaného na konzumáciu a balenie omamných a psychotropných látok a 11,724 gramov konope pri domovej prehliadke a tiež na podklade štyroch výpovedí osôb nájdených v priestoroch prehliadky z ktorých dve A aj B usvedčovali sťažovateľov zo skutku a v neposlednom rade aj samotných priznaní sťažovateľov bolo M. Z. a T. Č. vznesené obvinenie z nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi v spolupáchateľstve podľa § 20 ods. 1 a § 172 ods. 1 písm. c) a d) TZ. Po opakovanom výsluchu v procesnom postavení už obvinených sa obaja zhodne ku skutku priznali a tiež po poučení odmietli obhajcu a vyhlásili, že s OČTK budú spolupracovať a chcú uzavrieť dohodu o vine a treste.

Z dôvodu obavy, že by v trestnej činnosti mohli pokračovať [§ 71 ods. 1 písm. c) TP] boli vzatí do väzby, čím im v zmysle § 37 ods. 1 písm. a) TP vznikla povinnosť zastúpenia obhajcom. Vzhľadom na túto okolnosť splnomocnili matky sťažovateľov na zastupovanie v konaní advokáta. V prebiehajúcom vyšetrovaní následne OČTK vypočuli A., B., a osem ďalších svedkov za prítomnosti obhajcu, pričom výpovede A., B. a tiež C. a D. možno považovať za usvedčujúce.¹⁵

Medzičasom vyšetrovateľ sťažovateľom oznámil, že došlo k zmene trestno-právnej kvalifikácie skutku a ich konanie bude posudzované podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty toho istého trestného činu, a to § 172 ods. 2 písm. c) TZ. t. j. „závažnejším spôsobom konania“ pričom za tento trestný čin sa ukladá trest odňatia slobody na desať až pätnásť rokov, čím ide o obzvlášť závažný zločin, čo znamená, že podľa § 37 ods. 1 písm. c) TP je pri ňom povinné právne zastúpenie. Po tomto oznámení sťažovatelia odmietli viac konať o dohode o vine a treste, výpovede na hlavnom pojednávaní zmenili s poukazom, že pôvodné výpovede boli získané manipulujúcim spôsobom zo strany OČTK s príslubom nevzatia do väzby a rovnako zmenilo výpovede aj päť svedkov obžaloby, ktorí taktiež poukazovali na nátlak OČTK pri ich vypočúvaní.

Súd po skončení hlavného pojednávania odsúdil obžalovaných na tresty odňatia slobody v trvaní šesť rokov a osem mesiacov. Po podaní odvolania rozhodol krajský súd o zrušení rozsudku okresného súdu a sám vo veci rozhodol a odsúdil každého z nich na trest odňatia slobody v trvaní desiatich rokov. Po odmietnutí dovolania, ako aj sťažnosti na ÚS SR sa sťažovatelia obrátili vo veci porušenia ich práv, najmä na už vyššie vytykané porušenia čl. 6 ods. 1 a 3 písm. a), b), c), d) EDĽP na ESĽP.

Nosná námietka, ktorú sťažovatelia predostreli, narážala na zákonný problém skutočnej povahy obvinení proti nim, ktoré boli už spočiatku nepravdivo prezentované ako zločin, hoci išlo o obzvlášť závažný zločin. V sťažnosti tvrdili, že v neskoršom štádiu prípravného konania nedošlo k takej

podstatnej zmene v dôkaznej situácii, ktorá by odôvodňovala zmenu trestno-právnej kvalifikácie trestného činu.

ESLP uviedol, že vzhľadom na obmedzenie jeho prieskumnej právomoci nepovažuje za nevyhnutné rozhodnúť o tom, či sporný trestný čin mal byť od počiatku posudzovaný ako obzvlášť závažný zločin alebo nie, ale či právo na pomoc obhajcu garantované v čl. 6 ods. 3 písm. c) ESLP bolo dodržané. V tomto kontexte ESLP pripodobnil spornú situáciu k prípadu *Leonid Lazarenko* a dôvodil, že v čase, keď sa sťažovatelia (vtedy ešte obvinení „len“ zo zločinu) odmietli dať zastupovať obhajcom, musela byť zrejmá možnosť, že trestno-právna kvalifikácia skutku by mohla byť zmenená na obzvlášť závažný zločin. Obe kvalifikácie pozostávali podľa ESLP v zásade z rovnakých znakov s výnimkou skutočnosti, že kvalifikácia obzvlášť závažného zločinu sa líšila v znaku „najmenej na troch osobách“. Tento relatívne malý rozdiel mal však za následok výraznú zmenu výšky trestnej sadzby.¹⁶

V tomto prípade ESLP zdôraznil, že neexistuje náznak o tom, že by uvedené riziko bolo sťažovateľom vysvetlené. Aj preto dôvodil, že minimálne záruky zodpovedajúce významu vzdania sa práva na obhajobu neboli dodržané a napriek tomu, že krajský súd vylúčil výpovede sťažovateľov v procesnom postavení „podozrivých“, je nepochybné, že uvedené výpovede výrazne ovplyvnili nasledovné výpovede v procesnom postavení už „obvinených“ (obvinení „len“ zo zločinu) bez prítomnosti obhajcu, ktoré však v konaní pred súdom odvolali. Podľa ESLP bolo preto viac než pozoruhodné, že vnútroštátne súdy opreli odsúdenie sťažovateľov práve o tieto výpovede z prípravného konania, kedy boli v procesnom postavení obvinených z „bežného zločinu“, ale nie obzvlášť závažného zločinu, pre ktorý boli obžalovaní a nakoniec aj odsúdení.¹⁷ Na podklade uvedeného dospel ESLP k porušeniu čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) EDLP.

3. Uplatňovanie náhrady škody pri nezákonnom vznesení obvinenia

Zákonnosť vznesenia obvinenia sa okrem základných podmienok v podobe začatia trestného stíhania, odôvodneného záveru, že trestný čin spáchala určitá osoba a dodržania obsahových náležitostí odvíja aj od výsledku samotného trestného konania. Inými slovami, nezákonným vznesením obvinenia sa rozumie aj situácia, ak zákonné podmienky vznesenia obvinenia splnené boli, ale na podklade odôvodnených skutočností bolo prijaté rozhodnutie o následnom zastavení trestného stíhania (§ 215 TP) alebo o oslobodení obžalovaného (§ 285 TP), čím sa odôvodnené podozrenie zo spáchania trestného činu, na podklade ktorého bolo obvinenie vznesené, nepotvrdilo. V takomto prípade bolo vedené trestné stíhanie proti osobe, ktorá sa v zmysle prezumpcie neviny za nevinnú nielen považovala, ale nevinnou aj skutočne bola a trestné stíhanie proti nej nemalo byť začaté.¹⁸

V načrtnutých situáciách garantuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 46 ods. 3 právo na náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom. Avšak, pre lepšie priblíženie uvedeného práva je potrebné nahliadnuť do osobitného právneho predpisu, ktorým je zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

Napriek viacerým námietkam žalovaných (napr. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky), ktorí v početných judikátoch poukazovali na to, že uznesenie o vznesení obvinenia nie je možné považovať za nezákonné, pokiaľ sú splnené všetky podmienky pre jeho vydanie a OČTK postupovali v súlade s ustanoveniami TP s ohľadom na požiadavku, riadneho objasnenia trestného činu a spravodlivého potrestania páchatela, zakotvil dotknutý zákon tzv. objektívnu zodpovednosť štátu za škodu, ktorej sa nemôže zbaviť a v zmysle ktorej sa neposudzuje správnosť, či nesprávnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska toho, či rozhodnutím porušil alebo neporušil právnu povinnosť t. j. či škodu zaviniť alebo nie, ale rozhodujúcim kritériom je výsledok tohto konania.¹⁹ Dôvodom takejto úpravy je najmä skutočnosť, že osoba proti ktorej sa vedie trestné stíhanie je v porovnaní s orgánmi štátu v značnej nevýhode, a to z dôvodu, že štát na účel objasňovania trestnej činnosti disponuje osobitne zriadeným aparátom.²⁰ Nie je však prekvapením, že aj z pravidla uplatnenia náhrady škody spôsobenej nezákonným vznesením obvinenia existuje výnimka. V tomto kontexte nie je možné uplatniť náhradu škody napr. v prípadoch podmieneného zastavenia trestného stíhania, uzavretia zmieri alebo zastavenia trestného stíhania podľa § 215 ods. 2 písm. a), b), c) TP a iné.²¹

16 Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Zachar a Čierny* proti Slovenskej republike č. 29376/12 a 29384/ z 21. 7. 2015

17 Tamže

18 Rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 6CO/437/2015 zo dňa 17. 5. 2017; Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 11Co/81/2018 z 20. 9. 2018

19 Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 11Co/81/2018 z 20. 9. 2018

20 Rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 5Co/173/2019 z 28. 1. 2020

21 § 8 ods. 6 zákona
č. 514/2003 Z. z. o zod-
povednosti za škodu
spôsobenú pri výkone
verejnej moci a o zme-
ne niektorých zákonov.

22 § 6 ods. 2 zákona
č. 514/2003 Z. z. o zod-
povednosti za škodu
spôsobenú pri výkone
verejnej moci a o zme-
ne niektorých zákonov

23 Rozsudok
Najvyššieho súdu Čes-
kej republiky sp. zn.
30 Cdo 3513/2014
z 24. 5. 2016

24 Rozsudok
Najvyššieho súdu Slo-
venskej republiky
sp. zn. 5 Cdo 173/2015
z 26. 10. 2016

25 Rozsudok Najvyš-
šieho súdu Českej
republiky sp. zn.
31 Cdo 2805/2011
z 16. 3. 2011

26 Nález Ústavného
súdu Českej republiky
IV. ÚS 28/12
z 3. 4. 2012

Napriek tomu, že oblasť odškodňovania osôb dotknutých nezákonnými vzneseniami obvinení nie je častou témou polemík právnych teoretikov, dovoľm si poukázať na určitú špecifickosť, ktorú do tejto oblasti priniesla nielen právna úprava vychádzajúca z už uvedeného zákona, či judikatúry súdov Slovenskej republiky, ale najmä judikáty prijaté na pôde Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej „NS ČR“) a Ústavného súdu Českej republiky (ďalej „ÚS ČR“).

Ako už bolo uvedené, Ústava Slovenskej republiky garantuje právo na náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom. Úspešné uplatnenie dotknutého práva však s ohľadom na osobitné ustanovenia v zákone bolo zákonodarcom podmienené podaním riadneho opravného prostriedku proti nezákonnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov hodných osobitného zreteľa.²² Inými slovami, dosiahnuť náhradu škody v prípade naplnenia zákonom predpokladaných podmienok o nezákonnom obvinení je možné len vtedy, ak bol proti uzneseniu o vznesení obvinenia podaný riadny opravný prostriedok v podobe sťažnosti a v trestnom konaní bolo prijaté rozhodnutie o zastavení trestného stíhania alebo oslobodení spod obžaloby. Obdobnou úpravou disponuje aj český právny poriadok s poukazom na zákon č. 82/1998 Sb. o zodpovednosti za škodu spôsobenou pri výkone verejnej moci rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom a o zmene zákona České národnej rady č. 358/1992 Sb., o notáriách a jejich činnosti (notářský řád).

Podanie opravného prostriedku tak predstavuje určitú špecifickú podmienku, ktorej splnenie je rozhodujúce pre úspešné uplatnenie náhrady škody, pričom v tomto ohľade je irelevantné, či jeho podanie mohlo alebo nemohlo zabrániť jej vzniku. Na strane druhej, pokiaľ ide o prípady osobitného zreteľa, nie je potrebné na splnení uvedenej podmienky trvať avšak napriek tomu, sa aj naďalej vyžaduje preskúmanie okolností, aký vplyv by prípadné podanie opravného prostriedku malo.²³

V nadväznosti na uvedené, je nutné uviesť, že bližšiu definíciu „*prípadov hodných osobitného zreteľa*“ ponechal zákonodarca na posúdenie orgánu, ktorý o náhrade škody rozhoduje. Vychádzajúc zo súdnej praxe možno takýmito prípadmi rozumieť najmä „*prípady, keď nepodanie riadneho opravného prostriedku bolo spôsobené skutkovým alebo právnym stavom, ktorý vylučoval alebo znemožňoval jeho podanie. Malo by sa jednať o okolnosti na strane účastníka (napr. náhla nevyhnutná hospitalizácia v zdravotníckom zariadení, obmedzenie alebo strata procesnej spôsobilosti a pod.) alebo na strane orgánu, ktorý nezákonné rozhodnutie vydal (nesprávne poučenie o možnosti podania opravného prostriedku, diskriminácia a pod.)*“²⁴

Otázka zakotvenia podmienky podania opravného prostriedku však na pozadí rozhodovania súdov o odškodnení osôb poškodených nezákonným vzneseniami obvinení rozpútala mierny rozpor, ktorý sa ale odzrkadlil najmä na českej scéne. Napriek tomu, že rozhodnutia súdov Českej republiky nie sú s ohľadom na náš vnútroštátny právny poriadok záväzné, je na mieste prisúdiť im značný význam najmä z hľadiska ich obsiahnutia v odôvodneniach a argumentáciách súdnych rozhodnutí prijímaných na našom území.

V priebehu posledných rokov boli v Českej republike prijaté početné rozhodnutia súdov smerujúce k zosúladieniu otázky náhrady škody za nezákonné vznesenie obvinenia najmä s dôrazom na vyššie uvedenú podmienku. Jedným z prvých rozhodnutí, ktoré malo priniesť do tejto oblasti zjednotenie bol rozsudok veľkého senátu občianskoprávneho a obchodného kolégia z 26. 8. 2009 sp. zn. 31 Cdo/3480/2007 ktorý vychádzal z premisy, že obvinený má nárok na náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím (vznesením obvinenia) len v tom prípade, ak podal proti uzneseniu o vznesení obvinenia sťažnosť.

Uvedený rozsudok však bol nálezom pléna ÚS ČR sp. zn. PL ÚS 35/09 z 6. 12. 2011 zrušený. V dotknutom náleze dospel ÚS ČR k názoru opačnému a to, že obvinenému prináleží nárok na náhradu škody, aj keď vyššie zmienenú sťažnosť nepodal, ibaže by boli dané dôvody hodné obzvlášť zvláštneho zreteľa pre nepriznanie náhrady škody.²⁵ Tento názor bol následne potvrdený a rozvedený aj v ďalšom náleze sp. zn. IV. ÚS/12 z 3. 4. 2012, v ktorom ÚS ČR poukázal na striktnosť uvedenej požiadavky dotýkajúcej sa podania opravného prostriedku a označil ju za prílišný formalizmus, zakladajúci porušenie práva na náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci v zmysle čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, v kontexte ktorej uvedená podmienka obmedzuje úspešné uplatnenie náhrady škody. V uvedenom prípade tiež dôvodil, že prokurátor má povinnosť dohliadať na zákonnosť prípravného konania a ak podal obžalobu, jasne poukázal na dôvodnosť a aj zákonnosť trestného stíhania voči konkr. osobe a je na mieste predpokladať, že sťažnosť proti vzneseniu obvinenia by úspešná nebola.²⁶ Inými slovami, ÚS ČR poukázal na to, že

nepodanie sťažnosti proti vzneseniu obvinenia nepredpokladá následnú stratu práva na náhradu škody v prípade, ak bola podaná obžaloba.

Otázka uplatnenia náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím sa v podmienkach Slovenskej republiky zdá pomerne jednotná, avšak otázka sťažnosti, ktorá si vyžiadala rozporuplnosť právnych názorov súdov Českej republiky až tak súladná nie je. Aj keď sa obdobná situácia spočívajúca v rozpore priznania, či nepriznania náhrady škody pri nepodaní sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia v oblasti súdnej praxe u nás nevyskytuje vzhľadom na to, že obvinení v každom prípade siahnu po uvedenom opravnom prostriedku, a tým dotknutú podmienku pre priznanie náhrady škody splnia, nie je možné vylúčiť, že prípadný rozpor narastajúcimi návrhmi o odškodnenie nevznikne. Z uvedeného dôvodu sú na mieste úvahy *de lege ferenda* v podobe odstránenia podmienky podania riadneho opravného prostriedku proti nezákonnému rozhodnutiu vo vzťahu k uplatneniu náhrady škody aj vzhľadom na jej evidentný rozpor s právom obsiahnutým v čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Predmetný návrh je možné odôvodniť aj nedávnym vyjadrením Krajského súdu Trnava, ktorý uviedol, že je „právom a povinnosťou štátu zabezpečiť ochranu spoločnosti vyšetrovaním podozrení zo spáchania trestnej činnosti a jednotlivec je povinný v určenom rozsahu znášať obmedzenia z toho vyplývajúce, avšak pokiaľ orgány činné v trestnom konaní dospejú k rozhodnutiu, ktoré sa neskôr ukáže ako nezákonné, ide vo vzťahu k takto stíhanej osobe o postup porušujúci jej základné ľudské práva. Ak má byť jednotlivec povinný podrobiť sa úkonom trestného konania, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nepáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený. Každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu.“²⁷

Intenzita, akou je možné do práv obvinených osôb po vznesení obvinenia zasiahnuť, je s poukazom na individuálnosť prípadov rozdielna. S ohľadom na súčasnú situáciu je možné konštatovať, že ide o zásahy toho najintenzívnejšieho charakteru najmä v spojitosti so vzatím obvineného do väzby, čím dochádza k zásahu do práva na osobnú slobodu. Pri zohľadnení uvedenej skutočnosti nemusí výška náhrady škody predstavovať dostatočnú satisfakciu s ohľadom na následky, ktoré v spojitosti so vznesením obvinenia vznikli. V tomto kontexte môže poškodený (obvinený) žiadať aj o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Jej výška je však limitovaná výškou náhrady poskytovanej osobám poškodeným násilnými trestnými činmi.²⁸

Záver

Jedným z dôležitých inštitútov je aj dozor prokurátora (§ 230 TP), ktorý v sebe kulminuje prostriedky ako zachovávať zákonnosť nad realizáciou procesných úkonov v prípravnom konaní s dôrazom na vznesenia obvinenia čo najefektívnejšie. Vychádzajúc zo správy generálneho prokurátora Slovenskej republiky o činnosti prokuratúry v roku 2020 a poznatkoch prokuratúry o stave zákonnosti v Slovenskej republike patria k najčastejšie využívaným prostriedkom výkonu dozoru prokurátora previerky stavu vyšetrovania a písomné pokyny prokurátora.²⁹ Previerková činnosť je už v samotnom začiatku prípravného konania zameraná najmä na zákonnosť a opodstatnenosť uznesení o vznesení obvinenia. Dôvodmi jej uplatnenia sú najmä nedostatočná objasnenosť konkrétnej veci, najmä v prípadoch uznesení o vznesení obvinenia či formálne nedostatky vo výrokových častiach, ale aj v odôvodneniach rozhodnutí.³⁰

Napriek tomu, že boli prijaté početné opatrenia smerujúce k zvýšeniu aktivity prokurátorov v prípravnom konaní – napr. prokurátorom bolo uložené vykonávanie previerok vyšetrovacích spisov každé tri mesiace po začatí trestného stíhania, vykonanie previerky vyšetrovacieho spisu vždy po vydaní uznesenia o vznesení obvinenia,³¹ je na mieste zhodnotiť, že k procesným chybám pri vznesení obvinenia v trestnom konaní dochádza aj naďalej. Aj z tohto dôvodu, bolo na mieste venovať mu nielen osobitnú pozornosť s ohľadom na jeho význam a postavenie v trestnom konaní, ale poukázať aj na problémy s ním previazané. Markantné zlyhania je možné sledovať v nedostatočných opisoch skutkov tak, aby zodpovedali naplneniu všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu,

27 Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/126/2017 z 21. 11. 2018

28 § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zмене niektorých zákonov

29 V roku 2020 vykonali prokurátori 74 102 individuálnych previerok vyšetrovacích spisov, čo je medziročný pokles o 5 %.

30 Správa generálneho prokurátora Slovenskej republiky o činnosti prokuratúry v roku 2020 a poznatkoch prokuratúry o stave zákonnosti v Slovenskej

republike dostupné na:
<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/Download.aspx?DocID=499-313> navštívené dňa
3. 8. 2022

31 napr. opatrenie
krajského prokurátora
v Bratislave sp. zn.
1/1 Spr 179/2010
z 15. 11. 2010,
resp. opatrenie krajskej
prokurátorky v Bratisla-
ve č. 5 sp. zn.
1/1 Spr 140/2014
z 10. 4. 2014

32 Zbierka stanovísk NS
a súdov SR 2/2016
rozhodnutie č. 19

ktoré sa obvinenému kladú za vinu. Tu možno zdôrazniť, že vytýkané chyby majú zásadný charakter najmä v spojitosti s uplatnením práva na obhajobu vo forme práva vyjadriť sa ku všetkým skutkom, ktoré sa obvinenému kladú za vinu. Rozporuplnosť je možné sledovať aj v samotnom použití § 206 ods. 1 TP vo vzťahu k § 199 ods. 1 TP – začatia trestného stíhania „vo veci“, čím si síce vyšetrovateľ na jednej strane uľahčuje dokazovanie pri absencii povinnosti dodržiavať zásadu kontradiktórnosti, ale na strane druhej, sa otvára možnosť na zneužívanie inštitútu začatia trestného stíhania „vo veci“ v kontexte neexistencie formálneho obvinenia osoby, ktorá je však v uznesení o začatí trestného stíhania „vo veci“ nezameniteľne identifikovaná s následnou nemožnosťou uplatňovať procesné práva obvineného.³² Naďalej aktuálnym problémom ostáva aj včasnosť vznesenia obvinenia najmä v kontexte oneskorených obvinení, ktoré predstavujú výrazné obmedzenie obhajobných práv obvineného s výrazným dopadom aj na zákonnosť dôkazov získaných v prípravnom konaní, na ktorú aj naďalej upozorňuje nielen NS SR, ale aj ÚS SR v početných rozhodnutiach. Z hľadiska plynutia času je dôležité upriamiť pozornosť nielen na oneskorené vznesenia obvinenia, ale aj na situácie oneskoreného doručenia už vzneseného obvinenia. V neposlednom rade je spornou aj otázka zamlčania skutočnej povahy obvinení súvisiacich s prekvalifikovaním skutku bez možnosti adekvátneho uplatnenia práva na obhajobu v prípadoch povinnej obhajoby.

Dôsledkom nezákonného vznesenia obvinenia je črtajúca sa možnosť poškodeného (obvine-ného) pri naplnení zákonom predpokladaných dôvodov, uplatniť náhradu škody. Z dôvodu komparatívneho náhľadu na problematiku bola pozornosť upriamená aj na právnu úpravu odškodnenia v Českej republike a približené najpodstatnejšie prieniky, ale aj rozdiely s právnou úpravou v Slovenskej republike. ■

RESUMÉ

Ne/zákonnosť vznesených obvinení a perspektíva uplatňovania náhrady škody

Autorka v predkladanom článku analyzuje inštitút vznesenia obvinenia v trestnom konaní z pohľadu aktuálnych problémov vyvstávajúcich v aplikačnej praxi a súčasne poukazuje rozporuplnosť dotýkajúcu sa právnej úpravy náhrady škody obsiahnutú v osobitnom právnom predpise zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov vo vzťahu k čl. 46 ods. 3 práva na náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom obsiahnutého v Ústave Slovenskej republiky.

SUMMARY

The non/legality of the accusations and the prospect of applying for compensatory damages

Author analyzes the institution of the accusation in criminal proceedings from the point of view of current problems arising in application practice and at the same time, she points out the inconsistency concerning the legal regulation of compensatory damages contained in the special legal regulation of Act no. 514/2003 Coll. on liability for damage caused in the exercise of public authority and on the amendment of certain laws in relation to Art. 46 par. 3 of the right to compensation for damage caused by an illegal decision of a court, other state body or public administration body or incorrect official procedure contained in the Constitution of the Slovak Republic.

ZUSAMMENFASSUNG

Die Un-/Rechtmäßigkeit der Vorwürfe und die Aussicht auf Schadensersatzansprüche

Der Autor analysiert in dem vorgestellten Beitrag das Institut der Anklageerhebung im Strafverfahren im Hinblick auf aktuelle Probleme der Anwendungspraxis und weist gleichzeitig auf die Widersprüchlichkeit der gesetzlichen Schadensersatzregelung in der spezialgesetzlichen Regelung des Gesetzes Nr. 514/2003 Slg. zur Haftung für Schäden in Ausübung öffentlicher Gewalt und zur Änderung bestimmter Gesetze im Zusammenhang mit Art. 46 Abs. 3 des Anspruchs auf Ersatz des Schadens, der durch eine rechtswidrige Entscheidung eines Gerichts, eines anderen staatlichen Organs oder einer öffentlichen Verwaltungsbehörde oder durch ein in der Verfassung der Slowakischen Republik enthaltenes fehlerhaftes amtliches Verfahren verursacht wurde.

Účinky dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov v katastrálnej praxi

JUDr. Lucia Filagová

Ad: JUDr. Dušan Serek – *Účinky dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov k nehnuteľnostiam*, publikované v *Bulletine slovenskej advokácie* č. 7-8/2020, ďalej aj „komentovaný článok“

Dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov je bežnou súčasťou praxe advokátskych kancelárií, notárskych úradov a v neposlednom rade aj správnych orgánov na úseku katastra. Od prvého pohľadu sa javí, že neexistuje azda nič, čo by bolo na predmetnom inštitúte nejasné a mohlo by v praxi vyvolať aplikačné problémy. Opak je však pravdou, čoho dôkazom je aj tento článok, ktorý sa venuje zamietnutiu návrhu na vklad dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, ktorá bola podaná po troch rokoch od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva. Otázkou zásadného významu sa stala lehota troch rokov po zániku manželstva, t. j., či v danej lehote stačí iba uzatvoriť dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva alebo je nevyhnutné aj podať návrh na vklad tejto dohody.

1. Dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov

Jedným zo spôsobov zániku manželstva, ktorým zároveň zanikne i bezpodielové spoluvlastníctvo manželov,¹ je rozvod. Po právoplatnom ukončení tohto konania je následne potrebné vykonať vyporiadanie majetkového substrátu, nadobudnutého za trvania manželstva. Občiansky zákonník pripúšťa tri spôsoby vyporiadania, a to: 1.) dohodu oboch manželov,² 2.) rozhodnutie súdu³ alebo 3.) nastúpenie nevyvrátiteľnej právnej domnienky po márnom uplynutí zákonom stanovenej prekluzívnej 3-ročnej lehoty, ktorá začína plynúť odo dňa zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov.⁴

Občiansky zákonník poradím v § 149 vyslovil, že preferuje, aby sa bývalí manželia po zániku manželstva najskôr dohodli na vyporiadaní spoločného majetku. Ak sa manželia nedohodnú, majetkové spoločenstvo je potrebné vyporiadať súdom. Ak sú však bývalí manželia nečinní, treba nejakým spôsobom majetkové vzťahy usporiadať aj bez ich aktívneho pričinenia. Preto zákonodarca stanovil nevyvrátiteľnú právnu domnienku podielového spoluvlastníctva (§ 149 ods. 4), pričom ponechal podiely oboch (bývalých) manželov rovnaké. Z uvedeného preto vyplýva, že správny orgán na úseku katastra nehnuteľností pri rozhodovaní o návrhu na vklad dohody o vyporiadaní zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov prihliada na skutočnosť, či bol podaný návrh na vklad tejto dohody v lehote troch rokov od zániku manželstva, alebo bol podaný až po tejto lehote. Od tejto lehoty sa odvíja to, či správny orgán rozhoduje o vyporiadaní bezpodielového alebo podielového spoluvlastníctva. Prílohou dohody o vyporiadaní zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva je aj právoplatný rozsudok o rozvode manželstva a správny orgán je preto zrejme, ako má na predmetnú dohodu nahliadať.

Dohoda je vo svojej podstate zmluvou o prevode vlastníctva k nehnuteľnostiam.⁵ Podpis dohody bývalými manželmi je vlastne „titulus“. Účastníkom dohody vznikajú práva a povinnosti, avšak na zavŕšenie tohto právneho úkonu je potrebný „modus“, ktorým je v uvedenom prípade vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.⁶ Až nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia príslušného správneho orgánu na úseku katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva na základe dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva možno hovoriť o nadobudnutí

1 Ustanovenie § 148 ods. 1 Občianskeho zákonníka

2 Ustanovenie § 149 ods. 2 Občianskeho zákonníka

3 Ustanovenie § 149 ods. 3 Občianskeho zákonníka

4 Ustanovenie § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka

5 Pozri Fečík, M., Jakubáč, R. Katastrálny zákon. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 210

6 Pozri bod 19 rozsudku Najvyššieho

správneho súdu SR
sp. zn. 2Sžrk/5/2020
zo dňa 24. 2. 2022

7 Rozsudok Najvyššieho
súdu SR,
sp. zn. 8Sžo 41/2008
zo dňa 22. mája 2008

8 Ustanovenie § 150 zákona
č. 40/1964 Zb. Občiansky
zákoník

9 Ustanovenie § 24 ods. 1
písm. a) bod 1. písm. f)
katastrálneho zákona

10 Pozri rozsudok
Najvyššieho súdu ČR
sp. zn. 22 Cdo 726/1999,
sp. zn. 22 Cdo 1283/2003

11 Ustanovenie § 22 ods. 5
katastrálneho zákona

12 Ustanovenie § 30 ods. 1
katastrálneho zákona

vecno-právnych účinkov samotnej dohody a zavŕšení prevodu vecného práva k nehnuteľnosti. Čo však v prípade, ak bývalí manželia po zániku manželstva v trojročnej lehote aj uzatvorili dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, avšak návrh na vklad vlastníckeho práva na základe tejto dohody bol podaný až po uplynutí zákonom stanovenej trojročnej lehoty? A čo v prípade, ak účastník tejto dohody medzičasom zomrel? Aj s takýmito skutočnosťami sa musí správny orgán na úseku katastra vysporiadať počas konania o návrhu na vklad.

2. Konanie o návrhu na vklad dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva

Dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov je právnym úkonom, na ktorý treba aplikovať § 34 Občianskeho zákonníka. K nadobudnutiu vlastníckych práv k nehnuteľnostiam dochádza však až vkladom do katastra.⁷ Návrh na vklad dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva a aj samotná dohoda o vyporiadaní preto musia okrem písomnej formy, všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka obsahovať aj náležitosti podľa zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov.

Vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva dohodou je potrebné vykonať podľa všeobecných zásad vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov.⁸ Správny orgán na úseku katastra v uvedenom prípade neskúma eventuálne finančné vyrovnanie bývalých manželov, skúma iba to, či predmetná dohoda spĺňa náležitosti § 42 ods. 2 katastrálneho zákona a ďalej v konaní postupuje podľa § 31 ods. 1 katastrálneho zákona. Obsahom samotnej dohody, ako aj návrhu na začatie katastrálneho konania je aj označenie veľkosti spoluvlastníckeho podielu vyjadreného zlomkom k celku,⁹ z čoho vyplýva, že bývalí manželia si môžu usporiadať vlastnícke právo aj v inom pomere, ako 1/2 k celku. Závisí to od vôle zmluvných strán a účastníkov tohto právneho úkonu.¹⁰ Rovnako nie je vylúčené, že nehnuteľnosť nadobudne iba jeden z bývalých manželov do výlučného vlastníctva. Keďže § 150 Občianskeho zákonníka nie je ustanovením kogentným, zmluvné strany sa môžu od neho v dohode o vyporiadaní odchýliť.

V katastrálnom konaní sa postupuje podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, ak katastrálny alebo iný zákon neustanovuje inak.¹¹ Na konanie o návrhu na vklad sa preto subsidiárne vzťahujú ustanovenia Správneho poriadku. Z tohto pohľadu je návrh na vklad podaním podľa § 19 Správneho poriadku, no zároveň aj právnym úkonom v zmysle § 34 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k bežnému podaniu podľa Správneho poriadku má návrh na vklad svoje špecifiká, najmä pokiaľ ide o osobu podávateľa, z pohľadu formy, náležitostí a dispozície s ním.

Konanie o návrhu na vklad je plne ovládané dispozičnou zásadou, čo znamená, že nikdy nemôže začať z podnetu správneho orgánu (ex offio), ale vždy môže začať výlučne len na základe podaného návrhu na vklad účastníkom právneho úkonu. Účastníkom konania o povolení vkladu je účastník právneho úkonu, na ktorého základe má vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť právo k nehnuteľnosti.¹² Len takýto účastník má v zmysle § 30 ods. 1 katastrálneho zákona postavenie účastníka konania o návrhu na vklad. V uvedenom prípade sa na konanie o návrhu na vklad nevzťahuje účastníctvo v zmysle § 14 Správneho poriadku, ktoré za účastníka konania považuje napríklad aj osobu, ktorá môže byť rozhodnutím správneho orgánu na svojich právach, právom

JUDr. Lucia Filagová je absolventkou Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Od roku 2008 pôsobila na právnom oddelení Katastrálneho úradu v Nitre,

súčasne aj ako zamestnanec rozhodujúci o návrhu na vklad na Správe katastra Nové Zámky a Správe katastra Šaľa a od roku 2011 pôsobí na legislatívno-právnom odbore Úradu geodézie, kartografie a katastra SR. Vo svojej praxi sa zaoberá predovšetkým rozhodovacou činnosťou na úseku katastra nehnuteľností, civilným procesom, správnym súdnictvom a zastupuje Slovenskú republiku v združení ELRA (European Land Registry Association). Zároveň je externým študentom doktorandského štúdia na Katedre správneho a environmentálneho práva Právnickej fakulty UK v Bratislave.

chránených záujmoch alebo povinnostiach dotknutá. Použitie s§ 14 Správneho poriadku, ktoré vymedzuje účastníkov správneho konania vo všeobecnej rovine, je vo vzťahu ku konaniu o návrhu na vklad, vrátane oprávnenosti na podanie návrhu na vklad, úplne vylúčené.

V prípade dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva je účastníkom tohto právneho úkonu – návrhu na vklad účastník právneho úkonu, na základe ktorého má vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť právo k nehnuteľnosti, t. j. jeden z bývalých manželov. V komentovanom článku sa autor odvolával na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 30S/66/2018 zo dňa 16. apríla 2019, kde návrh na vklad dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva (okrem toho že bol podaný po uplynutí zákonom stanovenej prekluzívnej 3-ročnej lehoty) bol podaný zákonným zástupcom (matkou) maloletého právneho nástupcu zomrelého účastníka dohody.

V tejto súvislosti je potrebné sa zamyslieť nad spôsobilosťou osoby mať práva a povinnosti, kde Občiansky zákonník v § 7 ustanovuje, že spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a smrťou táto spôsobilosť zaniká. Dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva bola síce uzatvorená v zákonom stanovenej 3-ročnej lehote, avšak návrh na vklad bol podaný až po uplynutí tejto prekluzívnej zákonom stanovenej lehoty a po úmrtí jedného z účastníkov dohody. Keďže dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva zaväzuje len jej účastníkov, t. j. bývalých manželov, maloleté dieťa zomretého účastníka sa v tejto súvislosti nepovažuje za účastníka právneho úkonu – návrhu na vklad dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva. Navyše, s poukazom na § 28 Občianskeho zákonníka, ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu. Na základe uvedeného je preto možné sa domnievať, že v uvedenom prípade mal byť tento právny úkon schválený súdom, pretože ho urobil maloletý (v zastúpení svojou matkou). Okrajovo je možné ešte uviesť, že maloletých právnych nástupcov po zomrelom účastníkovi dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva bolo v predmetnom konaní viac. Čo sa týka tejto polemiky ohľadom schválenia právneho úkonu maloletého súdom, nie je možné uviesť jednoznačný záver, pretože Najvyšší správny súd sa v rozsudku,¹³ ktorým vyššie citovaný rozsudok Krajského súdu v Žiline zrušil a vec mu vrátil na nové konanie, explicitne nevyjadril. Hlavným dôvodom zrušenia bola práve prekluzívna trojročná lehota na uzavretie dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, ktorej uplynutím nastáva zákonná domnienka podielového spoluvlastníctva, čo bude predmetom riešenia v ďalšej časti článku.

Pri rozhodovaní o vklade prihliada okresný úrad aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu v spojení s § 30 katastrálneho zákona, ktorý ustanovuje, kto je účastníkom právneho úkonu. Ak sú podmienky na vklad splnené, okresný úrad vklad povolí; inak návrh zamietne.¹⁴ Pre začatie konania o návrhu na vklad je postačujúce, aby bol návrh podaný aspoň jedným z účastníkov konania. Návrh na vklad teda môže byť podaný ktorýmkoľvek účastníkom konania alebo viacerými, resp. všetkými účastníkmi konania. Návrh na vklad dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva preto mohla podať účastníčka dohody, ktorá mala spôsobilosť na práva a povinnosti (bola nažive), avšak tá to neurobila.

V uvedenom prípade, keďže návrh na vklad dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva nebol podaný účastníkom právneho úkonu (ani jedným z bývalých manželov), neboli splnené podmienky na vklad v spojení aj s ďalšími nedostatkami konania. Predmetný právny úkon bol vyhodnotený ako absolútne neplatný a v súlade s § 31 ods. 3 katastrálneho zákona správny orgán na úseku katastra vydal rozhodnutie, ktorým návrh na vklad na základe dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva zamietol. Javí sa ešte potrebné uviesť, že čo i len jeden uznaný dôvod pre zamietnutie návrhu na vklad spôsobuje, že vklad už nemôže byť povolený.

Podanie návrhu na vklad nie je obmedzené žiadnou lehotou, t. j. ak bol návrh na vklad podaný na príslušný okresný úrad, katastrálny odbor aj po uplynutí troch rokov odo dňa uzatvorenia predmetného právneho úkonu, nemá sa za to, že účastníci zmluvy od tejto zmluvy odstúpili a príslušný správny orgán na úseku katastra o predmetnej zmluve rozhodne. Dôležité však je, aby predmetný právny úkon (či už darovacia, kúpna, zámenná, inominátna, záložná alebo akákoľvek iná zmluva) obsahovala esenciálne náležitosti právneho úkonu a aby údaje v nej obsiahnuté vychádzali z platných údajov katastra.¹⁵ Ak by údaje v zmluve neboli v súlade s údajmi evidovanými v operáte katastra nehnuteľností ohľadom predmetu prevodu, bol by to dôvod na prerušenie konania o návrhu na vklad, v žiadnom prípade nie dôvod na zamietnutie návrhu na vklad.

13 Rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 2Sžrk/5/2020 zo dňa 24. 2. 2022

14 Ustanovenie § 31 ods. 3 katastrálneho zákona

15 Pozri Fečík, M., Jakubáč, R. Katastrálny zákon. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 231

3. Účinky dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva vo vzťahu k 3-ročnej prekluzívnej lehote a podaniu návrhu na vklad dohody po uplynutí zákonom stanovenej lehoty

Dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva možno platne uzatvoriť až po zániku bezpodielového spoluvlastníctva, t. j. po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva. Občiansky zákonník explicitne neustanovil ani v jednom zo svojich ustanovení, dokedy je vlastne možné dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva uzatvoriť. V § 149 ods. 4 je ale uvedené, že ak k uzavretiu dohody nedôjde v lehote 3 rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov a v tejto lehote nebude podaný ani návrh na jeho súdne vyporiadanie, zo zákona dochádza k vyporiadaniu zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva. Uvedeným okamihom zaniká možnosť uzatvoriť dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva a nie je už možné ani podať návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva súdom. Jedinou možnou výnimkou zdá sa byť uzatvorenie dohody iba v prípade, ak na základe návrhu jedného z bývalých manželov, podaného v lehote 3 rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva, prebieha pred súdom konanie o vyporiadanie zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov, v ktorom sa riadne pokračuje až do momentu uzatvorenia dohody. Dohoda v takom prípade môže byť uzatvorená formou súdneho zmiernia. Súdnym zmierním ako verejná listina by však bola predmetom zápisu v rámci konania o zázname, kde správny orgán na úseku katastra je iba evidenčným orgánom a jediné čo skúma, je súladnosť právoplatnej verejnej listiny s katastrálnym operátom.¹⁶

16 Pozri § 34 a nasl. katastrálneho zákona

V prípade, ak by sa v začatom súdnom konaní nepokračovalo, prípadne by došlo k jeho ukončeniu inak ako vydaním meritórneho rozhodnutia, t. j. konanie by bolo napr. zastavené z dôvodu späťvzatia návrhu na začatie konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, má sa za to, že sa vraciame na začiatok. Na vzniknutú situáciu vzhľadom, ako keby ani vôbec nenastala a ku konaniu vôbec nedošlo, t. j. nastáva zákonná domnienka vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva tak, že podiely oboch bývalých manželov sú rovnaké a tvoria ich podielové spoluvlastníctvo.¹⁷

17 Pozri uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 341/2009

Ako už bolo spomenuté vyššie, vecnoprávne účinky dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva nastávajú až nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia príslušného správneho orgánu na úseku katastra, pričom správny orgán skúma okrem iného, či je prevodca oprávnený nakladať s nehnuteľnosťou, či zmluvná voľnosť alebo právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené, či zmluva neodporuje zákonu a či zákon neobchádza, pričom prihliada aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu.¹⁸ Takouto skutočnosťou nesporne je aj uplynutie prekluzívnej trojročnej lehoty na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva a vznik fikcie podielového spoluvlastníctva v zmysle § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka.

18 Ustanovenie § 31 ods. 1 katastrálneho zákona

Právne názory sa však rozchádzajú v tom, či lehota 3 roky stačí na podanie návrhu na vklad dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, alebo v lehote 3 rokov má byť aj právoplatne rozhodnuté o povolení vkladu vecného práva na základe predmetnej dohody, čomu sa dosť podrobne venoval aj komentovaný článok. Česká judikatúra zastáva názor, že v stanovenej trojročnej lehote od zániku bezpodielového spoluvlastníctva nestačí iba uzatvoriť samotnú dohodu o vyporiadaní, ale najneskôr v posledný deň lehoty je potrebné podať aj návrh na vklad vecného práva na základe tejto dohody do katastra. V opačnom prípade nastane domnienka vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva ustanovená v § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka. V trojročnej lehote teda musia nastať aj vecnoprávne účinky dohody o vyporiadaní, pretože po jej uplynutí by boli nehnuteľnosti už v podielovom spoluvlastníctve bývalých manželov a návrh na vklad takejto dohody by bolo nutné zamietnuť. Výnimku by mohol tvoriť iba prípad, ktorý bol už spomínaný vyššie, ak by návrh na vklad bol síce podaný po uplynutí troch rokov, avšak v priebehu súdneho konania o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré bolo začaté ešte pred uplynutím lehoty troch rokov.

Slovenská aplikačná prax na rozdiel od českej uplatňuje dvojité výklad. Prvým výkladom je, že v trojročnej lehote po zániku manželstva stačí iba uzatvoriť dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, pretože jej podpisom oboma zmluvnými stranami nadobudne obliagačnoprávne účinky. Nie je potrebné, aby v uvedenej lehote bol podaný aj návrh na vklad do katastra a rozhodnutím o povolení vkladu by nastali aj vecnoprávne účinky dohody. Podľa

tohto výkladu sa teda zákonná domnienka¹⁹ neuplatní aj napriek tomu, že návrh na vklad bol podaný až po uplynutí troch rokov od právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva.²⁰

Opačný výklad naproti tomu hovorí, že okrem toho, že dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva musí byť uzatvorená v prekluzívnej trojročnej lehote od právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva, v tejto lehote musí byť aspoň podaný návrh na vklad do katastra nehnuteľností. Vecnoprávne účinky dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva však nastanú až dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia príslušného okresného úradu, katastrálneho odboru o povolení vkladu vecného práva k nehnuteľnosti a až na základe právoplatného rozhodnutia o povolení vkladu možno vykonať vklad do katastra.²¹ Jedinou výnimkou je rozhodovanie o vklade pri prevode majetku štátu na iné osoby podľa osobitného predpisu, pričom právne účinky vkladu v uvedenom prípade vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia o jeho povolení ku dňu určenému v návrhu na vklad,²² čo však nie je tento prípad.

Krajský súd v Žiline v rozsudku,²³ ktorým rozhodol o žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Úradu geodézie, kartografie a katastra SR, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie okresného úradu, katastrálneho odboru o zamietnutí návrhu na vklad sa prioritne venoval dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov z pohľadu prekluzívnej lehoty 3 rokov, t. j. či v danej lehote stačí predmetnú dohodu uzavrieť, alebo je nutné podať aj návrh na vklad dohody v tejto lehote. V ďalšej časti rozsudku sa venoval účinnosti tejto dohody z pohľadu § 149a Občianskeho zákonníka a aj legitimácie účastníka konania podať návrh na vklad vlastníckeho práva.

Krajský súd v Žiline mal za to, že právna úprava nie je príliš dôsledná a tým, čo treba pod pojmom „prekluzívna 3-ročná lehota“ rozumieť, sa príliš nezaobrá. Krajský súd v Žiline uznal námietku žalobcu, ktorou tvrdil, že domnienka transformácie BSM k nehnuteľnostiam na podielové spoluvlastníctvo sa uplatní v prípade, ak nedošlo v lehote troch rokov od zániku BSM k dohode ani k začatiu konania o vyporiadaní. V prejednávanej veci preto k transformácii BSM nedošlo, pretože v lehote troch rokov od zániku BSM došlo k uzavretiu dohody, aj keď v uvedenej lehote nebol podaný návrh na vklad. Hoci sa v § 149a Občianskeho zákonníka uvádza, že dohody medzi manželmi týkajúce sa nehnuteľností nadobúdajú účinnosť vkladom do katastra, BSM manželov je založené na princípe, že každý z manželov je vlastníkom celej veci a pri vyporiadaní BSM nedochádza k prevodu vlastníctva. Viazanosť účastníkov ich prejavmi vôle smerujúcimi k vzniku zmluvy sa vzťahuje aj na dedičov zomrelého účastníka, ktorí vstupujú do jeho práv a záväzkov. Z uvedeného preto plynie, že právo podať návrh na vklad nie je právo, ktoré zaniká smrťou poručiteľa, ale prechádza na jeho dedičov. S uvedeným názorom sa však Úrad geodézie, kartografie a katastra nestotožnil a toto bol jeden z dôvodov podania kasačnej sťažnosti.

Krajský súd v Žiline v odôvodnení rozsudku ďalej uviedol, že z § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka *expressis verbis* neplynie požiadavka zákonodarcu, aby k návrhu na vklad dohody alebo k samotnému vkladu dohody do katastra nehnuteľností došlo v lehote troch rokov. Pokiaľ by mal zákonodarcu v úmysle viazať podmienku „vyporiadania dohodou“ nielen na uzavretie dohody v lehote troch rokov, ale aj na podanie návrhu na vklad či právoplatnosť rozhodnutia o vklade dohody o vyporiadaní BSM do katastra nehnuteľností v lehote troch rokov, zákonodarcovi nič nebránilo, aby takúto požiadavku v citovanom ustanovení jasným a určitým spôsobom obsahol. Výklad zvolený žalovaným, t. j., že rozhodovanie o návrhu na vklad dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva po uplynutí viac ako 3 rokov od právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva by v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky znamenal, že účastníci dohody by napriek včasnému uzatvoreniu dohody nemali dosah na skutočnosť, či v lehote troch rokov „stihne“ správny orgán právoplatne rozhodnúť o vklade dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva do katastra nehnuteľností. Následok predpokladaný zákonom by bol pre účastníkov nepredvídateľný. Správny súd preto dospel k záveru, že z doslovného znenia § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka požiadavka, v zmysle ktorej by k zachovaniu trojročnej lehoty na vyporiadanie dohodou bolo potrebné, aby v tejto lehote bol podaný návrh na vklad dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva alebo bolo dokonca právoplatne rozhodnuté o vklade dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva do katastra nehnuteľností, nevyplýva.

Ako bolo v komentovanom článku uvedené, voči predmetnému rozsudku bola podaná kasačná sťažnosť. Z pohľadu správneho orgánu (žalovaného) bola argumentácia súdu neprípustná, nakoľko správny orgán o vklade práva do katastra nehnuteľností rozhoduje na základe skutkových

19 Ustanovenie § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka

20 Pozri Krajčo, J., *Občiansky zákonník pre prax (komentár)*. Judikatúra NS SR, NS ČR, ESD, ESĽP. II. § 136 – § 857. Bratislava: Vydavateľstvo EURO-UNION, 2015, s. 1386. ISBN 978-80-89374-32-8.

21 Ustanovenie § 29 katastrálneho zákona

22 Ustanovenie § 28 ods. 4 katastrálneho zákona

23 Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 30S/66/2018 zo dňa 16. 4. 2019

a právnych skutočností ku dňu vydania rozhodnutia. V čase, keď správny orgán o návrhu na vklad dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva rozhodoval, už dávno uplynula zákonom stanovená prekluzívna trojročná lehota. S poukazom na § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka už nastala fikcia vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva a uplynutím troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva medzi bývalými manželmi vzniklo podielové spoluvlastníctvo, pričom spoluvlastnícke podiely oboch manželov zostali rovnaké. Správny orgán na úseku katastra preto v takejto situácii už nemôže rozhodovať o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, ale iba o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, kde zákon predpokladá, že podiely oboch manželov sú rovnaké, t. j. každý z bývalých manželov vlastní jednu polovicu. Keďže samotný zákon predpokladá, že vzniklo podielové spoluvlastníctvo bývalých manželov k nehnuteľnostiam, ktoré v minulosti tvorili bezpodielové spoluvlastníctvo, zanikla tým možnosť, aby nastali vecnoprávne účinky vyporiadania na základe dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, aj napriek skutočnosti, že táto dohoda bola uzatvorená v trojročnej lehote po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva. Aj samotný zákon má za to, že uvedený výklad je plne v súlade so zásadou právnej istoty a ochrany práv tretích osôb. Ak bol podaný návrh na vklad dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva po uplynutí trojročnej prekluzívnej lehote, bolo povinnosťou správneho orgánu vydať rozhodnutie, ktorým sa návrh na vklad zamieta z dôvodu absolútnej neplatnosti právneho úkonu.

Kolektív autorov pod vedením prof. doc. JUDr. Mareka Števčeka v komentári k Občianskemu zákonníku²⁴ uviedol, že posledným zákonným spôsobom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva je vyporiadanie uplynutím doby, pričom tento spôsob vyporiadania umožnila až novela Občianskeho zákonníka č. 131/1982 Zb.. Trojročná lehota uvedená v § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka má hmotnoprávnu povahu a zároveň ide o prekluzívnu lehotu sui generis. Do jej uplynutia sa preto musí buď uzavrieť dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, alebo podať žaloba na súde, pričom voľba spôsobu vyporiadania je na bývalých manželoch ako podielových spoluvlastníkoch. Ktorákoľvek z týchto možností má za následok prerušenie plynutia hmotnoprávnej trojročnej lehote, v dôsledku čoho nenastane zákonná domnienka vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva. Po márnom uplynutí 3-ročnej lehote nastupuje nevyvrátiteľná právna domnienka, uvedená v § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka, a to je existencia podielového spoluvlastníctva medzi bývalými manželmi s rovnosťou podielov. Ak bol návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe dohody bývalých manželov o vyporiadaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré tvorili bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, podaný po uplynutí troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva, bol návrh podaný v dobe, kedy už nastala nevyvrátiteľná právna domnienka vzniku podielového spoluvlastníctva bývalých manželov, teda právny vzťah vylučuje, aby jeho účastníci (podieloví spoluvlastníci) uzavreli dohodu o vyporiadaní – v tejto dobe už neexistujúceho bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Je preto vylúčené, aby správny orgán na úseku katastra nehnuteľností povolil vklad vecného práva k nehnuteľnosti na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Podielovým spoluvlastníkom, ktorými sa stali bývalí manželovia vo vzťahu k nehnuteľnostiam, totiž nesvedčí vlastnícke právo k celým veciam obmedzené rovnakým právom druhého spoluvlastníka, ako je tomu v prípade vecí v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, ale iba právo k ideálnemu podielu na veci. Podielové spoluvlastníctvo, aj keď vznikne uplynutím lehote podľa § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka, môže byť zrušené a vyporiadané iba spôsobmi uvedenými v § 141 a § 142 Občianskeho zákonníka.

Viac svetla do prípadu vniesol až rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky²⁵ sp. zn. 2Sžrk/5/2020 zo dňa 24. 2. 2022 (ďalej aj „kasačný súd“), ktorý kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Kasačný súd poukázal na § 149 Občianskeho zákonníka a uviedol, že ak do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov nedošlo k vyporiadaniu dohodou alebo k podaniu návrhu na súd, nastupuje zo zákona domnienka vyporiadania, ktorá pri nehnuteľnostiach znamená, že tieto sú v podielovom spoluvlastníctve s výškou spoluvlastníckeho podielu každého z bývalých manželov 1/2 k celku. Pri prevode vlastníctva k nehnuteľnostiam sa rozoznávajú dve fázy, pričom prvou je právny dôvod (iustus titulus), ktorým je prevodná zmluva a tou druhou je právny spôsob nadobudnutia vlastníctva (modus acquirendi), ktorým je vklad do katastra nehnuteľností. Existencia samotnej prevodnej zmluvy vrátane dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov teda neznamená, že na jej základe aj dôjde k prevodu vlastníckeho

24 pozri Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 – 450. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 1096. ISBN 978-80-7400-59-8

25 Rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 2Sžrk/5/2020 zo dňa 24. 2. 2022

práva. Podanie návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností je len oprávnením a nie povinnosťou účastníkov prevodnej zmluvy. Inak povedané, ak účastníci zmluvy návrh na vklad nepodajú, vyjadrujú tým vôľu, že nemajú záujem, aby k obligačným účinkom zmluvy nastúpili aj účinky vecnoprávne.

V ďalšej časti sa kasačný súd venoval práve lehote podľa § 47 Občianskeho zákonníka a vyslovil, že sa na zmluvné nadobúdanie práv k nehnuteľnostiam síce nevzťahuje, avšak to neznamená, že účastníci zmluvy môžu kedykoľvek následne podať návrh na vklad a s úspechom očakávať povolenie vkladu na základe doloženej zmluvy. Povahu právnej okolnosti, ktorej nastúpenie vo vzťahu k dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva bráni povoleniu vkladu, je aj uplynutie lehoty troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Ak v trojročnej lehote nebola uzatvorená dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a súčasne na jej základe nebol podaný návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, resp. v prípade neuzatvorenia takejto dohody nebol podaný návrh na súd na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nastupuje zákonná domnienka vyporiadania podľa § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka. V dôsledku nej ex lege vzniká na príslušnej nehnuteľnosti podielové spoluvlastníctvo. Pre nenastúpenie tejto domnienky nemôže postačovať len samotné uzatvorenie dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nakoľko pripustenie takéhoto záveru by znamenalo, že zaniknuté, avšak nevyporiadané bezpodielové spoluvlastníctvo manželov by mohlo existovať neurčite dlho. Takýto stav by bol však neúnosný z pohľadu právnej istoty.

Správny orgán na úseku katastra je orgánom štátnej správy, ktorému sa však rozsudok o rozvode manželstva nedoručuje. Z uvedeného preto vyplýva, že v katastri nehnuteľností nie je zmienka o tom, že bývalí manželia sú už napr. rozvedení a koľko od rozvodu uplynulo času, čo má však zásadný vplyv na režim medzi (bývalými) manželmi. Je to práve z toho dôvodu, či sa do troch rokov od právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva ešte jedná o nevyporiadané bezpodielové spoluvlastníctvo, alebo po uplynutí troch rokov od rozvodu už ide o podielové spoluvlastníctvo. Uvedená skutočnosť má negatívny vplyv aj na hodnovernosť a záväznosť údajov katastra nehnuteľností a môže pôsobiť mäťúco. Z uvedeného preto vyplýva, že ak bola medzi (bývalými) manželmi uzatvorená dohoda vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, mala by byť aj predložená na kataster nehnuteľností, aby sa jej obsah mohol pretaviť aj do vecnoprávnych účinkov predmetnej dohody.

Ako bolo v predmetnom rozsudku ďalej uvedené, pod vyporiadaním bezpodielového spoluvlastníctva manželov dohodou treba v zmysle § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka rozumieť nielen uzavretie takejto dohody, ale aj podanie návrhu na vklad na jej základe a to v lehote troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Na druhej strane nie je na mieste súčasne trvať aj na zavkladovaní predmetnej dohody v trojročnej lehote, pretože pokiaľ zákon za postačujúce považuje podanie návrhu na súd v tejto lehote, nie je dôvod nepriznať ekvivalentný právny následok aj podaniu návrhu na vklad.²⁶

Vzhľadom na skutočnosť, že neexistuje všeobecná povinnosť podať návrh na vklad v určitej lehote (ani trojročnej),²⁷ obligačnoprávne účinky zmluvy sa prejavujú prostredníctvom jej účinnosti. Spojenie účinkov dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva s vkladom do katastra je v uvedenom prípade odôvodnené práve tým, že iba v tomto jedinom prípade možno návrh na vklad za účelom dosiahnutia zamýšľaného účinku – a to vydania rozhodnutia o povolení vkladu, podať relevantne iba v lehote troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva. Následne by už návrh na vklad s požadovaným účinkom, t. j. vydaním rozhodnutia o povolení vkladu nemohol byť úspešne podaný a zároveň by nebolo možné hovoriť ani o viazanosti účastníka dohody jej obsahom. Nepodanie návrhu na vklad dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva v trojročnej lehote od zániku manželstva možno preto konkludentne vyhodnotiť ako uzrokovanie s tým, že zamýšľané vecnoprávne účinky dohody nenastanú a k vyporiadaniu zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva dôjde nastúpením zákonnej domnienky, ustanovenej v § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka a predmetná nehnuteľnosť/nehuteľnosti sa stanú predmetom podielového spoluvlastníctva.

Najvyšší správny súd SR v predmetnom rozsudku objasnil aj problematiku podania návrhu na vklad za zomretého účastníka zmluvy, ktorá mala byť predmetom návrhu na vklad a uviedol, že podanie návrhu na vklad za zomretého účastníka vkladovej zmluvy jeho dedičom je prípustné len vtedy, ak je nesporná viazanosť dediča prejavom vôle poručiteľa. Tým že poručiťel

26 pozri Fečík, M., Jakubáč, R. Katastrálny zákon. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 367

27 pozri Fečík, M., Jakubáč, R. Katastrálny zákon. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 237

nepodal návrh na vklad na podklade dohody o vyporiadaní (bez)podielového spoluvlastníctva v trojročnej lehote od zániku manželstva, návrh na vklad nepodala ani druhá účastníčka dohody, bola z ich strany konkludentne vyjadrená vôľa, aby vecnoprávne účinky danej dohody nenastali a aby došlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov nastúpením zákonnej domnienky vyporiadania podľa § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka.

Najvyšší správny súd SR v závere rozsudku uviedol, že zamietnutie návrhu na vklad príslušným okresným úradom, katastrálnym odborom v spojení s odvolacím rozhodnutím žalovaného (nariadeného správneho orgánu) bolo správne a preto z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia zo strany krajského súdu bol jeho rozsudok zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 31S/62/2022 zo dňa 26. 7. 2022, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 25. 8. 2022 podanú žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia zamietol a v plnom rozsahu sa stotožnil so závermi a záväzným právnym názorom kasačného súdu. V závere rozsudku bolo uvedené, že na podklade dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, uzavretej dňa 5. 7. 2014 nebol správny orgán prvého stupňa oprávnený rozhodnúť o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, nakoľko návrh na vklad bol podaný až dňa 16. 5. 2017, teda po uplynutí troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré uplynuli dňom 7. 5. 2015. V dôsledku nastúpenia zákonnej domnienky vyporiadania v zmysle § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka vzniklo k vyporiadavanej nehnuteľnosti podielové spoluvlastníctvo s výškou spoluvlastníckeho podielu 1/2 u každého z bývalých manželov, ktoré následne nemohlo byť predmetom vyporiadania na základe dohody. Povoleniu vkladu bránila v danom prípade aj tá skutočnosť, že návrh na vklad nebol riadne podaný. Z uvedených dôvodov bolo preto rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vklad vydané v súlade s § 31 ods. 3 katastrálneho zákona.²⁸ ■

28 Pozri bližšie celé odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 31S/62/2022 zo dňa 2. 7. 2022

RESUMÉ

Účinky dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov v katastrálnej praxi

Autorka v článku poukázala na účastníctvo v konaní o návrhu na vklad, ako aj na nutnosť rozlišovania uzatvorenia dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov v lehote 3 rokov od zániku manželstva a po uplynutí tejto lehoty. Uplynutie tejto prekluzívnej lehoty má vplyv na to, či správny orgán na úseku katastra nehnuteľností rozhoduje o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo podielového spoluvlastníctva.

SUMMARY

Effects of Marital Property Settlement Agreements in Cadastral Practice

The author deals with the parties' involvement in the proceedings concerning the application for the registration of title in the Land and Property Registry, as well as with the need to distinguish between the conclusion of a marital property settlement agreement within 3 years from the termination of marriage and after the expiry of this 3-years' period. The expiry of this limitation period has an impact on whether the administrative land registry authority decides on the settlement of marital property or joint property ownership.

ZUSAMMENFASSUNG

Auswirkungen der Vereinbarung über die Auseinandersetzung der ehelichen Gütergemeinschaft in der katastralen Praxis

Die Verfasserin des Artikels hat auf die Beteiligung am Verfahren zum Einverleibungsantrag sowie darauf hingewiesen, dass es erforderlich ist zu unterscheiden, ob die Vereinbarung zur Auseinandersetzung der ehelichen Gütergemeinschaft in einer Frist von 3 Jahren nach der Auflösung der Ehe oder nach dem Ablauf dieser Frist abgeschlossen wurde. Der Ablauf dieser Präklusivfrist hat Auswirkungen darauf, ob die Verwaltungsbehörde – das Liegenschaftskataster (Grundbuch) über die Auseinandersetzung einer ehelichen Gütergemeinschaft oder über die Auseinandersetzung einer anteillosen Gütergemeinschaft zu entscheiden hat.

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho súdu SR

Právna otázka relevantná v dovolacom konaní v zmysle § 421 CSP

Z hľadiska § 421 CSP môže byť relevantná len otázka právna (nie skutková), ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie však právna otázka, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (§ 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej – s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci – zároveň platí, že ak by, naopak, bola vyriešená správne, súdy (alebo prinajmenšom ten z nich, ktorý rozhodol v druhej inštancii) by nevyhnutne rozhodli (rozhodol) inak – teda spôsobom pre dovolateľa priaznivejším.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. júna 2022
sp. zn. 9Cdo/188/2020

Dotknuté ustanovenia:

- § 420 písm. f), § 421 ods. 1 písm. a), § 432 ods. 1 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z.

V konaní o určenie neplatnosti výpovede a náhradu mzdy okresný súd zamietol žalobu, na základe ktorej sa žalobca domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru k verejnej vysokej škole. Žalobca pracoval u žalovanej na základe pracovnej zmluvy uzavretej na dobu neurčitú ako docent. V nadväznosti na rozhodnutie rektora o znížení počtu zamestnancov došlo na vysokej škole k zrušeniu 1 pracovného miesta docenta a žalobcovi bola následne daná výpoveď z pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce z dôvodu nadbytočnosti. Krajský súd na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Jeho prípustnosť vymedzil § 420 písm. f) CSP¹ a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.² Podľa názoru žalobcu žalovaná v konaní riadne neprekázala splnenie ponukovej povinnosti (povinnosti ponúknuť zamestnancovi inú vhodnú prácu), pričom súd vykonané dokazovanie vyhodnotil nedostatočne, dospel k nesprávnym právnym záverom a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Preto navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd ako súd dovolací dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uviedol nasledovné:

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť

1 Podľa § 420 písm. f) CSP:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

2 Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP:

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

Dovoláním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v danom prípade prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP nevyplýva, v dôsledku čoho najvyšší súd dovolanie žalobcu v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.³

Žalobca prípustnosť dovolania vyvodzuje aj z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka), ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie právna otázka, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (§ 432 ods. 1 CSP)⁴ a pri ktorej – s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) – zároveň platí, že ak by, naopak, bola vyriešená správne, súdy (alebo prinajmenšom ten z nich, ktorý rozhodol v druhej inštancii) by nevyhnutne rozhodli (rozhodol) inak – teda spôsobom pre dovolateľa priaznivejším.

Pri formulácii právnej otázky (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné mať na zreteli, aby zároveň bola vymedzená aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej právnej otázke skutočne existuje alebo neexistuje ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu.

Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky.

Dovolací súd v danom prípade nezistil, že by došlo k dovolateľom namietanému (vymedzenému) odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

Vzhľadom na to, že k náležitému vymedzeniu odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v danom prípade nedošlo, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustné, a preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.⁵

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

3 Podľa § 447 písm. c) CSP:

Dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

4 Podľa § 432 ods. 1 CSP:

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

5 Podľa § 447 písm. f) CSP:

Dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Hodinová sadzba odmeny za právne služby advokáta ako nekalá zmluvná podmienka

1. Článok 4 ods. 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011, sa má vykladať v tom zmysle, že pod toto ustanovenie patrí podmienka zmluvy o poskytovaní právnych služieb uzatvorenej medzi advokátom a spotrebiteľom, ktorá určuje cenu za poskytované služby podľa zásady hodinovej sadzby.

2. Článok 4 ods. 2 smernice 93/13, zmenenej smernicou 2011/83, sa má vykladať v tom zmysle, že podmienka zmluvy o poskytovaní právnych služieb uzatvorenej medzi advokátom a spotrebiteľom, ktorá stanovuje cenu týchto služieb podľa zásady hodinovej sadzby bez toho, aby boli spotrebiteľovi pred uzatvorením zmluvy oznámené informácie, ktoré mu umožnia prijať jeho rozhodnutie s obozretnosťou a úplnou znalosťou finančných dôsledkov, ktoré uzatvorenie tejto zmluvy prinesie, nespĺňa požiadavku jasného a zrozumiteľného formulovania v zmysle tohto ustanovenia.

3. Článok 3 ods. 1 smernice 93/13, zmenenej smernicou 2011/83, sa má vykladať v tom zmysle, že podmienka zmluvy o poskytovaní právnych služieb uzatvorenej medzi advokátom a spotrebiteľom, ktorá podľa zásady hodinovej sadzby stanovuje cenu týchto služieb, a ktorá teda patrí do hlavného predmetu tejto zmluvy, sa nemá považovať za nekalú len z dôvodu, že nespĺňa požiadavku transparentnosti stanovenú v článku 4 ods. 2 tejto smernice v znení zmien, pokiaľ členský štát, ktorého vnútroštátne právo sa uplatňuje na dotknutú zmluvu, v súlade s článkom 8 uvedenej smernice v znení zmien, výslovne nestanovil, že kvalifikácia nekalej podmienky vyplýva len zo samotného tohto dôvodu.

4. Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13, zmenenej smernicou 2011/83, sa majú vykladať v tom zmysle, že ak zmluva o poskytovaní právnych služieb uzavretá medzi advokátom a spotrebiteľom nemôže naďalej existovať po odstránení podmienky vyhlásenej za nekalú, ktorá stanovuje cenu služieb podľa zásady hodinovej sadzby, a ak tieto služby boli poskytnuté, tieto ustanovenia nebránia tomu, aby vnútroštátny súd rozhodol o obnovení situácie, v ktorej by sa spotrebiteľ nachádzal v prípade neexistencie tejto podmienky, aj keby to viedlo k tomu, že poskytovateľ nedostane žiadnu odmenu za svoje služby. Za predpokladu, že by vyhlásenie neplatnosti zmluvy v celom jej rozsahu vystavilo spotrebiteľa obzvlášť nepriaznivým dôsledkom, čo musí overiť vnútroštátny súd, tieto ustanovenia nebránia tomu, aby vnútroštátny súd napravil neplatnosť uvedenej podmienky tým, že ju nahradí dispozitívnym, alebo v prípade dohody zmluvných strán uvedenej zmluvy, uplatniteľným ustanovením vnútroštátneho práva. Naopak, tieto ustanovenia bránia tomu, aby vnútroštátny súd nahradil zrušenú nekalú podmienku súdnym odhadom výšky odmeny dlžnej za uvedené služby.

Rozsudok Súdneho dvora z 12. januára 2023 vo veci C-395/21, D. V. (odmeny advokáta – zásada hodinovej sadzby) – ECLI:EU:C:2023:14

Prejudiciálne otázky litovského súdu upriamili pozornosť na skutočnosť, že aj zmluva o poskytovaní právnych služieb advokátom je spotrebiteľskou zmluvou a vzťahuje sa na ňu právna úprava o nekalých zmluvných podmienkach, ktorá sa odvíja od smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 (ďalej len „smernica 93/13“). Podstatou týchto otázok je zistenie, či zmluvné ustanovenie obsiahnuté v zmluve o poskytovaní právnych služieb stanovujúce odmenu vo výške 100 eur za každú hodinu konzultácie, alebo poskytovania právnych služieb v prospech klienta, pričom časť uvedenej odmeny sa zaplatí dodatočne po predložení faktúry za právne služby advokátom, je možné považovať za nekalú zmluvnú podmienku a aké dôsledky z toho plynú.

Podľa článku 4 ods. 2 smernice 93/13 sa hodnotenie nekalej povahy zmluvných podmienok nevzťahuje na definíciu hlavného predmetu zmluvy ani na primeranosť ceny a úhrady za tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom, pokiaľ sú tieto podmienky jasné a zrozumiteľné.¹ Vzniká teda otázka, či sa má zmluvná podmienka určujúca cenu za poskytované právne služby podľa zásady hodinovej sadzby považovať za súčasť hlavného predmetu zmluvy, čo by znamenalo, že sa bude skúmať len jej jasnosť a zrozumiteľnosť. Vychádzajúc zo svojej predchádzajúcej judikatúry Súdny dvor pripomenul, že pojem „hlavný predmet zmluvy“ je autonómnym pojmom práva Európskej únie a vyžaduje samostatný a jednotný výklad zohľadňujúci kontext a cieľ sledovaný smernicou 93/13,² pričom pod tento pojem Súdny dvor zaraďuje tie zmluvné podmienky, ktoré upravujú základné plnenia danej zmluvy a ktoré túto zmluvu charakterizujú.³ Podľa Súdneho dvora zmluvná podmienka upravujúca odmenu za právne služby definuje samotnú podstatu zmluvného vzťahu vyznačujúceho sa poskytovaním právnych služieb za odplatu a preto patrí pod pojem hlavný predmet zmluvy.

To teda znamená, že je pri tejto zmluvnej podmienke určujúcej cenu za poskytované právne služby potrebné v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 93/13 skúmať, či spĺňa požiadavku jasného a zrozumiteľného formulovania. Táto požiadavka podľa doterajšej judikatúry Súdneho dvora znamená, že zmluvná podmienka musí byť formulovaná tak, aby bol spotrebiteľ schopný na základe presných a zrozumiteľných kritérií posúdiť ekonomické dôsledky, ktoré preňho z uzavretej zmluvy vyplývajú. Potrebné informácie musí mať spotrebiteľ pred uzavretím zmluvy.⁴ Uvedené podmienky však nie sú splnené v prípade spotrebiteľskej zmluvy obsahujúcej len informáciu, že odmena poskytovateľa právnych služieb dosahuje 100 eur za každú hodinu poskytnutých právnych služieb. V takom prípade nemôže priemerný spotrebiteľ, ktorý je riadne informovaný a primerane pozorný a obozretný, posúdiť finančné dôsledky plynúce zo spotrebiteľskej zmluvy (v tomto prípade zo zmluvy o poskytovaní právnych služieb), teda celkovú sumu, ktorú má za právne služby zaplatiť. Neznamená to, že poskytovateľ služieb musí spotrebiteľovi dať informáciu o konečných finančných dôsledkoch, keďže tie závisia od budúcich nepredvídateľných udalostí nezávisiacich od vôle poskytovateľa služieb. Musí však spotrebiteľovi pred uzavretím zmluvy poskytnúť informácie o možnosti, že k takým udalostiam dôjde a o dôsledkoch spojených s týmito udalosťami, aby mohol spotrebiteľ prijať obozretné rozhodnutie o uzavretí zmluvy. Spotrebiteľovi musí byť umožnené posúdiť približné celkové náklady za poskytnuté služby. Súdny dvor príkladmo uvádza, že spotrebiteľ by mal mať informáciu o odhade predvídateľného alebo minimálneho počtu hodín potrebných na poskytnutie danej služby, alebo by zmluva mala obsahovať záväzok zaslať v primeraných intervaloch faktúry alebo pravidelné správy uvádzajúce počet odpracovaných hodín. Konečné posúdenie, či zmluvné ustanovenie o cene za poskytnuté služby zodpovedá požiadavke jasnosti a zrozumiteľnosti, vykoná samozrejme vnútroštátny súd, nie Súdny dvor.

Podľa smernice 93/13 nedodržanie jasnosti a zrozumiteľnosti pri formulovaní zmluvnej podmienky ešte samo o sebe neznamená, že ide o nekalú zmluvnú podmienku. Požiadavka jasnosti a zrozumiteľnosti predstavuje len jednu zo skutočností, ktoré sa overujú pri skúmaní nekalosti zmluvnej podmienky. Podľa článku 8 smernice 93/13 však môže členský štát zabezpečiť aj vyššiu úroveň ochrany spotrebiteľa v porovnaní so smernicou 93/13. Túto možnosť využila Litovská republika, keď v Občianskom zákonníku stanovila, že nedodržanie požiadavky jasnosti a zrozumiteľnosti spôsobuje automaticky nekalosť dotknutej zmluvnej podmienky.

Čiže, ak litovský súd označí konkrétnu zmluvnú podmienku za rozpornú s požiadavkou jasnosti a zrozumiteľnosti, tak pôjde súčasne o nekalú zmluvnú podmienku. V zmysle smernice 93/13 nekalá zmluvná podmienka nemôže byť pre spotrebiteľa záväzná, pričom však zmluva

1 Slovenská verzia článku 4 ods. 2 smernice 93/13 nezodpovedá úplne iným jazykovým verziám, keď opomína požiadavku jasnosti podmienky.

2 Rozsudok Súdneho dvora z 20. septembra 2017, Andriuc a i., C-186/16, EU:C:2017:703, bod 34.

3 Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-186/16, už citovaný, body 35 a 36.

4 Rozsudok Súdneho dvora z 9. júla 2020, Ibercaja Banco, C-452/18, EU:C:2020:536, bod 47.

obsahujúca nekalú zmluvnú podmienku by mala v zásade naďalej existovať. Musí sa navrátiť právna a skutková situácia, v ktorej by sa spotrebiteľ nachádzal, ak by táto nekalá podmienka neexistovala,⁵ teda by malo dôjsť k oslobodeniu spotrebiteľa od povinnosti zaplatiť odmenu stanovenú na základe nekalej podmienky. Litovský súd však tvrdí, že dotknuté zmluvy o poskytovaní právnych služieb nemôžu bez ustanovenia o určení ceny za poskytnuté služby naďalej existovať a súčasne nie je možné obnoviť situáciu, v ktorej by sa spotrebiteľ nachádzal v prípade neexistencie predmetnej nekalej podmienky, keďže spotrebiteľ už mal prospech z poskytnutých právnych služieb. Súdny dvor v tejto situácii konštatoval, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 nebráni vyhláseniu neplatnosti zmlúv o poskytnutí právnych služieb napriek tomu, že v konečnom dôsledku poskytovateľ služby nedostane za už poskytnutú službu žiadnu odmenu. Možnosť vyhnúť sa vyhláseniu neplatnosti zmluvy tým, že vnútroštátny súd sám nahradí neplatnú nekalú zmluvnú podmienku dispozitívnym ustanovením vnútroštátneho práva, má vnútroštátny súd iba vo výnimočnom prípade, ak by vyhlásenie neplatnosti spotrebiteľských zmlúv vystavilo spotrebiteľa obzvlášť nepriaznivým dôsledkom (napr. právna neistota spotrebiteľa súvisiaca s možnosťou požadovať odmenu za poskytnuté služby na inom právnom základe, ako bola zmluva vyhlásená za neplatnú, alebo ovplyvnenie platnosti a účinnosti úkonov uskutočnených na základe zmluvy vyhlásenej za neplatnú). Vnútroštátny súd však v žiadnom prípade nemôže dopĺňať spotrebiteľské zmluvy svojím vlastným odhadom týkajúcim sa výšky odmeny za už poskytnuté služby. Takáto právomoc by totiž mohla ohroziť dosiahnutie cieľa článku 7 smernice 93/13, keď by poskytovatelia služieb boli v pokušení použiť nekalé podmienky s vedomím, že aj keby boli vyhlásené za neplatné, vnútroštátny súd by mohol v nevyhnutnom rozsahu spotrebiteľskú zmluvu doplniť.⁶

Rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

*Ústav medzinárodného práva a európskeho práva
UPJŠ v Košiciach, Právnická fakulta*

5 Rozsudok Súdneho dvora z 31. mája 2018, Sziber, C-483/16, EU:C:2018:367, bod 34.

6 Rozsudok Súdneho dvora z 18. novembra 2021, A. S. A., C-212/20, EU:C:2021:934, bod 69.

Advokácia v spomienkach advokátov

Predsedníctvo SAK dáva do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici komory sú k dispozícii posledné výtlačky **representatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe**, ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii v časovom horizonte od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Oznámenie SAK o povinných platbách advokátov

Dovoľujeme si Vás požiadať o dodržanie účtovných údajov uvedených pri jednotlivých platbách z dôvodu ich presnej identifikácie. Bankové účty má komora zriadené v 365 banke, a. s.

I. Príspevok na činnosť komory za rok 2023

- advokát aktívne vykonávajúci advokáciu: **417 eur**
- advokát s pozastaveným výkonom advokácie (počas celého roka): **208,50 eur**
- splatnosť: **do 30. apríla 2023**
- IBAN: **SK60 6500 0000 0000 2031 8155**
- BIC: **POBNSKBA**
- variabilný symbol: **registračné číslo advokáta**
- špecifický symbol: **2023**

Pri platbách zo zahraničia prosíme uviesť do poznámky **priezvisko, registračné číslo a rok 2023**.

II. Príspevok do sociálneho fondu komory za rok 2023

- advokát aktívne vykonávajúci advokáciu: **17 eur**
- advokát s pozastaveným výkonom advokácie: **17 eur**
- splatnosť: **do 30. apríla 2023**
- IBAN: **SK63 6500 0000 0000 2031 8198**
- BIC: **POBNSKBA**
- variabilný symbol: **registračné číslo advokáta**
- špecifický symbol: **2023**

Pri platbách zo zahraničia prosíme uviesť do poznámky **priezvisko, registračné číslo a rok 2023**.

Uhradte príspevky jednoducho a priamo na webovej stránke komory v časti *Pre členov – Platby – Platby na úhradu*.

Presmerovanie tu →

VÝPOČTOVÝ ZÁKLAD

Podľa vyjadrenia Štatistického úradu Slovenskej republiky bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR v I. polroku 2022

1 252 eur

V zmysle príslušných ustanovení vyhlášky a pre ľahšiu orientáciu ďalej uvádzame zlomky výpočtového základu:

- 1/6 výpočtového základu, t. j. **208,67 eur**
[§ 11 ods. 3 a 4, prvá veta; § 12 ods. 3 písm. c) vyhlášky]
- 1/8 výpočtového základu, t. j. **156,50 eur**
[§ 12 ods. 3 písm. b) vyhlášky]
- 1/12 výpočtového základu, t. j. **104,33 eur**
[§ 12 ods. 3 písm. a) vyhlášky]
- 1/13 výpočtového základu, t. j. **96,31 eur**
(§ 11 ods. 1 vyhlášky; § 11 ods. 4 druhá veta)
- 1/24 výpočtového základu, t. j. **52,17 eur**
(§ 12 ods. 1 a 2 vyhlášky)
- 1/60 výpočtového základu, t. j. **20,87 eur**
(§ 17 ods. 1 vyhlášky)
- 1/100 výpočtového základu, t. j. **12,52 eur**
(§ 16 ods. 3 vyhlášky)

Výška výpočtového základu na účely výpočtu **tarifnej odmeny advokáta za zastupovanie klienta v trestnom konaní a v konaní o priestupkoch** je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok kalendárneho roka, ktorý o tri roky predchádza roku určujúcemu výpočtový základ podľa odseku 3 (§ 1 ods. 4 vyhlášky). Výška výpočtového základu na rok 2020 je

1 062 eur

Uvádzame zlomky výpočtového základu:

- 1/6 výpočtového základu, t. j. **177 eur**
[§ 12 ods. 3 písm. c) vyhlášky]
- 1/8 výpočtového základu, t. j. **132,75 eur**
[§ 12 ods. 3 písm. b) vyhlášky]
- 1/12 výpočtového základu, t. j. **88,50 eur**
[§ 12 ods. 3 písm. a) vyhlášky]
- 1/24 výpočtového základu, t. j. **44,25 eur**
(§ 12 ods. 1 a 2 vyhlášky)
- 1/60 výpočtového základu, t. j. **17,70 eur**
(§ 17 ods. 1 vyhlášky)
- 1/100 výpočtového základu, t. j. **10,62 eur**
(§ 16 ods. 3 vyhlášky)

Správy a udalosti

Slovenská advokátska komora a Únia podnikových právnikov SR uzatvorili dohodu o spolupráci

Slovenská advokátska komora (SAK) a Únia podnikových právnikov (ÚPP) SR podpísali 12. januára 2023 dohodu o vzájomnej spolupráci. Predmetom dohody je celkovo päť oblastí. Okrem všeobecných konzultácií ide v prvom rade o spolupráci v oblasti vzdelávania. Strany sa v rámci nej dohodli napríklad na vzájomnom pozývaní expertov z oboch organizácií ako prednášajúcich na nimi organizované vzdelávacie podujatia. V oblasti právneho štátu sa strany dohodli na možnosti spolupráce pri pripomienkovaní návrhov zákonov s dosahom na podnikateľské a právne prostredie, a to s cieľom posilňovať ochranu princípov *rule of law* a predvídateľnosti práva. Špecifickou oblasťou je záujem spolupracovať pri podpore rozvoja súkromného rozhodcovského konania, osobitne na platforme Rozhodcovského súdu SAK, ktorý ponúka rýchlu a profesionálnu alternatívu všeobecných súdov pri rozhodovaní obchodných sporov. V neposlednom rade sa strany dohodli aj na praktickej spolupráci pri uznávaní praxe podnikového právnika do praxe advokátskeho koncipienta. Zákon o advokácii aj interné predpisy SAK totiž umožňujú v čiastočnom rozsahu započítať do praxe potrebnej na výkon advokácie aj inú právnu prax.

„Slovenská advokátska komora a Únia podnikových právnikov SR plnia rozličné úlohy. Podpísaná dohoda však svedčí o tom, že v základných otázkach právneho štátu a témy poskytovania profesionálnych právnych služieb zdieľame rovnaké hodnoty. Na našu spoluprácu sa preto veľmi teším a verím, že prinesie dobré výsledky pre celé právne prostredie,“ povedal predseda SAK M. Puchalla. Podpis dohody podľa neho reflektuje osvedčenú spoluprácu medzi množstvom odborníkov z radov podnikových právnikov a advokátmi pri poskytovaní právnych služieb firemnému sektoru.

„Teší nás, že rozvíjame väzby s kolegami z rôznych právnických profesií. Dvojnásobnú radosť mám v prípade Slovenskej advokátskej komory, pretože spolupráca podnikových právnikov a advokátov vždy bola, je a bude veľmi úzka a intenzívna. Rovnako ako profesijné prechody medzi týmito dvoma postaveniami,“ uviedol predseda ÚPP SR Marián Cesnek.

Stretnutie s riaditeľkou Centra právnej pomoci

Dňa 13. januára 2023 sa uskutočnilo druhé bilaterálne stretnutie medzi Slovenskou advokátskou komorou a Centrom právnej pomoci na úrovni vedenia inštitúcií, čím sa nadviazalo na témy, ktoré boli predmetom diskusie v auguste 2022. Riaditeľka Zuzana Številová privítala podpredsedníčku SAK Alexandru Čížmárikovú a členku predsedníctva Zuzanu Čížovú a vyzvala ich na komunikovanie problémov, ktoré advokáti ustanovení Centrom právnej pomoci vnímajú pri poskytovaní právnych služieb. Zástupkyne SAK identifikovali viaceré praktické problémy spojené so získavaním odmeny za poskytovanie právnych služieb, poukázali na odporúčania CCBE k poskytovaniu právnej pomoci, ako aj na osvedčenú prax v iných štátoch. Ďalšou témou bol nový informačný systém CPP, ktorý bude prechádzať fázou testovania aj za účasti advokátov. Obe strany diskutovali o zámere novely zákona o právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi. Diskusia sa dotkla aj poskytovania právnych služieb ukrajinským občanom. Slovenská advokátska komora sa pravidelne zúčastňuje na zasadnutí Rady Centra právnej pomoci prostredníctvom svojej zástupkyne JUDr. Márie Chrenkovej.

Stanovisko SAK k plánovanej novele zákona o právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi

Ministerstvo spravodlivosti SR zverejnilo predbežnú informáciu k zámeru novely zákona o právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, ku ktorej sa do 18. januára mohli vyjadriť zainteresované subjekty. Slovenská advokátska komora prejavila záujem zapojiť sa do prípravy novely zákona formou pripomienok, resp. účasti v pracovnej skupine pripravujúcej znenie navrhovanej novely. Advokátsky stav je neodmysliteľnou súčasťou systému právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi. Systém bezplatnej právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi je však zodpovednosťou štátu, a preto vyžaduje aj primeranú odmenu za vykonanú prácu. Právna pomoc je základným nástrojom na zabezpečenie prístupu k spravodlivosti a štáty by ju mali zaručiť vyčlenením dostatočných finančných prostriedkov, aby sa zaručilo, že žiadna osoba, ktorá má nárok na právnu pomoc, nezostane bez nej. Predpisy upravujúce sadzby poplatkov a iné podmienky odmeňovania právnej pomoci by mali podliehať pravidelnej revízii, ktorá zohľadňuje také faktory, ako inflácia, zmeny v životných nákladoch a poskytovaní príslušnej služby, problémy ovplyvňujúce existujúci systém atď. Pokiaľ ide o poznatky a potreby, ktoré priniesla aplikačná prax, dochádza k viace-

rým nežiaducim javom, ktoré sťažujú prácu advokáta pre osoby v materiálnej núdzi. Slovenská advokátska komora identifikovala problémy spojené s vymáhaním pohľadávky, uplatnením práva na náhradu trov, vyčíslením náhrady trov, priznaním náhrady trov a otázkou preddavku. Návrh zákona by mal byť zverejnený v apríli 2023.

Odborná diskusia poradného zboru k rekodifikácii práva obchodných spoločností

V priestoroch Justičnej akadémie SR v Omšeni sa v dňoch 17. a 18. januára 2023 stretli členovia poradného zboru ministra spravodlivosti k rekodifikácii práva obchodných spoločností, aby sa venovali celodennej odbornej diskusii k návrhom zmien. Na rokovaní sa zúčastnili zástupcovia SAK Ján Kutan, Michal Hulena a Lukáš Michálik s cieľom presadzovať zlepšovanie právneho a podnikateľského prostredia. Poradný zbor sa stretáva priebežne počas roka k čiastkovým témam, tentoraz sa v diskusii zameral najmä na špecifiká novo zavádzaného základného imania 1 euro v spojení so zodpovednosťou, respektíve ručením spoločníka za podkapitalizovanie spoločnosti pri jej vzniku, ako aj ďalšie otázky týkajúce sa obchodného podielu a jeho charakteristiky, či štatutárnych orgánov, a to v spojení s rekodifikáciou Občianskeho zákonníka. Výsledkom prác by mal byť predovšetkým nový Občiansky zákonník a Zákon o obchodných spoločnostiach a družstvách, ktorý bude vychádzať z Legislatívneho zámeru rekodifikácie práva obchodných spoločností, ktorý schválila vláda v roku 2021.

Vedenie SAK na tradičnom výročnom stretnutí s advokátmi v Bratislave a v Trnave

Po dvojročnej prestávke spôsobenej protipandemickými opatreniami členovia Predsedníctva SAK začali sériu pravidelných výročných prezenčných stretnutí s advokátmi v regiónoch – 25. januára v Bratislave a 26. januára v Trnave. Na organizácii podujatí sa podieľajú regionálni zástupcovia komory. Obsahom stretnutí je tradične odpočet činnosti za uplynulý rok 2022 pokiaľ ide o inštitucionálnu aktivitu, činnosť komory v regiónoch, zahraničnú aktivitu, legislatívnu aktivitu, plán činnosti na rok 2023 a zodpovedania otázok prítomných advokátov. Stretnutiu s advokátmi predchádza rokovanie predsedu SAK s predsedami krajských súdov a krajských prokuratúr v danom kraji.

Slovenská advokátska komora a Právnická fakulta Trnavskej univerzity uzatvorili dohodu o spolupráci

Slovenská advokátska komora a Právnická fakulta Trnavskej Univerzity v Trnave uzatvorili 26. januára 2023 dohodu o spolupráci. Hlavným predmetom dohody je vzájomná spolupráca v oblasti vzdelávania, vedy, výskumu a prípravy

absolventov práva na výkon ich budúcich povolání. Dohoda sa osobitne zameriava na klinické právne vzdelávanie, v rámci ktorého sa pod odborným dohľadom môžu uskutočňovať vybrané právno-aplikačné aktivity, ktoré nie sú právnym poradenstvom. Za Právnickú fakultu dohodu podpísala jej dekanica Andrea Olšovská, za SAK predseda Martin Puchalla.

Slovenská advokátska komora má obdobné dohody uzatvorené s právnickými fakultami v Bratislave a Košiciach. Táto forma spolupráce sa jednoznačne ukázala ako mimoriadne prínosná tak pre advokáciu ako i pre akademickú sféru.

„Veľmi ma teší, že sme dnes uzatvorili dobrú dohodu o spolupráci aj s Právnickou fakultou v Trnave. Teším sa na spoluprácu, ktorej cieľom sú nielen konkrétne vzdelávacie aktivity, ale najmä spoločný záujem posilňovať potrebné hodnotové vnímanie práva,“ povedal predseda SAK Martin Puchalla.

„Právnická fakulta považuje spoluprácu s partnermi, ktorí reprezentujú právnické profesie, za dôležitú. Tešíme sa uzatvoreniu dohody o spolupráci so SAK, ktorú vnímame ako významný krok prehlbujúci doterajšiu kooperáciu fakulty s členmi a regionálnymi zástupcami SAK. Záujem SAK o právnické vzdelávanie považujeme za prínosný a obohacujúci,“ dodala dekanica Právnickej fakulty Trnavskej univerzity profesorka Andrea Olšovská.

-mch-
Foto V. Zigo

Sledujte SAK na LinkedIn!

Dôležité informácie a aktuality z diania v advokácii a na komore: [linkedin.com/company/sak-sk](https://www.linkedin.com/company/sak-sk)

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory posledný raz v roku 2022 zasadlo **30. novembra – 1. decembra 2022** na Štrbskom Plese.

Na úvod odznali informácie ■ o účasti predsedu SAK na slávnostnom zhromaždení Slovenskej komory auditorov; ■ o rokovaní predstaviteľov hlavných justičných inštitúcií a následnej spoločnej výzve Najvyššieho súdu SR, Generálnej prokuratúry SR a Slovenskej advokátskej komory; ■ o návrhoch kandidátov komory na členov výberových komisií pre výberové konania na funkciu sudcov a predsedov súdov a o návrhoch kandidátov na členov skúšobných komisií na odborné justičné skúšky a ich náhradníkov; ■ o zasadnutiach pracovných skupín v rámci kolégia ministra spravodlivosti SR. Viac informácií je uvedených na webovej stránke komory v časti *Aktuality*.

Členovia P SAK vzali na vedomie informáciu v súvislosti s prihlasovaním advokátov na odber tlačenej formy *Bulletinu slovenskej advokácie*. Kancelária komory zverejnila v posledných číslach Bulletinu v predchádzajúcom roku a na webovej stránke objednávkový formulár na nahlásenie záujmu o formu odberu stavovského časopisu s tým, že **tlačenú verziu Bulletinu slovenskej advokácie budú počnúc číslom 1/2023 dostávať iba tí advokáti, ktorí si túto formu nahlásili do systému komory.**

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie ■ o rozporovom konaní na Úrade geodézie, kartografie a katastra SR; ■ o pripomienkach k návrhu novely Trestného zákona; ■ o pozmeňujúcom návrhu na zmenu Trestného poriadku v súvislosti s prehliadkami advokátskych kancelárií.

V kontexte elektronizácie výkonu advokácie predsedníctvo komory súhlasilo s **predĺžením spolupráce s externým IT odborným konzultantom** a vzalo na vedomie informácie o možnostiach obstarania registratúry komory.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie ■ o stretnutí regionálnych zástupcov; ■ o vzdelávacích podujatiach v Banskej Bystrici a v Nitre; ■ o pripravovaných kultúrno-spoločenských podujatiach v regiónoch v predvianočnom období, ktoré aktívne zabezpečovali regionálni zástupcovia. Určili moderátorov koncipientskych seminárov v I. polroku 2023 a vzali na vedomie informácie o **občasnej neúčasti advokátskych koncipientov v priebehu seminárov** a o vyvodení dôsledkov s tým súvisiacich a o **zmene miest konania koncipientskych seminárov v I. polroku 2023** z dôvodu rekonštrukcie hotela Sitno.

Predsedníctvo komory schválilo **zmenu normatívneho uznesenia o výške náhrad za administratívnu činnosť kancelárie komory** v časti týkajúcej sa vydávania preukazov (pozri Vestník čiastka 78).

V rámci ekonomických otázok členovia P SAK po oboznámení sa so správou k návrhu rozpočtu pre predsedníctvo komory a revíziu komisiu po intenzívnej diskusii schválili **rozpočet komory na rok 2023** v zmysle čiastkových úprav.

Predsedníctvo komory súhlasilo s uzatvorením **dodatku k zmluve o spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s.** s benefitmi pre advokátov a vzalo na vedomie informácie o prebiehajúcej **spolupráci so spoločnosťou Samsung** s benefitmi pre advokátov a o podaní **žiadosti o vydanie stavebného povolenia v súvislosti s pripravovanou rekonštrukciou budovy komory v Bratislave.**

Členovia P SAK sa venovali aj **činnosti odboru medzinárodných vzťahov.** Vzali na vedomie správy ■ o diani na pôde CCBE; ■ zo zasadnutia Európskej justičnej siete k problematike poskytovania právnej pomoci; ■ z konferencie Rudolf Slánský a spol. organizovanej Českou advokátskou komorou a ■ z ostatných podujatí s medzinárodným prvkom.

V novom roku sa Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory prvýkrát stretlo **12. januára 2023 v Bratislave.**

Predsa SAK v správe informoval o **seminári venovanom 30. výročiu obnovenia ústavného súdництва a spomienke na Ústavný súd ČSFR** a o **spoločnom vyhlásení právnických fakúlt k trestnému právu.**

Členovia predsedníctva sa oboznámili s pripomienkami pracovnej skupiny pre trestné právo pôsobiacej v rámci SAK k **novele Trestného poriadku** a s výsledkami rozporového konania k **novele Trestného zákona**, odsúhlasili **stanovisko SAK k zverejňovaniu osobných údajov vo verejných registroch v nadväznosti na rozsudok Súdneho dvora EÚ.** Vzali na vedomie ■ informácie o stretnutí poradného zboru Ministerstva spravodlivosti SR k **návrhu úpravy spoločnosti s ručením obmedzeným; ■ o novele zákona o konkurze a reštrukturalizácii** a ■ o **novole zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.**

Predsedníctvo komory súhlasilo s **vydávaním druhého páru certifikátov na nosič pre jedného advokáta, ktorý už disponuje platnými certifikátmi,** a vzalo na vedomie informácie o **legislatívnom zámere zákona o e-governmente** v súvislosti s vývojom zaručených konverzií a pravidelný **status report externého IT odborného poradcu.**

Členovia P SAK vzali na vedomie **odporúčania pracovnej skupiny pre veci advokátske k zmene vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb** a informácie o ďalších spracovaných **témach v rámci soft law** (konanie v rozpore so záujmami klienta a miesto výkonu koncipientskej praxe), ktoré budú uverejnené na webovej stránke komory.

Predsedníctvo komory súhlasilo s **aktualizáciou programov cyklického vzdelávania advokátskych koncipientov v roku 2023,** schválilo **aktualizovaný zoznam tém a lektorov tzv. vzdelávacích stried v roku 2023** a vzalo na vedomie informáciu o tretích **Bratislavských advokátskych debatkách** v decembri 2022.

V rámci ekonomických otázok sa predsedníctvo komory oboznámilo s **finálnym znením dodatku k poisťnej zmluve pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie** v pokračujúcom zmluvnom vzťahu s Kooperatíva poisťovní, a. s. Vienna Insurance Group s tým, že doba poistenia je tri roky a boli dohodnuté výhodnejšie sadzby poistného pre právnické osoby poskytujúce právne služby. Vzalo na vedomie informáciu o **stave pôžičiek poskytnutých začínajúcim advokátom k 31. decembru 2022 a aktuálny zoznam neplatičov príspevku na činnosť SAK za rok 2022**.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie ■ o **personálnych zmenách v odvolacej disciplinárnej komisii** s tým, že po zániku funkcie JUDr. Janča, PhD., MPH a JUDr. Šišku na miesto riadnych členiek nastúpili JUDr. Chrenková a JUDr. Mitterpachová, PhD. a náhradnými členmi sa stali JUDr. Staněk a JUDr. Zelenay; ■ o **personálnych zmenách v orgánoch Nadácie slovenskej advokácie** s tým, že po zániku funkcie JUDr. Karasa, PhD. a JUDr. Janča, PhD., MPH sa členmi dozornej rady stali JUDr. Čižmárik a Mgr. Mazanec; ■ o podpísaní **memoranda o spolupráci s Úniou podnikových právnikov SR** (viac na s. 48); ■ o **zasadnutí Rady Centra právnej pomoci** a o **zasadnutí komisie pre veci koncipientske**. Súhlasili s tým, že s účinnosťou od 1. januára 2023 bude **regionálna kancelária komory v Košiciach** vykonávať činnosť ako **samostatný odbor**. Za **novú členku pracovnej skupiny pre súkromné právo** vymenovali JUDr. Rafajovú. Vzali na vedomie informácie o **stave konaní v statusových veciach advokátov a advokátskych koncipientov**, v ktorých je komora účastníkom, ako aj informácie o **stave vymáhania pohľadávok komory**.

Členovia P SAK vzali na vedomie informáciu ■ o príprave **správy o stave právneho štátu na Slovensku**; ■ o **rozhodnutí Súdneho dvora EÚ týkajúcom sa ochrany profesijného tajomstva advokátov**; ■ o **seminári na tému Strategické žaloby proti účasti verejnosti (Anti-SLAPP)**.

Predsedníctvo SAK na oboch rokovaní schválilo **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami**. Rozhodovalo

o žiadostiach súvisiacich s **matrikou advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností**.
-km-

Pýta(j)te sa predsedníctva

Môže obchodná spoločnosť založená podľa § 15 zákona o advokácii (s. r. o.) požiadať o priznanie štatútu registrovaného sociálneho podniku?

Poskytovanie spoločensky prospešnej služby tak, ako ju definuje zák. č. 112/2018 Z. z., nie je v súlade s účelom výkonu advokácie. Výkon advokácie má jasne stanovené pravidlá, ktoré nie sú zlučiteľné s priznaním štatútu registrovaného sociálneho podniku. Jedinou činnosťou a účelom spoločnosti s ručením obmedzeným založenej podľa zákona o advokácii môže byť výkon advokácie. Výkon advokácie je regulovaný zákonom a kontrola jeho dodržiavania je zverená výlučne orgánom Slovenskej advokátskej komory.

Činnosť registrovaného sociálneho podniku (z hľadiska dodržiavania účelu vrátane reportovania príslušným orgánom v prípade poskytovania dotácií na účel spoločensky prospešnej služby) podlieha výkonu kontroly zo strany ústredného orgánu štátnej správy, čo je rovnako nezlučiteľné so základným princípom výkonu advokácie – nezávislosťou. Na nezávislý výkon advokácie v rozpore so zákonom a stavovskými predpismi má rovnako negatívny vplyv používanie dodatku k obchodnému menu „r. s. p.“, ako aj sieťovanie strešnými organizáciami sektora sociálnej politiky, ktorým status priznáva Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Slovenská advokátska komora pokračuje v roku 2023 v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou

Všeobecná zdravotná poisťovňa pre Vás pripravila v spolupráci s kúpeľmi nové, výnimočné balíčky. Novú ponuku liečebných pobytov so zvýhodnenými cenami **na rok 2023** nájdete na webovej stránke SAK www.sak.sk v **sekcii pre členov//Partneri//Všeobecná zdravotná poisťovňa**.

Poistenci poisťovne môžu využiť **špeciálnu cenu vybraných liečebných pobytov pre seba a svojich blízkych po predložení elektronického alebo vytlačeneho vouchera a preukazu poistenca**. Aktuálna ponuka je pre kúpele Dudince, Lúčky a Sklené Teplice platná len do 31. 3. 2023, následne Vám pošleme aktualizovanú ponuku.

Veríme, že nová ponuka VSŽP Vás osloví a bude pre Vás prínosom.

Konciipientske okienko

Ponuka intenzívnych vzdelávacích kurzov pre advokátskych konciipientov

Akadémia európskeho práva (ERA)
v spolupráci so Slovenskou advokátskou komorou
vás pozývajú zúčastniť sa na

YOUNG EUROPEAN LAWYERS ACADEMY

ERA v spolupráci so 9 partnermi spomedzi advokátskych komôr a vzdelávacích inštitúcií pre advokátov organizuje **Desaťdňové intenzívne vzdelávacie kurzy pre advokátskych konciipientov zamerané na osvojenie práva EÚ**. V rámci projektu financovaného Európskou komisiou sa uskutočnia 4 kurzy v priebehu rokov 2023 – 2024 a celkovo sa kurzov môže zúčastniť 120 konciipientov zo všetkých partnerských krajín.

Kurzy budú orientované na prax a budú pozostávať z rôznych vzdelávacích foriem. Venovať sa budú základom práva EÚ a konania pred Súdny dvorom EÚ, ochrane základných práv v Európe, ochrane osobných údajov a ochrane súkromia, témam týkajúcich sa právneho štátu a advokácie v Európe (etika, mlčanlivosť, voľný pohyb advokátov, budúcnosť advokácie v Európe). Kurz bude prebiehať v sídle ERA v meste Trier v Nemecku. V rámci kurzu účastníci absolvujú návštevu Súdneho dvora EÚ v Luxemburgu a Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu.

O projekte

Vzdelávanie advokátov a konciipientov je vo všetkých krajinách zamerané prevažne na vnútroštátnu legislatívu napriek tomu, že právo EÚ a cezhraničné prvky sa stávajú čoraz viac každodennou súčasťou advokátskej praxe.

ERA vo svojich aktivitách ponúka príslušníkom právnických povolání lepšie pochopenie a osvojenie si práva EÚ. V roku 2011 organizovala sériu dvojtyždňových kurzov o práve EÚ pre začínajúcich sudcov a prokurátorov. Tento vzdelávací program v transformovanej podobe úspešne funguje dodnes (tzv. *AYAKOS program*). ERA preto prichádza s novým vzdelávacím projektom intenzívnych kurzov o práve EÚ pre advokátskych konciipientov pod názvom **Young European Lawyers Academy**. Slovenská advokátska komora vstúpila do projektu ako partner.

V roku 2023 Vám ponúkame tieto termíny:
Termín letného kurzu 12. 6. – 21. 6. 2023
Termín zimného kurzu 27. 11. – 6. 12. 2023

Na každom z kurzov sa môžu v mene Slovenskej advokátskej komory zúčastniť najviac dvaja advokátski konciipienti. Predsedníctvo SAK prispieva úspešným uchádzačom na úhradu registračného poplatku. Účastník znáša náklady na ubytovanie, stravu a cestovanie, pričom Európska komisia prepláca cestovné náklady do výšky 330 eur, ubytovanie a obedy hradí organizátor.

V prípade záujmu kontaktujte odbor medzinárodných vzťahov kancelárie SAK (strecanska@sak.sk).

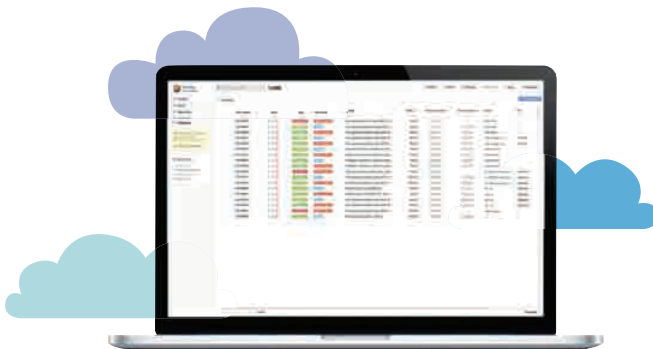
Clerk.

KONEČNE JEDNODUCHÝ SOFTVÉR PRE ADVOKÁTOV

Vyskúšajte na 30 dní zdarma.
Už od 18€ mesačne pre 2 užívateľov.

www.clerk.sk

ČO PRIBUDLO NA EPI V ROKU 2022

Pozrite si krátky sumár nového obsahu,
ktorý pribudol do EPI právneho systému
v roku 2022.

61 182

dokumentov

50 526

rozhodnutí súdov
SR, ČR, EÚ

4 043

predpisov
SR, ČR, EÚ

2 151

príkladov z praxe

1 260

odborných článkov

1 995 autorsky spracovaných
rozhodnutí súdov

164 dôvodových správ

73 nových vzorov

40 videoškolení

9

nových komentárov

19

nových judikatúr

4

nové monotematiky

SPOLU NA EPI NÁJDETE UŽ VIAC AKO MILIÓN DOKUMENTOV

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Úprava zovňajšku advokáta na súdnom pojednávaní

Advokát, ktorý sa zúčastní na pojednávaní pred súdom v nevhodnom oblečení, ktoré nereprezentuje postavenie advokáta, a to v tričku s golierom, rifliach a teniskách, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 3 zákona o advokácii, § 2 ods. 2, § 38 Advokátskeho poriadku SAK, uznesenia Predsedníctva SAK č. 36/11/2013 zo dňa 4. 11. 2013 o úprave zovňajšku advokáta.

Rozhodnutie I. disciplinárneho senátu SAK z 5. júna 2020, sp. zn. DS I.-11/2020:2774/2019

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení (ďalej len „ZoA“),
- § 2 ods. 2, § 38 Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2017 (ďalej len „AP SAK“),
- uznesenie Predsedníctva SAK č. 36/11/2013 zo dňa 4. 11. 2013 o úprave zovňajšku advokáta

Rozhodnutím I. disciplinárneho senátu SAK z 5. júna 2020, sp. zn. DS I.-11/2020:2774/2019 bol disciplinárne obvinený advokát (ďalej len „DO advokát“)

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože zavinené závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 3 ZoA, § 2 ods. 2, § 38 AP SAK, uznesenia Predsedníctva SAK č. 36/11/2013 zo dňa 4. 11. 2013 o úprave zovňajšku advokáta,

tým, že

v spore o neplatnosť závetu vedenom na okresnom súde ako právny zástupca žalovaného A. B. sa zúčastnil na pojednávaní konaných v dňoch 30. 4. 2019, 18. 6. 2019 a 1. 10. 2019 bez odevu, ktorý by reprezentoval postavenie advokáta, pri-

čom advokát mal oblečené vo všetkých prípadoch tričko s golierom, rifle a obuté mal tenisky,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. a) ZoA disciplinárne opatrenie – **písomné napomenutie.**

Podľa § 57 ods. 5 ZoA bola DO advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške 580 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

RK SAK podala dňa 18. 2. 2020 DK SAK návrh na začatie disciplinárneho konania proti DO advokátovi pre skutok uvedený vo výrokovej časti tohto rozhodnutia na základe sťažnosti sťažovateľa.

Na výzvu RK SAK zo dňa 18. 11. 2019 sa DO vyjadril k sťažnosti podaním zo dňa 25. 11. 2019, kde uviedol, že sťažnosť považuje za nedôvodnú a priloženú fotodokumentáciu za nezákonnú. Na margo svojho oblečenia na dotknutých pojednávaní DO uviedol, že v čase, keď sa fotodokumentácia vyhotovovala, boli na Slovensku tropické horúčavy, a preto DO prispôbil svoje oblečenie klimatickým podmienkam a svojmu zdravotnému stavu, pretože budova súdu, kde sa konali pojednávaní, je hygienicky závažná a nevetrateľná.

Z obsahu sťažnosti, z priloženej dokumentácie ako aj z vyjadrenia samotného DO je zrejme, že DO sa na pojed-

návaniach v spore o neplatnosť závetu v dňoch 30. 4. 2019, 18. 6. 2019 a 1. 10. 2019 ako právny zástupca žalovaného zúčastňoval v oblečení nevhodnom a neprimeranom pre advokáta a prezentáciu jeho spoločenského postavenia. V zmysle uznesenia Predsedníctva SAK č. 36/11/2013 je advokát pri plnení pracovných úloh, najmä v kontakte so súdmi dbať na dôstojnú úpravu zovňajšku. Za túto sa považuje u mužov pánsky oblek, spoločenská košeľa, kravata alebo motýlik a spoločenská obuv, u žien sukňový alebo nohavicový kostým, blúzka, šaty a spoločenská obuv primeraná ročnému obdobiu. Tým, že DO sa na pojednávania dostavil v tričku s golierom, rifliach a v teniskách, znížil dôstojnosť advokátskeho stavu a vážnosť advokátskeho povolania. Z vykonaného dokazovania tak mal disciplinárny senát za preukázané, že DO spáchal skutok kladený mu návrhu a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

Pri verdikte o disciplinárnom previnení sa, pri úvahách o disciplinárnom opatrení, senát dôsledne a zodpovedne riadil zákonnými podmienkami ukladania druhu a výmery

disciplinárneho opatrenia v súlade s § 56 ods. 4 ZoA. Prihliadol pritom na závažnosť disciplinárneho previnenia, rozsah a povahu porušenej povinnosti, na následok disciplinárneho previnenia, na primeranosť a účelnosť disciplinárneho opatrenia, na okolnosti, za ktorých bolo disciplinárne previnenie spáchané, na osobu DO a na jeho osobné a majetkové pomery a boli vzaté do úvahy poľahčujúce a priťažujúce okolnosti. Pri rozhodovaní o druhu disciplinárneho opatrenia disciplinárny senát prihliadol na skutočnosť, že DO dosiaľ nespáchal disciplinárne previnenie, ako aj k prevenčnému charakteru vo vzťahu ku spáchanému disciplinárnemu previneniu.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Klub Beneficio

Zľava 20 % na vstupenky do Slovenského národného divadla

Postup uplatnenia zľavy:

1. Na stránke SND si vyberte predstavenie, na ktoré sa v danom mesiaci poskytuje zľava <https://snd.sk/predstavenie/...>
2. Vyberte si miesto v sále a vložte ho do košíka.
3. V košíku použite tlačidlo **Vyberte si zľavu**.
4. Do kolonky **Zadajte číslo poukážky** vpište kód **beneficio20** a potvrdte (tlačidlom **+**, prípadne **enter**).
5. Po uplatnení zľavy pokračujete na platbu kartou/darčekovou poukážkou.

INDIVIDUÁLNA ZĽAVA KLUB BENEFICIO 20%

na ľubovoľný počet vstupeniek platí pri nákupe vstupeniek v pokladnici SND po preukázaní sa zamestnaneckým preukazom a pri nákupe vstupeniek online na stránke www.snd.sk po zadaní zľavového kódu **beneficio20**

SKUPINOVÁ ZĽAVA 30%

pri nákupe 20 a viac vstupeniek na jedno predstavenie platí pri nákupe formou hromadnej objednávky a platbe na faktúru alebo v pokladnici SND

Pokladnica v novej budove SND je vám k dispozícii v Po – Ne: 11.00 – 19.00 h

KONTAKT

Daniela Augustínová | +421 2 204 72 295 | daniela.augustinova@snd.sk

**Slovenské
národné
divadlo**

Novoročné stretnutie právnikov

Slovenská advokátska komora po dlhšej vynútenej prestávke nadviazala na tradíciu novoročných stretnutí právnikov. Dňa **12. januára 2023** privítala v hoteli Carlton v Bratislave pozvaných hostí z rôznych právnych odvetví. Pozvanie prijali aj vrcholní predstavitelia právnických inštitúcií – minister spravodlivosti SR **Viliam Karas**, predseda Najvyššieho súdu SR **Ján Šikuta**, generálny prokurátor SR **Maroš Žilinka**, verejný ochranca práv **Róbert Dobrovodský**, poslanci Národnej rady SR, sudcovia súdov na všetkých úrovniach, zástupcovia orgánov prokuratúry, akademickej obce, verejných inštitúcií a partnerských organizácií.

Na úvod zazneli tóny skladby Largo z opery Xerxes od G. F. Händla v úprave pre komorný súbor Arte pro Arte pod vedením hudobného skladateľa a dirigenta Petra Javorku.

Následne sa prihovril predseda Slovenskej advokátskej komory **Martin Puchalla**. Novoročné stretnutie právnikov označil za priateľské stretnutie ľudí, ktorí si za svoje poslanie posilňujúce vzájomnú profesionálnu a inštitucionálnu dôveru vybrali ochranu spravodlivosti s akcentom na to, že spravodlivosť a ochrana práv nie je len obyčajnou prácou, ale poslaním, ktoré musí byť postavené na pevných hodnotových základoch (**foto 1**).

Neoddeliteľnou súčasťou podujatia je vyhlasovanie výsledkov publikačnej súťaže *Bulletinu slovenskej advokácie*.

Ceny odovzdali predseda redakčnej rady BSA **Jozef Brázdil** a **Klára Rábel Glosíková**, riaditeľka partnerského vydavateľstva Wolters Kluwer, ktoré poskytlo knižné publikácie a vouchery na systém ASPI pre výhercov.

3. cenu získal autorský tandem **Lucia Vasilik** a **Ondrej Laciak** za príspevok formulovaný ako otázka *Kontradiktórnosť v trestnom konaní v Spojených štátoch amerických ako inšpirácia pre slovenský trestný proces?*

O **2. miesto** sa podelili dva príspevky – **Filip Šmeringai** s článkom *K investigatívnej povinnosti nadobúdateľa vlastného práva pri kúpe nehnuteľnosti* a tandem **Lukáš Tomáš** a **Lukáš Michalov** s príspevkom *Keď sa ústavný súd a prokuratúra nevedia dohodnúť o trovách trestného konania*.

Na **1. mieste** sa umiestnila **Zuzana Mlkvá Illyová** s článkom *O magickom svete práva a vláde nad časom*.

Druhá časť programu bola venovaná slávnostnému uvedeniu hymny Slovenskej advokátskej komory. V roku 2017 predsedníctvo prijalo uznesenie o symboloch komory, ktorými v tom čase boli erb, vlajka a pečiatka, kolana predsedu komory a slávnostný talár. V roku 2022 sa medzi symboly zaradila aj hymna. Nový symbol priblížila členka predsedníctva **Viktória Hellenbart** (**foto 2**).

Symbole nadobúdajú zvláštny význam obzvlášť v „ťažkých časoch“, ktoré „vynášajú na povrch to najlepšie aj to naj-

horšie z každého jednotlivca, národa či profesie". Predlohou hymny je skladba Slovenské spievanky advokáta Štefana Fajnora (1844 – 1909), otca skvelého advokáta a sudcu Vladimíra Fajnora, ktorý advokátom odkázal, „... nech nikdy nezabudnú, že ak majú dôveru vo svoje povolanie, vo svoj rozum a svoju česť, vždycky nájdu dostatok klientov, ktorí budú mať dôveru v nich. A sudcovia nech nikdy nezabudnú, že dobré súdy znamenajú dobrých advokátov a dobrí advokáti dobré súdy“. Časy, kedy skladba vznikla, boli obzvlášť tvrdé pre advokátov hlásiacich sa k slovenskému národu. Štefan Fajnor celý život zasvätil advokátskej praxi, ale popri nej si našiel čas aj na ušľachtilé hudobné umenie, zaradil sa k najvýznamnejším predstaviteľom slovenského hudobného romantizmu a bol tiež spoluzakladateľom slovenskej piesňovej, klavírnej a zborovej tvorby 19. storočia. Dr. Fajnora vystihujú slová maďarského advokáta Ľudovíta Králika: „Niet skvelejšieho zjavu, než keď advokát bojuje za život svojho klienta, alebo

keď v obrane spoločenského poriadku ujíma sa obrany osobnej slobody, slobody tlače, zhromažďovacieho práva.“ A tak advokátska hymna v sebe snúbi krásu hudby s krásou advokátskeho povolania.

Dr. Fajnor k láske k hudbe viedol aj svoje deti. Pravnúčka **Gordana Daxnerová** sa významnou mierou pričinila o výber skladby z jeho tvorby, ktorá by bola vhodnou predlohou advokátskej hymny. Na podujatí sa zúčastnila spoločne s pravňukom **Vladimírom Fajnorom** (foto 3). Predlohu upravil Peter Javorka. Na záver slávnostnej časti v podaní komorného súboru Arte pro Arte pod jeho dirigentskou taktovkou zaznela hymna po prvý raz v histórii v živom podaní (foto 4). Hymne prajeme, aby sa s ňou advokáti pri rôznych príležitostiach, kedy zaznie – napríklad pri skladaní advokátskeho sľubu – zžili ako s historickým odkazom, ktorý má čo povedať aj dnešnej generácii.

-no-

LAWYEREX: Advokáti na zahraničných stážach

Slovenská advokátska komora sa zapojila do druhej série projektu medzinárodnej výmeny advokátov (LAWYEREX II), ktorého cieľom je realizácia 2-týždňových výmenných pobytov začínajúcich advokátov v rámci Európskej únie. Advokáti s maximálne 7 ročnou praxou tak majú príležitosť oboznámiť sa s právnym systémom vybranej krajiny (Francúzsko, Španielsko, Taliansko, Grécko, Cyprus, Poľsko, Česká republika, Rumunsko), s fungovaním advokátskej kancelárie a nadviazať kontakty s kolegami v zahraničí. Koordinátorom projektu je ELF – European Lawyers Foundation (Nadácia európskych advokátov) a projekt je spolufinancovaný Európskou komisiou.

V prvom kole výmenných pobytov na jeseň 2022 sa zúčastnili dvaja advokáti zo Slovenska a v Bratislave sme prijali španielskeho kolegu z mesta Valencia. Ponúkame Vám ich pohľad na projekt a zhodnotenie tejto skúsenosti.

Medzinárodná stáž v rámci projektu LAWYEREX II, ktorú som absolvoval v advokátskej kancelárii v Prahe v októbri 2022, bola pre mňa veľkou inšpiráciou a obohatením každodenného pracovného života.

Počas stáže som sa zúčastňoval každodenných pracovných porád, stretnutí s klientmi hosťujúcej advokátskej kancelárie a súdnych pojednávaní. Počas stáže som riešil právne prípady so zameraním na české právo, ale aj prípady s medzinárodným prvkom. Riešenie právnych prípadov spočívalo najmä v príprave stanovísk a vyjadrení. Zaujímavou skúsenosťou bola aj možnosť zúčastniť sa medzinárodnej konferencie organizovanej asociáciou ITPA (*The International Tax Planning Association*).

Bolo pre mňa prínosom vidieť každodennú prevádzku väčšej advokátskej kancelárie. Medzi zaujímavosti by som zaradil časté využívanie videohovorov, a to tak pri poradách medzi kolegami ako aj pri konzultáciách s klientmi, čím sa práca zefektívnila. Bral by som to ako inšpiráciu, aby aj moji klienti, ktorí nie sú z môjho okolia, mohli absolvovať porady prostredníctvom videohovorov a zároveň týmto umožniť klientom jednoduchší prístup k právnym službám.

Navyše som získal cenné kontakty pre možnú medzinárodnú spoluprácu v budúcnosti. Projekt LAWYEREX II hodnotím veľmi pozitívne a určite by som odporučil mojim kolegom, aby sa do tohto projektu zapojili

JUDr. Martin Kundrát

Výmenný program advokátov hodnotím veľmi pozitívne. Počas obdobia 2 týždňov som bol súčasťou Španielskej medzinárodnej advokátskej kancelárie, ktorá poskytuje služby najmä v oblasti holdingových štruktúr po celom svete, od Austrálie, cez Dubaj až po Latinskú Ameriku. Mal som mož-

nosť byť súčasťou tímu advokátov s inou kultúrou, pracovnou morálkou, aj keď poskytovanie právnych služieb je zrejme všade na svete rovnaké, t. j. pracuje sa 24 hodín denne s maximálnym nasadením pod neustálym stresom a veľkou zodpovednosťou. :)

Rozšíril som si slovnú zásobu a právnú terminológiu a začal spoluprácu, ktorú sme uzatvorili na medzinárodných projektoch aj do budúcnosti. Určite tento výmenný program odporúčam, posunulo ma to na osobnej, pracovnej a jazykovej úrovni a naučilo viac o medzinárodnej kultúre pri poskytovaní právnych služieb.

JUDr. Jozef Lukajka, PhD.

Výmenný pobyt mi ponúkol veľké množstvo príležitostí na 360-stupňový prehľad o slovenskom právnom systéme, a to prostredníctvom štúdia materiálov z viacerých oblastí práva, účasti na rôznych druhoch súdnych pojednávaní, návštevy ústavu na výkon trestu odňatia slobody ako aj stretnutia so zástupcami Slovenskej advokátskej komory. Nepretržitá a dôkladná výmena názorov s hosťovským tímom, či už o prípadoch alebo o právnej kultúre, bola absolútne obohacujúca – rovnako ako rozvíjanie dobrých priateľských vzťahov s tímom v kancelárii Falath & Partners.

Mgr. Bc. Andreu Yakubov Zavisqui

Viac o projekte sa môžete dozvedieť na webovej stránke Nadácie európskych advokátov <https://elf-fae.eu/lawyerex-2> alebo kontaktujte odbor medzinárodných vzťahov SAK.

–mch–

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť mlčanlivosti advokáta – používanie označenia advokát

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak v e-mailovej korešpondencii ponúka poskytovanie právnych služieb prostredníctvom obchodnej spoločnosti, v ktorej vykonáva funkciu konateľa, a k svojmu menu pripojí označenie advokát a názov tejto obchodnej spoločnosti napriek tomu, že predmetom podnikania tejto spoločnosti nie je výkon advokácie.

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak v konaní vedenom pred súdom v spore jeho bývalého klienta ako žalovaného vypovedá ako svedok k otázke vzťahujúcej sa na poskytovanie právnych služieb bez toho, aby bol bývalým klientom zbavený povinnosti mlčanlivosti.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory z 10. januára 2020, sp. zn. K 17/2019 v spojení s rozhodnutím odvolacieho disciplinárneho senátu ČAK zo dňa 13. júna 2022¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 21 ods. 1 a 2, § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 20, čl. 21 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 23 ods. 1 a 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 9 ods. 1 a 2 Advokátskeho poriadku SAK z 10. júna 2021

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

1. v e-mailovej korešpondencii s poradenskou spoločnosťou R., sp. z. o. o., ponúkal poskytovanie právnych služieb prostredníctvom spoločnosti „D. A., s. r. o.“, v ktorej vykonáva funkciu jedného z konateľov, keď k svojmu menu pripojil označenie „advokát“ a názov firmy „D. A., s. r. o.“, hoci predmetom podnikania tejto spoločnosti nie je výkon advokácie,

2. v konaní vedenom na okresnom súde v spore jeho bývalého klienta, spoločnosti R. T., k. s., ako žalovaného proti J. B. ako žalobcovi o zaplatení 395 972,50 Kč s prísl. vypovedal ako svedok k otázke vzťahujúcej sa na poskytovanie právnych služieb žalovanému bez toho, aby ho spoločnosť R. T., k. s., písomne alebo v konaní pred súdom ústne do protokolu oslobodila povinnosti mlčanlivosti.

čím porušil

§ 21 ods. 1, 2 a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 20 a čl. 21 Pravidiel profesionálnej etiky.

Uložené disciplinárne opatrenie – pokuta vo výške 50 000 Kč.

Z odôvodnenia:

Odvolací disciplinárny senát ku skutku uvedenému pod bodom 1.) považoval za dôležité zdôrazniť, že vo veci bolo rozhodujúce sa vypoariadať s úvahou, či len jednotlivé uvedenie slova advokát, pripojené k podpisu štatutárneho orgánu právnickej osoby, ktorá nemá povolenie na poskytovanie právnych služieb, je porušením povinností advokáta. Pri hodnotení vychádzal odvolací senát z listinného dôkazu, a to prekladu e-mailu odoslaného z e-mailovej adresy advokáta

spoločnosti R., sp. z. o. o., v ktorom disciplinárne obvinený ponúkal poskytovanie právnych služieb s pripojením slova „advokát“ k svojmu menu, priezvisku a titulu a názvu spoločnosti D. A., s. r. o., hoci predmetom podnikania tejto spoločnosti nie je výkon advokácie. Ku dňu 4. 5. 2018 bol disciplinárne obvinený jedným z dvoch konateľov spoločnosti D. A., s. r. o. Podľa odvolacieho senátu tak disciplinárne obvinený označením advokát vyvolal u oslovenej spoločnosti dojem, že spoločnosť D. A., s. r. o., má oprávnenie na výkon advokácie, a tým porušil povinnosti advokáta stanovené mu zákonom o advokácii v § 17 a pravidlami profesionálnej etiky (Etický kódex) v čl. 20 a 21.

Čo sa týka skutku pod bodom 2.), disciplinárny senát mal preukázať existenciu vzťahu medzi spoločnosťou R. T., k. s., ako klientom a disciplinárne obvineným ako advokátom, z ktorého jednoznačne vyplývala povinnosť mlčanlivosti stanovená v § 21 zákona o advokácii. Uvedená povinnosť mlčanlivosti je časovo neobmedzená a trvá aj po skončení vzťahu advokát a klient. Z ostatných skutočností vyplynulo, že disciplinárne obvinený nebol klientom povinnosti mlčanlivosti zbavený v zmysle § 21 ods. 2 zákona o advokácii.

Nemohla obstať obhajoba disciplinárne obvineného, že predmetom jeho svedeckej výpovede údajne nemali byť skutočnosti, ktoré sa mali týkať poskytovania právnych služieb klientovi, pretože § 21 ods. 1 zákona o advokácii sa týka všetkých skutočností, ktoré sa advokát dozvedel v súvislosti s poskytovaním právnych služieb. Rozsah týchto skutočností

nie je teda nijako obmedzený iba na skutočnosti konkrétnych právnych služieb, ale zahŕňa všetky skutočnosti, ktoré sa advokát v súvislosti s poskytovaním právnych služieb dozvedel a ktoré môžu mať úplne odlišný charakter.

Porušenie povinnosti mlčanlivosti je veľmi závažným porušením povinností stanovených advokátovi zákonom o advokácii, pretože povinnosť mlčanlivosti je jedným zo základných pilierov, na ktorých stojí dôvera medzi advokátom a klientom. Zo zápisnice z pojednávania je potom zrejmé, že disciplinárne obvinený si vôbec nepripúšťal, že by tu nejaká povinnosť mlčanlivosti mohla existovať, čo svedčí o pomernej neznalosti predpisov upravujúcich výkon advokácie. Vzhľadom k tomu, že žalovaným bol bývalý klient disciplinárne obvineného, a proti nemu teda smerovala žaloba, a ako svedka jeho výsluch navrhol žalobca, musel si byť disciplinárne obvinený vedomý potenciálnej škody, ku ktorej v dôsledku jeho svedeckej výpovede môže na strane žalovaného dôjsť.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 Preložené a spracované podľa Vrábliková, P.: Z kárné praxe. In: Bulletin advokacie, č. 11/2022, s. 69.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Realizácia dražieb pri výkone záložného práva (zmluvného alebo zákonného) ako aj v rámci speňažovania majetku v konkurze.

www.drazobnik.sk
drazby@drazobnik.sk

ASPI Monitor firiem

Preverte si
finančnú kondíciu
obchodných
partnerov

Chcem monitor firiem

bit.ly/3X6R6ly

Modul Monitor firiem od ASPI vám umožní:

- Filtrovať spoločnosti na základe rôznych kritérií
- Vyhľadať fyzickú osobu – podnikateľa podľa priezviska
- Sledovať viaceré dôležité ukazovatele spoločnosti a vzájomné porovnávanie
- Zasielanie notifikácií pri zmenách spoločností
- Pravidelnú a rýchlu aktualizáciu
- Export dát (do Excelu, PDF)

Pri zmenách vás notifikujeme

Zbavte sa namáhavého sledovania subjektov. Budeme ich sledovať za vás a o zmenách vás budeme informovať mailovou notifikáciou. Navyše, všetky udalosti budete mať prehľadne zoradené priamo po rozkliknutí danej firmy.

Získajte detailné informácie o vašich biznis partneroch

Preverte si finančnú kondíciu vašich existujúcich či potenciálnych obchodných partnerov. Nájdite si o nich detailné informácie vďaka množstvu filtrov a kritérií.

Požiadajte o bezplatnú prezentáciu:

+421 2 58 10 20 14 | +421 911 360 78 | obchod@aspi.sk

Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

Konanie pred Súdny dvorom EÚ – nové vzdelávacie materiály na stránkach SAK

V uplynulých dvoch rokoch (2021 – 2022) Slovenská advokátska komora sprostredkovala možnosť zúčastniť sa na seminári/workshope *Konanie pred Súdny dvorom EÚ*, ktorý v spolupráci s partnerskými komorami organizovala Akadémia európskeho práva (ERA). Tento vzdelávací projekt bol spolufinancovaný Európskou komisiou s cieľom zvyšovať úroveň efektívnej a koherentnej aplikácie práva EÚ prehĺbením vedomostí o konaní pred Súdny dvorom EÚ a taktiež zvýšiť mieru cezhraničnej spolupráce s kolegami z ostatných členských krajín. Potešilo nás, že o podujatie bol záujem aj medzi slovenskými advokátmi, celkovo sa na seminároch zúčastnilo 26 členov SAK. O tom, že seminár bol dobre pripravený svedčí aj fakt, že niekoľkí z nich sa po absolvovaní základnej úrovne seminára prihlásili druhýkrát na workshop pre pokročilých.

ERA na svojich stránkach venovaných projektu *Konanie pred Súdny dvorom EÚ* sprístupnila užitočné vzdelávacie materiály z jednotlivých seminárov. Prezentácie a prednášky sú k dispozícii na adrese <https://era-comm.eu/litigating-eu-law/training-materials>. Pre zjednodušenie prístupu sme uverejnili odkaz aj v privátnej časti webovej stránky SAK, kde ho môžete nájsť v sekcii **Medzinárodné vzťahy – Užitočné dokumenty – Konanie pred Súdny dvorom EÚ**.

Slovenská advokátska komora aj naďalej pokračuje v dobrej spolupráci s ERA, osvedčeným poskytovateľom vzdelávania pre advokátov a koncipientov v oblasti práva EÚ. Ich vzdelávacie podujatia pokrývajú celú škálu právnych odvetví a uskutočňujú sa v rôznych krajinách EÚ. Veríme, že aj ďalšie spoločné projekty a ponuky sa stretnú s rovnako dobrou odozvou. O najbližšom projekte *Young European Lawyers Academy* informujeme v rubrike *Koncipientske okienko*.

■ CCBE

CCBE – **Rada advokátskych komôr Európy** (*Conseil des Barreaux Européens*) je organizácia združujúca advokátske komory z 32 krajín a ďalších 13 pridružených a pozorovateľských krajín. Zastupuje tak záujmy vyše jedného milióna európ-

ských advokátov. Pravidelne vystupuje v mene svojich členov na úrovni Európskej únie, vypracováva stanoviská, štúdie, zapája sa do projektov a chráni základné piliere advokácie. Slovenská advokátska komora je jej plnohodnotným členom.

Nové predsedníctvo CCBE začalo svoje funkčné obdobie

Novým predsedom CCBE po zvolení na plenárnom zasadnutí 25. novembra 2022 je Panagiotis Perakis (Grécko). Už roky pôsobí ako nezávislý právny expert Európskej komisie v oblasti regulácie a riešenia nových právnych problémov vyplývajúcich z rýchlo sa rozvíjajúcich technológií. Od roku 2011 je členom výkonnej rady Aténskej advokátskej komory. Okrem toho bol od februára 2015 predsedom výboru CCBE pre prístup k spravodlivosti, v roku 2019 bol vedúcim gréckej delegácie, kým v roku 2020 nastúpil do predsedníctva CCBE. V roku 2022 zavítal aj na pôdu Slovenskej advokátskej komory, kde s bývalým predsedom Viliamom Karasom diskutovali o témach nezávislého postavenia advokátskej samosprávy, o témach trhu právnych služieb, rizikách poskytovania právnych služieb inými subjektmi, či o následkoch využívania umelej inteligencie v právnej praxi. V predsedníctve CCBE budú tento roka zasadať ako podpredsedovia aj Pierre-Dominique Schupp zo Švajčiarska, Thierry Wickers z Francúzska a Roman Završek zo Slovinska.

Jesenné plenárne zasadnutie CCBE

Na plenárnom zasadnutí CCBE v Bruseli 24. a 25. novembra 2022 delegácie schválili nasledovné dokumenty:

- Zmenu stanov CCBE v otázke členstva delegácie krajiny, ktorá vystúpila z Rady Európy
- Pridružené členstvo Ukrajinskej národnej advokátskej komory a Únie advokátov Moldavskej republiky, ktoré mali dosiaľ status pozorovateľa
- Ďalší postup CCBE pri implementácii akčného plánu na uľahčenie zapojenia komôr do projektov financovaných EÚ v oblasti vzdelávania
- Dokument o spoločenskej zodpovednosti advokátskych komôr a advokátskych kancelárií
- Stanovisko CCBE k návrhu nariadenia Data Act
- Pozíciu CCBE k návrhu nariadenia o pravidlách prevencie a boja proti sexuálnemu zneužívaniu detí
- Odporúčanie CCBE o rámci právnej pomoci v oblasti migrácie a medzinárodnej ochrany

- Usmernenia CCBE k postaveniu a statusu zahraničných/medzinárodných advokátov
- Pripomienky CCBE k návrhu znenia záväzného dohovoru Rady Európy o povolanií advokáta

Sekretariát CCBE navrhol predĺženie mandátu podpredsedu SAK Ondreja Laciaka v pozícii predsedu výboru CCBE pre trestné právo o ďalšie dva roky.

Cena CCBE za prínos v oblasti ľudských práv

V novembri 2022 bolo udelené ocenenie CCBE za prínos v oblasti ochrany ľudských práv ukrajinskej advokátke Nadii Volkovej a Ukrajinskej národnej advokátskej komore ako inštitúcii. Nadia Volkova je ukrajinská advokátka, ktorá dôsledne bojuje proti porušovaniu ľudských práv. Je zakladateľkou a riaditeľkou ukrajinskej organizácie pre ľudské práva ULAG v Kyjeve. ULAG sa pripojila ku koalícii mimovládnych organizácií venujúcej sa dokumentovaniu vojnových zločinov na Ukrajine. Nadia Volkova preukázala veľké úsilie o dosiahnutie spravodlivosti pre pozostalých obetí zločinov spáchaných počas ozbrojeného konfliktu a preukázala svoj záväzok podporovať právny štát, najmä v období aktuálnej neistoty.

Projekt stáží SAK pre ukrajinských advokátov zaujal zahraničné delegácie

Zástupcovia SAK sa zúčastnili na výbore CCBE pre migráciu, kde na žiadosť predsedníčky výboru prezentovali projekt stáží pre ukrajinských advokátov na Slovensku, ktorý vyvolal veľký záujem medzi delegáciami, keďže SAK ako jediná prispela týmto spôsobom k integrácii ukrajinských advokátov v Európe.

Fórum právnických povolanií EÚ

Dňa 2. decembra 2022 sa uskutočnila prvá konferencia *Fóra právnických povolanií EÚ*. Ide o iniciatívu, ktorej cieľom je začať štruktúrovaný dialóg medzi zástupcami právnických povolanií v Európe, kde je možné riešiť a analyzovať spoločné výzvy a obavy a sformulovať spoločnú pozíciu. Ide o medziodborovú platformu, spoločný a rozvíjajúci sa projekt. Prvú konferenciu fóra spoluorganizovali Akadémia európskeho práva (ERA), Rada advokátskych komôr Európy (CCBE), Európska sieť súdnych rád (ENCJ), Európska asociácia sudcov (EAJ), Asociácia európskych správnych sudcov (AEA), ACA-Europe – Sieť predsedov najvyšších správnych súdov členských štátov, aj medzinárodné združenia súdnych úradníkov.

Konferencia bola v rámci svojich štyroch sekcií venovaná atraktivite právnických profesií a predvídaní budúcich trendov. Profesor Kilian z Univerzity v Kolíne nad Rýnom, poskytol štatistiky a príklady z Nemecka na ilustráciu klesajúcej atraktivity právnických profesií. Predseda Výboru CCBE pre budúcnosť advokácie Christian Lemke opísal vplyv technológií na očakávania verejnosti od justičného systému a na zručnosti požadované od budúcich advokátov. Zdôraznil potrebu investovať do digitalizácie, aby advokáti boli schopní držať krok s týmito očakávaniami. Predsedníčka Výboru CCBE pre spoločenskú zodpovednosť Alix Frank-Thomasser

vystúpila v bloku na tému *Prístup k právnickým povolaniám*. Vo svojej prezentácii poukázala okrem iného na základe správy IBA Young Lawyers Report 2022 pre európsky región na 5 najväčších obáv a 5 hlavných očakávaní mladých právnikov v dnešnom pracovnom prostredí a zdôraznila rastúcu tendenciu mladej generácie právnikov túžiť po častej zmene zamestnania. Nakoniec sa venovala téme diverzity a rodovej nerovnováhy v profesii. Údaje CCBE ukazujú silnú feminizáciu advokácie v EÚ. Na záver konferencie sa zástupcovia zúčastnených organizácií pozitívne vyjadrili k organizácii Fóra právnických povolanií EÚ ako výnimočného priestoru pre štruktúrovaný dialóg medzi právnickými povolaniami v Európe, kde možno riešiť a analyzovať spoločné výzvy a obavy.

Na Medzinárodný deň ohrozených advokátov 2023 sa pozornosť upiera na Afganistan

Každoročne sa 24. január spája s témou ochrany advokátov v krajinách, kde čelia zastrašovaniu, ohrozovaniu a útokom. Tento rok je deň venovaný afganským advokátom a presídleniu Afganskej nezávislej advokátskej komory do exilu v Bruseli. Komora bola založená zákonom v roku 2008 a jedinečná medzi afganskými inštitúciami bola ja v tom, že mala v svojich orgánoch zastúpenie minimálne troch žien. Z približne 5 000 členov komory ženy tvorili 25 %. Komora si plnila všetky funkcie až do 15. augusta 2021, kedy došlo k napadnutiu Kábulu Talibanom a nová vláda zbavila komoru nezávislosti a prostriedkov. V novom režime muži-advokáti majú možnosť požiadať o obnovenie licencie na základe ústneho pohovoru. Ženy-advokátky túto možnosť nedostali. Afganská nezávislá advokátska komora má podporu CCBE, európskych komôr a medzinárodných organizácií, pričom dočasné sídlo jej v januári 2023 poskytla Bruselská advokátska komora.

■ AIJA

AIJA – Medzinárodná asociácia mladých advokátov (Association internationale des jeunes avocats) je celosvetová asociácia mladých právnikov vo veku do 45 rokov. Venuje sa organizovaniu seminárov a výročných stretnutí zameraných na výmenu know-how, ponúka prednášky nielen na právnické témy – svoje nezastupiteľné miesto majú otázky osobného rozvoja, soft skills a manažmentu advokátskej kancelárie. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom AIJA.

Polročná májová konferencia AIJA: Spoločnou spoluprácou ku globalnej spravodlivosti

AIJA pozýva na konferenciu o ľudských právach a rastúcom význame ESG (environmentálne, sociálne a správne aspekty) v medzinárodnom podnikaní a obchodnom práve v dňoch 24. – 27. mája 2023 v Hágu.

Konferencia ponúkne bohatý vzdelávací program v troch vzdelávacích okruhoch. Prvý sa sústreďí na rôzne haagske medzinárodné dohovory, druhý bude venovaný arbitráži,

súdny sporom a ľudským právam vzhľadom na osobitné miesto, ktoré v tomto smere zastáva Haag. Tretí okruh bude venovaný otázkam manažmentu a sociálnym aspektom ESG v nadväznosti na diskusie počas polročnej konferencie v roku 2022.

Registráciu nájdete na www.aija.org/upcoming-events, kde si môžete tiež vybrať z bohatej ponuky prezenčných alebo on-line seminárov a workshopov.

Slovenská advokátska komora ako kolektívny člen AIJA môže poskytnúť trom osobám znížený registračný poplatok na každé podujatie AIJA. Dovoľujeme si týmto ponúknuť advokátom, ktorí nie sú členmi AIJA, ale radi by sa zúčastnili na konkrétnom podujatí, využiť túto možnosť. V prípade záujmu o viac informácií, prosím, kontaktuje odbor medzinárodných vzťahov SAK (chladekova@sak.sk).

■ ECBA

ECBA – **Európska komora obhajcov** (European Criminal Bar Association) je nezávislá organizácia združujúca obhajcov z krajín Rady Európy. Jej hlavným cieľom je presadzovať dodržiavanie základných práv podozrivých, obvinených a odsúde-

ných osôb. ECBA slúži na udržiavanie kontaktov, vyhľadávanie kolegov v zahraničí, sprístupnenie relevantných dokumentov a sprostredkovanie odbornej rady členom. Slovenská advokátska komora nie je kolektívnym členom ECBA.

Jarná konferencia ECBA vo Varšave

Varšavská advokátska komora spolupracuje tento rok s Európskou komorou trestných obhajcov pri organizovaní jedného z dvoch nosných podujatí tejto organizácie. Tradičná jarná konferencia ECBA sa bude konať 5. – 6. mája 2023 vo Varšave. Tradičná schéma programu konferencie je spoločná večera pre účastníkov v predvečer hlavného konferenčného dňa. Druhý deň je venovaný celodennému pracovnému programu – prednáškam, panelovým diskusiám, workshopom, ktoré obvykle spája jedna nosná téma. Program býva ukončený záverečnou recepciou.

Konferencie ECBA sú výbornou príležitosťou na nadviazanie kontaktov s obhajcami z celej Európy a získanie najnovších poznatkov z oblasti trestného práva. Podujatie prebieha v anglickom jazyku. Slovenská republika patrí ku krajinám so zníženým registračným poplatkom (150 eur). V prípade záujmu o registráciu navštívte www.ecba.org alebo kontaktuje odbor medzinárodných vzťahov SAK (chladekova@sak.sk).

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Vyhlasenie publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre rok 2023

Redakčná rada *Bulletinu slovenskej advokácie*
v spolupráci s Predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory

vyhlásila pre rok 2023

XXII. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov.

Konkrétnu **tému si účastníci súťaže zvolia** sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter.

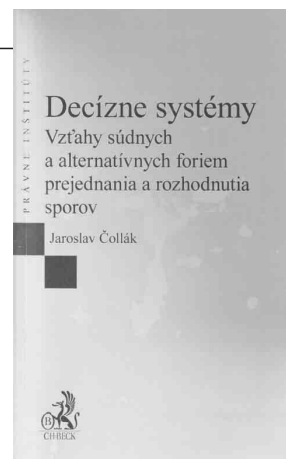
Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier, literatúry, CV aj textu pod čiarou) treba poslať e-mailom na adresu ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk.

Termín uzávierky je **30. novembra 2023**.

Článok bude zaradený do súťaže v tom roku, v ktorom bude publikovaný. Porota zložená z členov redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* publikované príspevky vyhodnotí do konca decembra 2023. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudeliť, resp. zvýšiť odmenu. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2024.

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Decízne systémy

ČOLLÁK J.: **Decízne systémy.****Vzťahy súdnych a alternatívnych foriem prejednávania a rozhodnutia sporov.**

Praha : C. H. Beck, 2022, 1. vydanie

Ustanovenie § 1 ods. 2 zákona o advokácii definuje výkon advokácie v prvom rade ako zastupovanie klientov v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi. Zastupovanie klientov pred súdmi alebo ďalšími subjektmi za účelom riešenia sporov klientov je tak imanentnou súčasťou advokátskej praxe. Napriek tomu, že väčšina advokátov sa zameriava na uplatňovanie práv v sústave všeobecného súdnictva, v niektorých prípadoch je nutné alebo vhodné zvážiť aj ďalšie možnosti. Práve tie sú kľúčovou témou publikácie venovanej decíznym systémom, predstavujúcim široké spektrum možných spôsobov riešenia sporov podľa slovenského právneho poriadku. Jej hlavným cieľom je totiž snaha o zodpovedanie otázky „*Čo potrebuje človek podstúpiť, aby sa domohol svojho práva?*“ (s. XI)

Ako to indikuje podnadpis, predmetom tejto monografie nie je iba opis fungovania sústavy štátnych súdov. Zameriava sa predovšetkým na obsiahly prehľad všetkých dostupných alternatívnych foriem prejednávania a rozhodnutia sporov, ktoré bezprostredne súvisia s uplatňovaním nárokov individuálnych subjektov práva alebo nárokom voči nim. Publikácia sa tak nevenuje iba základným alternatívam k civilnému sporovému konaniu, ale aj iným možnostiam riešenia sporov.

Autor monografie **doc. JUDr. Jaroslav Čollák, PhD.** pôsobí ako pedagóg na Katedre občianskeho práva Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Okrem toho je aj advokátom, členom (aktuálne predsedom) Komory SFZ pre riešenie sporov a dlhodobo sa venuje nielen legislatíve, ale aj praxi alternatívneho riešenia sporov. Preto sa spracovanej problematike nevenuje iba teoreticky, ale aj s praktickým náhľadom a kritickým zhodnotením koexistencie jednotlivých systémov rozhodovania sporov. Nejde tak len o populárno-vedeckú príručku, ale o plnohodnotné vedecké dielo, v ktorom sú detailne vysvetlené nielen jednotlivé spôsoby alternatívneho riešenia súdnych sporov, ale aj s nimi súvisiace teoreticko-právne východiská a aplikovateľné rozhodnutia slovenských a českých súdov.

Publikácia je rozdelená do 9 kapitol. Úvodné kapitoly sa venujú aktuálnemu stavu poznania jednotlivých decízných

systémov, ktoré zahŕňajú nielen systém všeobecných súdov, ale aj jednotlivé typy alternatívnych orgánov riešenia sporov, ústavného súdnictva (ako finálneho stupňa novej nápravy) a ďalších špecifických orgánov ochrany práva (obec, prokuratúra, policajný zbor Slovenskej republiky a verejný ochranca práv).

V piatej kapitole sa autor venuje prejednávaniu a riešeniu sporov súdnym systémom Slovenskej republiky. Nejde však o zostručnený prehľad procesných pravidiel, ale o rozbor vybraných otázok súvisiacich so vznikom funkcie sudcu, dokazovaním, ako nástrojom prejednávania a rozhodnutia sporu, možnosťami zmeny prvostupňového a odvolacieho rozhodnutia prípadne právoplatného rozhodnutia a otázkou ustálennej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít a dohľadu Ústavným súdom Slovenskej republiky.

V ďalšej kapitole sa venuje jednotlivým formám alternatívneho riešenia súdnych sporov. Bežným formám alternatívneho riešenia sporov (rozhodcovským súdom, mediáciou, alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov, online riešenie sporov, riešenie sporov profesijnými komorami) sa venuje stručnejšie. Nad rámec tradičných spôsobov alternatívneho riešenia sporov sa tak venuje aj ďalším, menej zvyčajným, alternatívam a podrobnejšie sa zameriava na alternatívne orgány riešenia sporov v špecifických oblastiach predovšetkým so zameraním na športové právo. Dôležitou súčasťou publikácie je aj kapitola venovaná dohľadu a možnosťami zrušenia alebo zmeny výsledkov alternatívneho riešenia sporov, ktoré sú dôležitou súčasťou spracovanej témy.

Vzhľadom na zameranie advokácie môže byť publikácia výbornou pomôckou pre advokátov a advokátskych koncipientov, ktorí sa chcú zorientovať v možnostiach riešenia sporov nielen súdmi, ale aj alternatívnymi orgánmi. Publikácia totiž nerieši iba procesné pravidlá, ale hlavne ďalšie súvislosti uplatňovania práva na súdoch alebo pri alternatívnom riešení sporov, v dôsledku čoho môže byť prínosom aj pre tých advokátov, ktorí sa venujú procesnému právu iba okrajovo.

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

advokátka

Sedemdesiat rokov od tragickej smrti advokáta Vladimíra Clementisa

2. časť

Vladimír Clementis – advokát, politik, publicista, diplomat – patril k významným slovenským osobnostiam 20. storočia.

Narodil sa 20. 9. 1902 v Tisovci a popravený bol ako päťdesiatročný 3. 12. 1952 v Prahe.

Pripomíname si tak 120 rokov od jeho narodenia a zároveň 70 rokov od jeho smrti.

Publicista

Clementis sa po celý život venoval aj publicistickej činnosti. Táto bola spojená nie len s jeho pôsobením v DAVE, ale aj s jeho poslancou činnosťou a neskôr počas vojny s jeho pôsobením v Londýne.

Publikoval nie len o literatúre a histórii (brožúra *Slovenský ľud a odkaz TGM* z roku 1937), ale zaoberal sa i právnymi témami v sociálnom kontexte a základnými slobodami. Presadzoval zhromažďovacie právo, slobodu slova a tlače. Svoje články uverejňoval často v *Ludovom denníku*, tu uverejnil napríklad texty *Za demokratické práva*,²² či *Ako u nás vyzerá právo a spravodlivosť*.²³

Po tom, čo počas vojny nastúpil z poverenia československej vlády v roku 1941 do vysielania BBC pre Československo, pravidelne sa prihováral poslucháčom až do roku 1945 – hlásil sa pod menom Peter Hron. Jeho odvysielané príspevky vyšli po vojne knižne pod názvom *Odkazy z Londýna*.²⁴ Clementis v týchto prejavoch poslucháčov nielen informoval o dianí na Slovensku a na fronte, ale pripomínal i slovenskú históriu, burcoval Slovákov, aby sa zapojili do boja proti fašizmu, kritizoval vtedajších „bratislavských pánov“ a odhaloval zradcov. Ukazoval svetu, že Slováci ako národ a Slovenský štát nie je to isté, čím vytváral predpoklady povojnového vnímania národa. Zvýrazňoval aj význam Slovenského národného povstania a kritizoval fašizáciu práva.

Diplomat

Pri ustanovení československej vlády v Moskve na jar 1945 bol Clementis vymenovaný za štátneho tajomníka ministerstva zahraničných vecí. V polovici apríla 1945 pricestoval do Košíc, kde vtedy sídlila vláda.²⁵ Bolo mu obnovené i členstvo v komunistickej strane, z ktorej bol vylúčený v prvých rokoch vojny. Stalo sa tak preto, že keď sa dozvedel o uzatvorení paktu o neútočení medzi Nemeckom a ZSSR, „bol z toho zdesený, s čím sa vôbec netajil“²⁶ a kritizoval ho, rovnako ako sovietsky útok na Poľsko a Fínsko.

Clementis ako štátny tajomník žil s manželkou v Prahe. V rokoch 1945 – 1950 bol poslancom Národného zhromaždenia. Budoval ministerstvo zahraničných vecí, zastupoval ministra Jana Masaryka. Clementis pôsobil na Mierových konferenciách v Paríži (1946) aj v OSN, rokoval o výmene obyvateľstva s Maďarskom, riešil poľskú otázku, prijímal zahraničných veľvyslancov, rokoval o uzatvorení československo-francúzskej spojeneckej zmluvy. Angažoval sa aj pri repatriácii rodiny Mila Urbana na Slovensko, bol nápomocný pri snahách a vydanie Martina Mičuru zo sovietskeho väzenia na Slovensko.

Ako štátny tajomník sa v roku 1946 stretol i s J. V. Stalinom. Na tomto stretnutí mu bol Stalinom pripomenutý jeho kritický postoj k sovietsko-nemeckému paktu o neútočení. Clementisa potom už v roku 1947 prešetrovali sovietske bezpečnostné orgány na základe udaní, že je špiónom. Vyšetrovanie však žiadnu špiónážnu činnosť nepotvrdilo.²⁷

Po februári 1948 a po tom, čo za nevyjasnených okolností zomrel Jan Masaryk, stal sa Clementis ministrom zahraničných vecí v Gottwaldovej vláde. V tejto funkcii rozvíjal politiku spolupráce so Sovietskym zväzom, presadzoval ale československé a slovenské záujmy.

Na jesenné valné hromadenie OSN v roku 1949 cestoval ako vedúci československej delegácie bez manželky. V amerických novinách sa objavili chýry, že je v nemilosti a po návrate do Prahy bude uväznený. Aj viacero priateľov ho varovalo, aby sa nevracal, pretože mu hrozí nebezpečenstvo. Clementis im neveril. S Gottwaldom sa dohodol, že za ním príde do New Yorku manželka na znak toho, že nie je v Prahe zadržovaná. Úvahy o tom, že bude zbavený funkcie, utíchli. Spoločne sa vrátili do Československa na konci roku 1949.

Keď Mátyás Rákosi v súvislosti s procesom proti László Rajkovi pripravil zoznam angloamerických špiónov v Československu a tento v júni 1949 odovzdal Gottwaldovi, bolo v ňom aj Clementisovo meno.²⁸ V marci 1950 bol zbavený funkcie ministra zahraničných vecí.

Zatknutie, proces a poprava

Clementis po odvolaní z funkcie ministra zahraničných vecí pracoval v Štátnej banke československej. V januári 1950 bol pri prechádzke so psom zatknutý. O mesiac zatkli aj jeho manželku. Lída Clementisová strávila vo väzení 22 mesiacov. Ako spomína advokát Jamnický, „Lídu, ktorá sa politicky neangažovala, zmrazili pri výsluchoch dlhodobým ponáraním nôh do ľadovej vody“.²⁹ Nikdy ju nedonútili vypovedať proti manželovi.³⁰

Clementis bol obvinený z buržoázneho nacionalizmu a súdený v procese s tzv. Protištátnym sprisahaneckým centrom Rudolfa Slánskeho, ktorého členovia boli obžalovaní z trestných činov velezrady, vyzvedačstva, sabotáže a vojenskej zrady. Pojednávanie pred senátom Štátneho súdu v Prahe sa konalo 20. – 27. 11. 1952. Päťčlennému senátu predsedal Jaroslav Novák, hlavným obžalobcom bol Jozef Urválek a obhajcami Vladimír Bartoš, Vojtěch Pošmura, Jiří Šťastný, Václav Synek a Jaromír Růžička.

Vladimír Clementis vo svojej výpovedi uviedol, že sa cíti vinným podľa obžaloby. Priznal sa, že od roku 1939 bol agentom francúzskej výzvednej služby. Ako minister zahraničných vecí nadviazal špionážne styky aj s anglo-americkými vyzvedačmi, krytými svojimi diplomatickými funkciami a vykonával rozvratnú činnosť na ministerstve zahraničných vecí. Podľa pokynov Slánskeho odovzdával špionážne informácie zahraničným agentom a financoval ich činnosť. Vyjadril sa, že nikdy nebol skutočným komunistom. Na pojednávaní boli vypočutí ako svedkovia i Ladislav Novomeský a Ivan Horváth.

Clementisa obhajoval advokát Jiří Šťastný. Jeho záverečná reč začínala oslovením: „Občania, sudcovia Štátneho súdu“ a vo vzťahu ku Clementisovi končila slovami: „... stal sa nástrojom spiatočnických temných síl, ktoré nesú hlavnú zodpovednosť, prosím, aby na to nebolo zabudnuté, rovnako ako na to, že sa plne priznal a vyjaval všetky okolnosti, ktoré prispeli k zamedzeniu ďalšej trestnej činnosti spolupáchateľov. Prosím, aby tieto okolnosti podľa zákona našli svoj výraz pri stanovení trestu.“

Rozsudkom Štátneho súdu v Prahe³¹ boli všetci štrnásť obžalovaní uznaní vinnými podľa obžaloby: Clementis z trestného činu velezrady – § 78 ods. 1 písm. a), c), ods. 2 písm. a), b), ods. 3 písm. b) Tr. zák. – a vyzvedačstva – § 86 ods. 1, 2 písm. a), b), ods. 3 písm. b), d), e) Tr. zák. –, ktorých sa dopustil tým, že „za dlhšie trvajúci čas až do svojho zatknutia jednak v Prahe a jednak na iných miestach“ podľa bodu 1) „sa spojil s ostatnými obžalovanými navzájom a i s ďalšími osobami k pokusu zničiť samostatnosť republiky a ľudovo-demokratické štátne zriadenie, ktoré je zaručené ústavou, pričom toto zriadenie značnou mierou ohrozili“ a podľa bodu 2) „vstúpil do styku s cudzou mocou a cudzími činiteľmi v úmysle vyzradiť štátne tajomstvo a úmyselne štátne tajomstvo cudzej moci vyzradil, pričom sa činu dopustil, napriek tomu, že povinnosť zachovávať štátne tajomstvo mu bola výslovne uložená jeho postavením, jeho činy sa týkali štátnych tajomstiev zvlášť dôležitých a dopustil sa ich spôsobom zvlášť nebezpečným,

Vladimír Clementis na lavici obžalovaných, 1952. Filmový záznam procesu.

v značnom rozsahu a po dlhšiu dobu ako člen organizácie, ktorej účelom bolo vyzvedáť štátne tajomstvo“.

Týmto rozsudkom bol Clementis odsúdený na trest smrti, rovnako ako Rudolf Slánský a ďalší deväti spoluobžalovaní, trom bol uložený trest odňatia slobody na doživotie. Zápisnica z hlavného pojednávania končí slovami: „Po prestávke všetci obvinení predstúpili pred súd a jeden po druhom prehlásili, že trest prijímajú a vzdávajú sa opravných prostriedkov. Štátny prokurátor si vyhradil zákonnú lehotu na vyjadrenie.“³²

Lídu Clementisovú večer 2. 12. 1952 obliekli do šiat, v ktorých ju zatkli, a odviezli na Pankrác. Povedali jej, že manžel bol odsúdený na smrť a zajtra bude popravený. Aj Vladimírovi Clementisovi sa dovolili prezliecť z väzenského úboru do civilných šiat. Zhovárali sa cez dvojitú mrežu, potom ju odviezli späť do väzenia v Ruzyni.³³ Ráno jej oznámili, že rozsudok bol vykonaný. Veliteľ väznice jej odovzdal manželov list na rozlúčku, dve fajky a palicu, ktorú si vzal na prechádzku v deň, keď bol zatknutý. Potom jej oznámili, že proti nej sa žiadne trestné konanie nevedie a ešte v ten deň ju prepustili domov.³⁴

Clementis v jednom z posledných listov manželke napísal: „Azda som predsa len urobil aj kus dobra pre iných, pre spravodlivú budúcnosť, v ktorú som veril a neprestal veriť.“³⁵ Bol popravený obesením v Prahe 3. 12. 1952.

Rehabilitácia

Právne rehabilitovaný bol Clementis spolu s ďalšími odsúdenými členmi tzv. protištátno sprisahaneckého centra rozsudkom Najvyššieho súdu v Prahe³⁶ v máji 1963. Na základe sťažnosti pre porušenie zákona najvyšší súd (v senáte predsedu Jaroslava Pastoreka) rozsudok bývalého Štátneho súdu v Prahe pre nezákonnosť zrušil a obžalovaných, vrátane Clementisa, spod obžaloby oslobodil.

Na základe dôkazov zhromaždených v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona najvyšší súd dospel k záveru, že bývalý Štátny súd nesprávne vyhodnotil výsledky vykonaného dokazovania a nezistil, že priznania obžalovaných boli vynúte-

né. Poukázal i na to, že rozsudok ani len „podrobne nešpecifikoval jednotlivé skutky, z ktorých uznal obvinených vinnými“, zo zápisnice z hlavného pojednávania je zrejmé, že „pri vykonávaní dôkazov a aj pri samotnom výsluchu jednotlivých obžalovaných štátny súd postupoval jednostranne v ich neprospech, uspokojil sa iba so všeobecným zistením, že všetci spoločne vytvorili protištátne sprisahanecké centrum“. Najvyšší súd vykonaným dokazovaním zistil, že „protištátne sprisahanecké centrum, ktoré mal Rudolf Slánský vytvoriť v skutočnosti neexistovalo a že k žiadnemu spolčeniu medzi obvinenými nedošlo. Toto „protištátne sprisahanecké centrum“ bolo umelo vykonštruované vyšetrovaním“. Pokiaľ sa obžalovaní „k tomuto spolčeniu priznali, boli k priznaniu prinútení orgánmi vyšetrovania psychickým alebo fyzickým nátlakom. Rovnako tak osoby, ktoré boli vypočuté ako svedkovia, boli k výpovediam prinútené za použitia nezákonných vyšetrovacích metód“.

Tento rozsudok najvyššieho súdu má spolu 45 strán, jeho písomné vyhotovenie bolo rozcyklostylované a doručené pozostalým po rehabilitovaných.³⁷

Lída Clementisová pracovala po poprave manžela ako bibliografka Národnej knižnice. Vydala manželove spomienky (*Nedokončená kronika*, 1964), potom aj ich korešpondenciu (*Listy z väzenia*, 1968). Od roku 1964 žila na dôchodku v Prahe, kde zomrela 4. 1. 1988.

Na záver

Clementisova poprava po vykonštruovanom procese bola justičnou vraždou. Ostáva mementom obludnosti totalitnej justície. Predčasne ukončila život talentovaného advokáta, politika a diplomata, ktorý veril a neprestal veriť v spravodlivú budúcnosť.

Vladimír Clementis pôsobil v advokácii takmer štrnásť rokov – najprv päť rokov ako osnovník a potom osem rokov ako advokát. Paralelne s touto činnosťou bol aktívny publicisticky i politicky. Bol človekom založeným hlboko humanisticky. Jeho život bol spätý s kultúrou a umením „trojnásobne“: ako život „vzdelaného človeka a intelektuála, ako životného druha ženy, venujúcej sa umeniu profesionálne a ako politika“.³⁸

Clementis, známy i bonmotom „*Chráňte sa politikov, ktorí nepíšu, ba ani nečítajú básne*“, patril do úzkej skupiny revolučných nadšencov, ktorí priniesli do socialistického hnutia na Slovensku prinajmenšom dva nové prvky: intelektuálny a nacionálny.³⁹

Tragika Clementisovho osudu, jeho viera v ideály, neochota uveriť, že môžu človeka zradiť, neustále pútajú pozornosť

na jeho život. Obludným je utrpenie predchádzajúce jeho odsúdeniu, osobná tragédia i priebeh procesu, v ktorom bol odsúdený na trest smrti a to všetko zo strany politického režimu, ktorého príchod si želal a za ktorý bojoval.

Poznámky

- 22 CLEMENTIS, V.: Za demokratické práva. Ľudový denník, 5. 7. 1935, s. 1.
- 23 CLEMENTIS, V.: Ako u nás vyzerá právo a spravodlivosť. Ľudový denník, 28. 11. 1935, s. 1.
- 24 CLEMENTIS, V.: Odkazy z Londýna. Obroda, Bratislava, 1947, s. 510.
- 25 JESENSKÁ, Z.: Drahá hádička. In.: CLEMENTIS, V.: Nedokončená kronika. SVKL, Bratislava, 1964, s. 162 – 173.
- 26 JAMNICKÝ, A.: Oprášené histórie. Pama, Bratislava, 2002, s. 246 – 248.
- 27 KINČOK, B.: Činnosť Štátnej bezpečnosti proti Gustávovi Husákovi v rokoch 1948 – 1950. In.: KINČOK, B. a kol.: Gustáv Husák a jeho doba. Ústav pamäti národa, 2015, s. 75.
- 28 ŠTEFANSKÝ, M.: Tragédia dr. Vladimíra Clementisa. In.: Vladimír Clementis 1902 – 1952, zborník príspevkov z konferencie 28. 5. 2002 v Bratislave. MZ SR, Slovenský inštitút medzinárodných štúdií, s. 20.
- 29 JAMNICKÝ, A.: Oprášené histórie. Pama, Bratislava, 2002, s. 246 – 248.
- 30 JESENSKÁ, Z.: Drahá hádička. In.: CLEMENTIS, V.: Nedokončená kronika. SVKL, Bratislava, 1964, s. 162 – 173.
- 31 Rozsudok Štátneho súdu v Prahe sp. zn. 6 Ts I 91/52 z 27. 11. 1952.
- 32 Proces s vedením protištátného spikleneckého centra v čele s Rudolfom Slánskym. Ministerstvo spravodlnosti, 1953.
- 33 HOLOTÍKOVÁ, Z. – PLEVZA, V.: Vladimír Clementis. Vydavateľstvo politickej literatúry. Bratislava, 1968, s. 307.
- 34 JESENSKÁ, Z.: Drahá hádička. In.: CLEMENTIS, V.: Nedokončená kronika. SVKL, Bratislava, 1964, s. 162 – 173.
- 35 CLEMENTIS, V. – CLEMENTISOVÁ, L.: Listy z väzenia. Tatran, Bratislava, 1968, s. 69.
- 36 Rozsudok Najvyššieho súdu v Prahe sp. zn. I Tz 031/63 zo 14. 5. 1963.
- 37 Rozsudok Najvyššieho súdu v Prahe sp. zn. I Tz 031/63 zo 14. 5. 1963 bol zrejme po prvý raz uverejnený ako príloha k 31. číslu *Svědectví, čtvrtletníku pro politiku a kulturu* vydávanom v Paříži v roku 1967.
- 38 HOLOTÍKOVÁ, Z.: Úvod. In.: CLEMENTIS, V.: O kultúre a umení. Tatran, Bratislava, 1977, s. 8.
- 39 KAMENEC, I.: Historické reflexie Vladimíra Clementisa. In.: Vladimír Clementis 1902 – 1952, zborník príspevkov z konferencie 28. 5. 2002 v Bratislave. MZ SR, Slovenský inštitút medzinárodných štúdií, s. 14.

JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Blahoželanie JUDr. Bartolomejovi Kaščákovi k životnému jubileu

Milý Berci,

pred niekoľkými dňami si úspešne dovŕšil 90 rokov, a ja by som sa rád pri Tvojom výročí, okrem obligatórneho blahoželania, zamyslel nad desiatkami rokov, počas ktorých sme ako súpútníci kráčali východoslovenskou advokáciou.

Každý sa pri predstave súpútnik domnieva, že ide o krajanov alebo spolužiakov. V našom prípade tomu tak nikdy nebolo. Na fakultu som prišiel presne v ten rok, keď si ty promoval a do advokácie sme nastúpili obaja v roku 1966, keď sme sa konečne zbavili miestieniek, pretože začal platiť prvý Zákonník práce, ktorý nám umožnil odísť do advokácie, Ty z prokuratúry a ja zo štátnej správy. Preto píšem súpútníci, pretože od tohto roku sme začali kráčať východným Slovenskom v nejakej osudovej zhode. Po niekoľkých medzipristátiach v rôznych okresoch východného Slovenska sme nakoniec natrvalo zakotvili, Ty vo Vranove nad Topľou a ja v Bardejove. Obaja sme vychovali nástupcov a obaja sme sa sporadicky stretávali, a preto mi nedá nezaspomínať na to, čím si vstupoval do mojej pamäte a nielen mojej, ale viacerých kolegov.

Od prvých dní, čo som Ťa spoznal, si upútal tým, že si bol vždy vzorne uhladený. Moja mama by povedala – ako zo škatuľky. Oblek, košeľa, kravata a v nepriaznivom počasí obligatórna pokrývka hlavy, klobúk. Vždy slušný, zdvorilý a korektný kolega i protistrana. So zvláštnym zmyslom pre humor, ktorý bol až neslovensky suchý, podfarbený značnou dávkou sebaíronie. Počas nášho „spolužitia“ v KZA Košice som mal možnosť, ako aj ďalší kolegovia, stráviť s Tebou chvíle mimo pojednávacích siení alebo oficiálnych schôdzí. Nikdy si žiadnu zábavu nepokazil, pričom nespreneveril si sa svojej povesti slušného kolegu a človeka. To všetko sa mi premieta. Teraz keď si uvedomujem, že obaja sme už pamätníci advokácie, nielen východoslovenskej, o to viac som rád, že pri tejto ceste naším nielen životom, ale aj profesiou, sme kráčali vedľa seba bez toho, aby sme si to nejako obaja uvedomovali. Nemal som veľa možností Ťa stretnúť ako advokáta na druhej strane pojednávacej siene. Každý sme pôsobili v inom kúte východného Slovenska. O to viac si pamätám chvíle, keď sme sa stretávali na chodbách odvolacích súdov,

či už v Košiciach alebo v Prešove a mali sme trochu času na komentovanie diania okolo nás, s patričnou iróniou.

Aby som neostal len pri týchto formalitách. V roku 1969, v jarných mesiacoch, KZA zorganizovalo vynikajúci zájazd vlakom do Rakúska a Talianska, kde sme celé dni prežili spoločne a v noci cestovali z mesta do mesta. Dodnes, okrem iných fotiek, ktoré kolega Šaňo Ferčák fotil, podotýkam čiernobielo, mám odloženú fotografiu, kde stojíš po kolená v mori, v Rimini, celý sa trasieš od zimy a táto fotka vstúpila do dejín advokácie na východnom Slovensku pod Hemingwayovským názvom „Berci a more“.

Po 90. roku naše stretnutia boli čoraz zriedkavejšie, ale predsa len stretli sme sa konečne ako zástupcovia, každý na druhej strane. Priznám sa, že som sa na pojednávania s Tebou vždy tešil. Prebiehalo to vždy na Tvojom „domácom ihrisku“ na súde vo Vranove a boli to veľmi príjemné stretnutia, kde si zostal verný svojej povesti slušného a korektného kolegu.

Naposledy sme sa videli pred niekoľkými rokmi, bude to už zo 5 rokov, keď som vycestoval do Vranova na otvorenie výstavy o histórii advokácie s pevnou vierou, že Ťa opäť stretnem. Nesklamal si ma. Prišiel si presne tak, ako som Ťa poznal. Uhladený, slušný, usmievavý a nevedel som sa zmieriť s tým, že už máš po osemdesiatke nejaký rok a ja sa k nej nezadržateľne blížim. Potešilo ma, že si mi predstavil pri prípitku koncipienta, čo ma presvedčilo, že advokácia sa dá robiť prakticky „donekonečna“. Vtedy sme si pripili červeným vínom s presvedčením, že sa ešte stretneme. Keď som Ťa videl, osemdesiatnika plného humoru, v dobrej nálade, povedal som si „ej Rasťo, asi tak dlho tú káru advokácie pred sebou tlačíš nebudeš“. Ako vidíš, ešte ju tlačím, ale zdá sa byť čoraz ťažšia.

Čo Ti na záver zapriať. Pripíjam Ti na zdravie pohárom červeného vína a prajem, aby Ti ešte dlhé roky vietor sfukoval klobúk z hlavy.

Drž sa, chlapče!
S úctou

Rasťo Straka

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE platný od 1. januára 2023

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax** vydávaný Slovenskou advokátskou komorou.

Periodicita: dvojmesačník (6 čísel ročne)

Formát: A4 (210 × 297 mm)

Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Podklady inzerátov

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre:** nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok. Materiál na vkladanú inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Ceny inzercie

Vnútorne strany

– vid' obrazové schémy

2./3. strana obálky – 500 eur

rozmery: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 000 eur

rozmery: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,10 eura/ks

Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 12 eur

Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého

účelom je ponuka práce

pre koncipienta/koncipientku,

má jednotnú úpravu a rozmer

štvrtiny strany (kvadrant).

Inzerát pre koncipientov/ky,

ak si hľadajú prácu v AK

– zadarmo

Riadková inzercia

sa neuverejňuje.

Zľavy z opakovania

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %

a sú zmluvné, pre množstevné zľavy

sa informujte na ondrisova@sak.sk

alebo telefonicky: **02 204 227 28**.

Osmina strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 25 eur
cmyk 50 eur

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

NOVINKA

Števček • Ficová • Baricová • Mesiarkinová
Bajánková • Tomašovič a kol.

Civilný sporový poriadok

Veľký komentár. 2. vydanie

2022 | viazané s prebalom | 1752 | 149 eur

obj. číslo SO_EVK15

Druhé vydanie veľkého komentára k Civilnému sporovému poriadku prináša aktualizovaný a rozšírený výklad. Toto dielo výnimočného rozsahu reflektuje vývoj aplikačnej praxe, judikatúry či doktrínálne posuny a tiež novely prijaté od prvého vydania komentára.* Obsahuje prehľadne a podrobne spracovanú problematiku obsiahnutú v Civilnom sporovom poriadku a tiež je doplnený o aktualizovanú judikatúru.

Na komentári sa podieľal široký autorský kolektív, ktorého členovia majú bohaté skúsenosti z rôznych oblastí pôsobenia počnúc sudcovskými skúsenosťami vrátane pôsobenia na Najvyššom súde SR, Ústavnom súde SR, Najvyššom správnom súde SR, skúsenosti z pôsobenia v advokácii, exekučnej činnosti, na prokuratúre či z akademickej pôdy.

* V čase tlače komentára bol prijatý odklad účinnosti reformy súdnej mapy z 1. 1. 2023 na 1. 6. 2023.

Druhé,
doplnené
a aktualizované
vydanie

VÝHODNÝ
BALÍČEK
so zľavou
44,70 €

2/1

zľava
15 %

Iba na www.beck.sk nakúpte druhé, rozšírené vydanie komentára k Civilnému sporovému poriadku a bezkonkurenčne najaktuálnejší komentár k Obchodnému zákonníku s mimoriadnou zľavou.

Namiesto 298 €
zaplatíte len 253,30 €!

www.beck.sk

